תלמוד ירושלמי בבא בתרא

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

פרק א

א משנה: הַשּׁוּתָפִין שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת מְחִיצָה בֵּחָצֵר בּוֹנִין אֶת הַכּוֹתֶל בָּאֶמְצַע. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְבָנוֹת גָּוִיל גָּזִית כְּפִיסִין וּלְבֵינִים בּוֹנִים הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. בַּגָּוִיל זֶה נוֹתֵן שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וְזֶה נוֹתֵן שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. בַּגָּזִית זֶה נוֹתֵן טִפְחַיִם וּמֶחֱצָה וְזֶה נוֹתֵן טִפְחַיִם וּמֶחֱצָה. בַּכְּפִיסִין זֶה נוֹתֵן טִפְחַיִם וְזֶה נוֹתֵן טִפְחַיִם. בַּלְּבֵינִים זֶה נוֹתֵן טֶפַח וּמֶחֱצָה וְזֶה נוֹתֵן טֶפַח וּמֶחֱצָה. לְפִיכָךְ אִם נָפַל הַכּוֹתֶל הַמָּקוֹם וְהָאֲבָנִים שֶׁל שְׁנֵיהֶן.

הלכה: הַשּׁוּתָפִין שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת מְחִיצָה כול׳. הֵיךְ תַּנִּינָן תַּמָּן. אֵין חוֹלְקִין אֶת הֶחָצֵר עַד שֶׁיְּהֵא אַרְבַּע אַמּוֹת לָזֶה וְאַרְבַּע אַמּוֹת לָזֶה. אָמְרִי. תַּמָּן בְּשֶׁאֵין שְׁנֵיהֶן רוֹצִין. בְּרַם הָכָא בְּשֶׁשְּׁנֵיהֶן רוֹצִין. וַאֲפִילוּ תֵּימַר הָכָא בְּשֶׁאֵין שְׁנֵיהֶן רוֹצִין. רָצָה זֶה כּוֹפִין לָזֶה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כּוֹפִין בַּחֲצֵירוֹת וְאֵין כּוֹפִין בַּגַּגּוֹת. רִבִּי נָסָה סְבַר מֵימַר. בֶּחָצֵר שֶׁהִיא לְמַעֲלָה מִן הַגַּג. אֲבָל גַּג שֶׁהוּא לְמַעֲלָה מִן הֶחָצֵר כּוֹפִין. רִבִּי יוֹחָנָן סְבַר מֵימַר. בֶּחָצֵר שֶׁהִיא לְמַעֲלָה מִן הַגַּג כּוֹפִין. אֲבָל גַּג שֶׁהוּא לְמַעֲלָה מִן הֶחָצֵר אֵין כּוֹפִין.

ב משנה: וְכֵן בַּגִּינָּה מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִגְדּוֹר יִגְדּוֹר. אֲבָל בַּבִּקְעָה מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִגְדּוֹר אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ אֶלָּא אִם רוֹצֶה כּוֹנֵס לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וּבוֹנֶה וְעוֹשֶׂה חָזִית מִבַּחוּץ. לְפִיכָךְ אִם נָפַל הַכּוֹתֶל הַמָּקוֹם וְהָאֲבָנִים שֶׁלּוֹ. וְאִם עָשׂוּ מְדַעַת שְׁנֵיהֶם בּוֹנִים אֶת הַכּוֹתֶל בָּאֶמְצַע וְעוֹשִׂין חָזִית מִכָּאן וּמִכָּאן. לְפִיכָךְ אִם נָפַל הַכּוֹתֶל הַמָּקוֹם וְהָאֲבָנִים לִשְׁנֵיהֶן.

הלכה: וְכֵן בַּגִּינָּה כול׳. תַּנֵּי. בַּגִּינָּה בֵּין מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִגְדּוֹר בֵּין מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִגְדּוֹר כּוֹפִין. אֲבָל בַּבִּקְעָה מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִגְדּוֹר כּוֹפִין. שֶׁלֹּא לִגְדּוֹר אֵין כּוֹפִין.

ג משנה: הַמַּקִּיף אֶת חֲבֵירוֹ מִשְּׁלֹשׁ רוּחוֹתָיו וְגָדַר אֶת הָרִאשׁוֹנָה וְאֶת הַשְּׁנִיָּה וְאֶת הַשְּׁלִישִׁית אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אִם עָמַד וְגָדַר אֶת הָרְבִיעִית מְגַלְגְּלִין עָלָיו אֶת הַכֹּל. כּוֹתֶל חָצֵר שֶׁנָּפַל מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לִבְנוֹתוֹ עַד אַרְבַּע אַמּוֹת. בְּחֻזְקַת שֶׁנָּתַן עַד שֶׁיָּבִיא רְאָיָיה שֶׁלֹּא נָתַן. מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וּלְמַעְלָה אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ. סָמַךְ לוֹ כוֹתֶל אַחֵר אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתַן עָלָיו אֶת הַתִּקְרָה מְגַלְגְּלִין עָלָיו אֶת הַכֹּל. בְּחֻזְקַת שֶׁלֹּא נָתַן עַד שֶׁיָּבִיא רְאָיָיה שֶׁנָּתַן.

הלכה: הַמַּקִּיף אֶת חֲבֵירוֹ כול׳. כּוֹתֶל חָצֵר שֶׁנָּפַל כול׳. רַב חוּנָא אָמַר. וּבִלְבַד כְּשָׁעָה שֶׁבָּנָה עַכְשָׁיו. דְּאִין הֲוָה בָּנֵי דְכִיפִין בָּנֵי לָהּ דְּכִיפִין. בְּרַם הָכָא הֲוָה בָּנֵי דְכִיפִין וּבָנְתֵיהּ בְּלִיבְנִין גְּבֵי לֵיהּ כִּיפִין וְכָל שָׁעָה דְּנָפִיל בָּנֵי לָהּ.

רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אִם עָמַד וְגָדַר הָרְבִיעִית מְגַלְגְּלִין עָלָיו אֶת הַכֹּל. רַב חוּנָא אָמַר. מְגַלְגְּלִין עָלָיו פְּשׁוּטוֹ שֶׁלַּכּוֹתֶל.

עַד כְּדוֹן לְאָרְכּוֹ. לְרָחְבּוֹ. אָמַר רִבִּי נָסָא. כּוֹתֶל חָצֵר לֹא נַעֲשָׂה אֶלָּא לְהָצִיל לוֹ. סָבְרִין מֵימַר. שֶׁאִם רָצָה לִקְרוֹת אֵינוֹ מַקֶּרֶה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתָּר עַל יְדֵי מָרִישָׁיו.

ד משנה: כּוֹפִין אוֹתוֹ לִבְנוֹת בֵּית שַׁעַר וְדֶלֶת לֶחָצֵר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָל הַחֲצֵירוֹת רְאוּיוֹת לִבֵּית שַׁעַר. כּוֹפִין אוֹתוֹ לִבְנוֹת לָעִיר חוֹמָה וּדְלָתַיִם וּבְרִיחַ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָל הָעֲיָירוֹת רְאוּיוֹת לְחוֹמָה. כַּמָּה יְהֵא בָּעִיר וְיִהְא כְאַנְשֵׁי הָעִיר. שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. קָנָה בָהּ בֵּית דִּירָה הֲרֵי הוּא כְאַנְשֵׁי הָעִיר מִיַּד.

הלכה: כּוֹפִין אוֹתוֹ לִבְנוֹת כול׳. אָמַר רִבִּי לָא. כֵּינִי. אוֹרְחָא דְּמָאן דְּמִתְפַּרְנֵס מַבְּנֵי לֵיהּ שׁוּר. שֶׁנֶּאֱמַר הוֹן עָשִׁיר קַרְיַת עוּזּוֹ וגו׳. תַּנֵּי. שָׁהָה שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם הֲרֵי הוּא כְאַנְשֵׁי הָעִיר לְקוּפָּה. לְכִסּוּת שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים. לְפִסִּים וּלְזִימְיוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. וּבָתָר כָּל הִלֵּין מִילִּין אִיתְמַר לְפִסִּים וּלְזִימְיוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. לְחִיטֵּי הַפֶּסַח בֵּין לִישָּׂא בֵין לִיתֵּן.

ה משנה: אֵין חוֹלְקִין אֶת הֶחָצֵר עַד שֶׁיְּהֵא אַרְבַּע אַמּוֹת לָזֶה וְאַרְבַּע אַמּוֹת לָזֶה וְלֹא אֶת הַשָּׂדֶה עַד שֶׁיְּהֵא בָהּ תִּשְׁעַת קַבִּין לָזֶה וְתִשְׁעַת קַבִּין לָזֶה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיְּהֵא בָהּ תִּשְׁעַת חֲצָאֵי קַבִּין לָזֶה וְתִשְׁעַת חֲצָאֵי קַבִּין לָזֶה. וְלֹא אֶת הַגִּנָּה עַד שֶׁיְּהֵא בָהּ חֲצִי קַב לָזֶה וַחֲצִי קַב לָזֶה. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר בֵּית רוֹבַע. וְלֹא אֶת הַטְּרִיקְלִין וְלֹא אֶת הַמּוֹרָן וְלֹא אֶת הַשּׁוֹבָךְ וְלֹא אֶת הַסַּלִּית וְלֹא אֶת הַמֶּרְחָץ וְלֹא אֶת בֵּית הַבַּד עַד שֶׁיְּהֵא בָהֶן כְּדֵי לָזֶה וּכְדֵי לָזֶה. זֶה הַכְּלָל. כָּל שֶׁיֵּחָלֵק וּשְׁמוֹ עָלָיו חוֹלְקִין וְאִם לָאו אֵין חוֹלְקִין. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁאֵין שְׁנֵיהֶם רוֹצִים. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁשְּׁנֵיהֶן רוֹצִין אֲפִילוּ בְּפָחוּת יַחֲלוֹקוּ. וְכִתְבֵי הַקּוֹדֶשׁ אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵיהֶן רוֹצִין לֹא יַחֲלוֹקוּ.

הלכה: אֵין חוֹלְקִין אֶת הֶחָצֵר כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁאָמְרוּ חוּץ מֵאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁלְּפָתְחִים. וְתַנֵּי בַּר קַפָּרָא כֵּן. אֵין חוֹלְקִין אֶת הֶחָצֵר עַד שֶׁיְּהֵא בָהּ שְׁמוֹנָה אַמּוֹת לָזֶה וּשְׁמוֹנָה אַמּוֹת לָזֶה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁאָמְרוּ לֹא שֶׁהֵן לוֹ לְקִינְיָן אֶלָּא שֶׁיְּהֵא מַעֲמִיד בְּהֶמְתּוֹ לַשָּׁעָה וּפוֹרֵק

חֲבִילָתוֹ. רַבִּי יוֹנָתָן מַקְשֵׁי. כְּלוּם אָמְרוּ אַרְבַּע אַמּוֹת אֶלָּא שֶׁיְּהֵא מַעֲמִיד בְּהֶמְתּוֹ וּפוֹרֵק חֲבִילָתוֹ לַשָּׁעָה. אַשְׁכַּח תַּנֵּי. אַף חוּלְיֵית הַבּוֹר יֵשׁ לָהּ אַרְבַּע אַמּוֹת. דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. אַף בֵּית הַתַּרְנוּגְלִין יֵשׁ לָהֶן אַרְבַּע אַמּוֹת.

רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי בַּנָּיָה. בַּכֹּל הַשּׁוּתָפִין מַמְחִין זֶה עַל זֶה בָּחָצֵר חוּץ מִן הַכְּבִיסָה מִפְּנֵי כְּבוֹד בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה. הָדָא דְתֵימַר. בְּמָקוֹם שֶׁהַנָּשִׁים מְכַבְּסוֹת. אֲבָל מְקוֹם שֶׁהָאֲנָשִׁים מְכַבְּסִין לֹא בְדָא. וְדָא דְתֵימַר. חוּץ מִן הַכְּבִיסָה מִפְּנֵי כְּבוֹד בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. בְּרַם בְּאַרְבַּע אַמּוֹת דְּנַפְשֵׁיהּ מַמְחֵי הוּא בְיָדֵיהּ. וְדָא דְתֵימַר. בַּכֹּל שׁוּתָפִין מַמְחִין זֶה עַל זֶה בָּחָצֵר. בְּכָל הֶחָצֵר. בְּרַם בְּאַרְבַּע אַמּוֹת דְּחַבְרֵיהּ לֹא מַמְחֵי בְיָדֵיהּ. וְאִם הָיָה הַמָּקוֹם מְנַוָּדרוֹן אֲפִילּוּ בְּאַרְבַּע אַמּוֹת דְּחַבְרֵיהּ מַמְחֵי בְיָדֵיהּ. דּוּ יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. אַתְּ שְׁפִיךְ גַּוּ דִּידָךְ וְהוּא נְחִית גַּוּ דִּידִי.

רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי לָעְזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לֶעָרֵב נִכְנָסִין לְבֵיתוֹ וּמְעָרְבִין לוֹ בְּעַל כּוֹרְחוֹ. וְהָא תַנֵּי. וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לֶעָרֵב. אֵינוֹ מְמָאֵן נִכְנָסִין לְבֵיתוֹ וּמְעָרְבִין לוֹ עַל כּוֹרְחוֹ. מִפְּנֵי שֶׁאֵין מְמָאֵן. אֲבָל אִם הָיָה מְמָאֵן לֹא. וְתַנֵּי כֵן. כּוֹפִין הֵן בְּנֵי הַמָּבוֹי זֶה אֶת זֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶן לֶחִי וְקוֹרָה לַמָּבוֹי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. לֹא שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לֶעָרֵב. אֶלָּא מִנֶּפֶשׁ בִּישָׁא לָא בָּעֵי מְעָרְבָא.

רַב חוּנָה אָמַר. חָצֵר מִתְחַלֶּקֶת לַפָּתָחִין. אָמַר רַב חִסְדָּא. לַזַּבָּלִין הִיא מַתְנִיתָא. וְתַנֵּי כֵן. בְּכִירָה טָפַח בַּזַּבָּלִין לְפִי פְּתָחִים. בְּאַכְסַדְרָה לְפִי אָדָם. ה' חֲצֵירוֹת שֶׁהָיוּ מִשְׁתַּמְּשׁוֹת בָּאַמָּה וְנִתְקַלְקְלָה. כּוּלָּם מִתְקַנּוֹת עִם הָעֶלְיוֹנָה. וְהָעֶלְיוֹנָה מִתְקֶנֶת כְּנֶגְדָּהּ וְהַשְּׁאָר עִם הַשְּׁנִיָּה. וְהַשְּׁנִיָּה מִתְקֶנֶת כְּנֶגְדָּהּ וְהַתַּחְתּוֹנָה מִתְקֶנֶת עִם כּוּלָּם וּמִתְקֶנֶת כְּנֶגְדָּהּ. חֲמִשָּׁה דְיוֹטוֹת שֶׁהָיוּ מִשְׁתַּמְּשׁוֹת בַּבַּיִת וְנִתְקַלְקֵל. כּוּלָּהֶם מִתְקַנּוֹת עִם הַתַּחְתּוֹנָה. וְהַתַּחְתּוֹנָה מִתְקֶנֶת כְּנֶגְדָּהּ וְהַשְּׁאָר עִם הַשְּׁנִיָּה. וְהַשְּׁנִיָּה מִתְקֶנֶת כְּנֶגְדָּהּ. וְהָעֶלְיוֹנָה מִתְקֶנֶת כְּנֶגְדָּהּ וּמִתְקֶנֶת עִם כּוּלָּם. הָיוּ עֲשׂוּיִין לִגְשָׁמִים יְכוֹלִין לְמְחוֹת בְּיָדָן לִכְבִיסָה. לִכְבִיסָה אֵין יְכוֹלִין לְמְחוֹת בְּיָדָן לִגְשָׁמִים.

וְכִתְבֵי הַקּוֹדֶשׁ אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁנֵיהֶן רוֹצִין לֹא יַחֲלוֹקוּ. אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָה. כְּגוֹן תְּפִילִּים וְדִבְרֵי הַיָּמִים. אֲבָל תְּפִילִּין בְּתְפִילִּין חוֹלְקִין. אָמַר רַבִּי עוּקְבָה. אֲפִלּוּ תְּפִילִּים בְּתְפִילִּים אֵין חוֹלְקִין. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁאֵין חוֹלְקִין אֵילּוּ בְאֵין וְקוֹרִין בָּאֵילּוּ וְאֵילּוּ בְאֵין וְקוֹרִין בָּאֵילּוּ.

פרק ב

א **משנה:** לֹא יַחֲפוֹר אָדָם בּוֹר סָמוּךְ לְבוֹרוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְלֹא שִׂיחַ וְלֹא מְעָרָה וְלֹא אַמַּת הַמַּיִם וְלֹא נִבְרֶכֶת הַכּוֹבְסִין אֶלָּא אִם כֵּן הִרְחִיק מִכּוֹתֶל חֲבֵירוֹ ג' טְפָחִים וְסָד בְּסִיד. מַרְחִיקִין אֶת הַגֶּפֶת וְאֶת הַזֶּבֶל וְאֶת הַמֶּלַח וְאֶת הַסִּיד וְאֶת הַסְּלָעִים מִכּוֹתְלוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ ג' טְפָחִים אוֹ סָד בְּסִיד. מַרְחִיקִין אֶת הַזְּרָעִים וְאֶת הַמַּחֲרֵישָׁה וְאֶת מֵי רַגְלַיִם מִן הַכּוֹתֶל ג' טְפָחִים. מַרְחִיקִין אֶת הֶרְחַיִם ג' מִן הַשֶּׁכֶב שֶׁהֵן אַרְבָּעָה מִן הֶרְכֶּב וְאֶת הַתַּנּוּר ג' מִן הַכְּלָיָא שֶׁהֵן אַרְבָּעָה מַן הַשָּׁפָה.

הלכה: לֹא יַחֲפוֹר אָדָם בּוֹר כול'. כֵּינִי מַתְנִיתָא לֹא יַחֲפוֹר אָדָם בּוֹר סָמוּךְ לְכוֹתֶל בּוֹרוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ. וְלֹא שִׂיחַ וְלֹא מְעָרָה וְלֹא אַמַּת הַמַּיִם וְלֹא נִבְרֶכֶת שֶׁל כּוֹבְסִין אֶלָּא אִם כֵּן הִרְחִיק מִן כּוֹתְלוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וְסָד בְּסִיד. אִם סָד בְּסִיד כָּל שֶׁהוּא. אִם לֹא סָד בְּסִיד שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. מֵהָדָא. מַרְחִיקִין הַגֶּפֶת וְהַזֶּבֶל וְהַמֶּלַח וְהַסִּיד וְהַסְּלָעִים מִכּוֹתֶל חֲבֵירוֹ ג' טְפָחִים אוֹ סָד בְּסִיד. הָכָא אַתְּ מַר. מִפְּנֵי שֶׁהַסְּלָעִין מַרְתִּיחִין. וְכָא אַתְּ מַר. אֵין מַרְתִּיחִין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. כָּאן וְכָאן אֵין הַסְּלָעִים מַרְתִּיחִין. אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁעוֹשִׂין עָפָר תּוֹחֵחַ וּמַלְקִין אֶת אַרְצוֹת הַכּוֹתֶל.

תַּנֵּי. בְּצוֹנָם מוּתָּר. וְהֵיךְ אָמְרִין. רַבִּי יוֹחָנָן נָפַק מִכְּנִישְׁתָּא וְשָׁפַךְ מַיִם לוֹחֲרֵי תַרְעָא. וְלָא יָדְעִין אִי מִשּׁוּם דַּהֲוָה צוֹנָם וְאִין מִשּׁוּם דַּהֲוָה בֵּיהּ צַעַר וְלָא הֲוָה יְכִיל מְסוּבָּר.

הָדָא דְתֵימַר. בְּרֵיחָיָא דְתַמָּן. בְּרַם בְּרֵיחָיָא דִידָן שְׁלֹשָׁה מִן הָאִיצְטְרוֹבִיל שֶׁהֵן אַרְבָּעָה מִן הַקֶּלֶת. וְאֶת הַתַּנּוּר ג' מִן הַכִּילְיָא שֶׁהֵן ד' מַן הַשָּׁפָה. רַבִּי יוּדָן בֶּן פָּזִי אָמַר. מִן הַשָּׁפָה הַחִיצוֹנָה וְלִפְנִים. וְרַבָּנָן אָמְרֵי. מִן הַשָּׁפָה הַפְּנִימִית וְלַחוּץ. הָיָה עָשׂוּי כְּשׁוֹבָךְ מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. עַד שֶׁתְּהֵא תַחְתָּיו מַעֲזֵיבָה ג' טְפָחִים וּבְכִירָה טָפַח. וְכִירָה לֹא כְמִין שׁוֹבָךְ הִיא עֲשׂוּיָה. וְתִימַר. בֵּין מִלְמַעְלָן בֵּין מִלְמַטָּן טָפַח. וָכָא בֵּין מִלְמַעְלָן בֵּין מִלְמַטָּן ג' טְפָחִים.

ב **משנה:** לֹא יַעֲמִיד אָדָם תַּנּוּר בְּתוֹךְ הַבַּיִת אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ עַל גַּבָּיו גּוֹבַהּ אַרְבַּע אַמּוֹת. הָיָה מַעֲמִידוֹ בָּעֲלִיָּיה עַד שֶׁיְּהֵא תַחְתָּיו מַעֲזֵיבָה ג' טְפָחִים וּבְכִירָה טָפַח. וְאִם הִזִּיק מְשַׁלֵּם מַה שֶּׁהִזִּיק. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא אָמְרוּ כָל הַשִּׁיעוּרִים הָאֵילּוּ אֶלָּא שֶׁאִם הִזִּיק יְהֵא פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם.

הלכה: לֹא יַעֲמִיד אָדָם כול'. תַּנֵּי. וְלֹא שֶׁלְּנַפָּחִין. תַּנָּה רַב קַרְנָא. אֵין הֶוֶּה כְּגוֹן קֵינִי אוֹ כְנַפָּח מִתְּחִילָּה מוּתָּר. כְּנֶגֶד דִּירָתוֹ מָהוּ. אָמַר רַבִּי אָחָא. כָּל שֶׁכֵּן כְּנֶגֶד דִּירָתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן. הַמַּזִּיק אֵין לוֹ חֲזָקָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. מַמְחֵיי רַבָּנִין בְּעָשָׁן תְּדִיר. כְּהָדָא חָדָא אִיתָא הֲוָות מִדְלְקָה חוֹלִין תְּחוֹת רַבִּי אִילְפַּיי. אִיבְּעָה מַמְחַיָּא בְיָדָהּ. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רַבִּי נָסָה. אָמַר. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְעָשָׁן תָּדִיר.

ג **משנה:** לֹא יִפְתַּח אָדָם חֲנוּת שֶׁל נַחְתּוֹמִין וְשֶׁל צַבָּעִין תַּחַת אוֹצָרוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְלֹא רֶפֶת בָּקָר. בֶּאֱמֶת בַּיַּיִן הִתִּירוּ אֲבָל לֹא רֶפֶת בָּקָר. חֲנוּת שֶׁבָּחֲצַר יָכוֹל הוּא לְמַחוֹת בְּיָדוֹ וְלוֹמַר לוֹ אֵינִי יָכוֹל לִישֵׁן מִקּוֹל הַנַּכָּנָסִין וּמִקּוֹל הַיּוֹצְאִים. עוֹשֶׂה כֵּלִים יוֹצֵא וּמוֹכֵר בְּתוֹךְ הַשּׁוּק אֲבָל אֵינוֹ יָכוֹל לְמַחוֹת בְּיָדוֹ וְלוֹמַר לוֹ אֵינִי

יָכוֹל לִישַׁן מִקּוֹל הַפַּטִּישׁ וְלֹא מִקּוֹל הָרֵחַיִם וְלֹא מִקּוֹל הַתִּינוֹקוֹת.

הלכה: לֹא יִפְתַּח אָדָם כּוֹל׳. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא פָּנַי חַד חֲלִיטָר מִן אִיסְטִיב לְאִיסְטִיב. רִבִּי אֶבְדּוּמִי אֲחִי רִבִּי יוֹסֵי הֲוָה חַד חֲלִיטָר שָׂרִי תַּחְוּתּוֹהִי. עָבַר רִבִּי אָחָא וְלֹא מָחָא. אָמַר. רַבָּנִן עָבְרִין וְלָא מַחְוִי. כָּעַס עֲלוֹי רִבִּי אָחָא. אִיבְּאַשׁ רִבִּי אֶבְדּוּמִי אֲחִי רִבִּי יוֹסֵה אִיבְּאַשׁ. סְלִיק רִבִּי יוֹסֵי מְבַקְּרְתֵּיהּ. אָמַר. אֵיזִיל וְאֵיפְּעִי מִינֵּיהּ. אֲזַל וָמַר בֵּי דִינָא וְרַחֵם עֲלוֹי בֵּי דִינָא וַעֲתַר לֵיהּ תַּכְרִיכִין.

חַד בַּר נַשׁ זְבִין כָּל דִּרְתֵּיהּ. שְׁיֵיר בָּהּ חַד מִסְטוּבָא וַהֲוָה עָלִיל וְיתִיב לֵיהּ עֲלֵיהּ. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה בִּירְבִּי יוֹסֵי. אָמְרִין. לָא כוֹלָא מִינָּךְ מֵיעַל וְיתִיב עֲלֵיהּ וַחֲמֵי מֵיעַל וּנְפַק גַּו בֵּיתֵיהּ. חַד בַּר נַשׁ זְבִין פַּלְגָּא דִּרְתֵּיהּ שְׁיֵיר בָּהּ חַד נַחְתּוֹמָר. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי. אָמְרִין. אַתְּ אֲתָת עֲלוֹי הוּא לָא אֲתָא עָלָךְ. וְתַנֵּי כֵן. אִם קָדְמָה הָרֶפֶת אוֹ חֲנוּת לָאוֹצָר אֵין יָכוֹל לְמַחוֹת.

תַּנֵּי. בֶּאֱמֶת בְּיֵין הִתִּירוּ אַף עַל פִּי שֶׁמְּמַעֲטוֹ. אֶלָּא שֶׁמַּשְׁבִּיחוֹ. רַב הוֹשַׁעְיָה כַּד שְׁמַע הָדֵין תַּנָּייָה יְהַב חַמְרֵיהּ גַּו אִגָּרֵיהּ דְּבָנֵי. אַסְרֵיהּ חַמְרֵיהּ. אָמַר. הַמִּשְׁנָה הִיטְעָתִי. לֹא שֶׁהִיטְעָתִי הַמִּשְׁנָה אֶלָּא דְּרִיחָא דְּבָנֵי מַסְרֵי חַמְרֵיהּ.

תַּנֵּי. לִשְׁכֵּינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. מְשֻׁקְּבֵּל עָלָיו אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אַף מְשֻׁקְּבֵּל עָלָיו יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. דּוּ יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. אִינּוּן אָזְלִין וְאַתְיָין לְהָכָא בְּעַיִין לָךְ וְלָא מַשְׁכְּחִין לָךְ וּמַרְבִּין עָלֵינוּ הַדֶּרֶךְ. רִבִּי חֲנִינָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. מָהוּ לִשְׁכֵּינוֹ. מִישְׁרִיתֵיהּ גַּו דִּרְתֵּיהּ. מְשֻׁקְּבֵּל עָלָיו אֵין יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. רַב הוּנָא אָמַר. מָהוּ לִשְׁכֵּינוֹ. מִיפְתַּח לֵיהּ חֲנוּת. מְשֻׁקְּבֵּל עָלָיו אֵין יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. אַתְיָיא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל כְּרִבִּי מֵאִיר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. וְעַל כּוּלָּן אָמַר רִבִּי מֵאִיר. אַף עַל פִּי שֶׁהִתְנָה עִמָּהּ יְכוֹלָה הִיא שֶׁתֹּאמַר. סְבוּרָה הָיִיתִי שֶׁאֲנִי יְכוֹלָה לְקַבֵּל וַעֲכְשָׁיו אֵינִי יְכוֹלָה.

אֲבָל אֵינוֹ יָכוֹל לְמַחוֹת וְלוֹמַר לוֹ. אֵינִי יָכוֹל לִישַׁן מִקּוֹל הַפַּטִּישׁ וְלֹא מִקּוֹל הָרֵחַיִם אוֹ מִקּוֹל הַתִּינוֹקוֹת. אִילֵּין דְּמַלְפִּין טַלָּייָא וְאִילֵּין דְּעָבְדִין מְסוּגִין אִילֵּין לְאִילֵּין יָכְלִין חַבְרֵיהוֹן לְמִימְחֵי בִּידֵיהוֹן. דּוּ יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. אֵינּוּן אָזְלִין וְאַתְיָין בָּעֵי לָךְ וְלָא מַשְׁכְּחִין וְהֵן מַרְבִּין עָלֵינוּ אֶת הַדֶּרֶךְ. אִילֵּין צִיפּוֹרָאֵי מַמְחִין אִילֵּין לְאִילֵּין מִסַּמְרֵיהּ דְּנָוְולַיָּה. הוֹרֵי רִבִּי אַבִּימִי בַּר טוֹבִי מִיתֵּן חַד נָוְול בֵּין כּוֹתֶל לְכוֹתֶל. הוֹרֵי רִבִּי יִצְחָק בַּר חֲקוֹלָה מְרַחֲקַת אִילֵּין מָרוּשְׁתֵּיהּ מִכּוֹתָלָא דְּ אַמּוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן. אִילֵּין עָמוּדָיָא דְּרַכִּינִין מִכּוֹח קְרִייַת אִינּוּן רַכִּינִין. שׁוּרָא דְּחָמְיָן מִן קָל גּוּרֵי פַּרְסָיָא נָפַל.

ד משנה: מִי שֶׁהָיָה כּוֹתְלוֹ סָמוּךְ לְכוֹתֶל חֲבֵירוֹ לֹא יִסְמוֹךְ לוֹ כוֹתֶל אַחֵר אֶלָּא אִם כֵּן הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אַרְבַּע אַמּוֹת. וּבַחֲלוֹנוֹת מִלְּמַעְלָן וּמִלְּמַטָּן וּמִכְּנֶגְדָּן אַרְבַּע אַמּוֹת.

הלכה: מִי שֶׁהָיָה כּוֹתְלוֹ כוֹל׳. דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. בְּבָאִין לְיַישֵׁב עִיר בַּתְּחִילָּה הִיא מַתְנִיתָא. אָמַר רִבִּי לָא. בְּכוֹתֶל אָטוּם הִיא מַתְנִיתָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בְּכוֹתֶל סוֹדְמִין הִיא מַתְנִיתָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בוּן. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. וּבַחֲלוֹנוֹת בֵּין מִלְּמַעְלָן בֵּין מִלְּמַטָּן בֵּין מִכְּנֶגְדָּן אַרְבַּע אַמּוֹת. מִלְּמַעְלָן דְּ אַמּוֹת שֶׁלֹּא יְהֵא עוֹמֵד וְרוֹאֶה. מִלְּמַטָּן דְּ אַמּוֹת שֶׁלֹּא יְהֵא עוֹמֵד וְרוֹאֶה. מִכְּנֶגְדָּן שֶׁלֹּא יַאֲפִיל אֶת הַצְּדָדִין. וְתַנֵּי כֵן. מַרְחִיקִין הַכּוֹתֶל מִן הַחָלוֹן כְּמִלֹּא חָלוֹן.

ה משנה: מַרְחִיקִין אֶת הַסּוּלָּם מִן הַשּׁוֹבָךְ אַרְבַּע אַמּוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּקְפּוֹץ הַנְּמִיָּה. וְאֶת הַכּוֹתֶל מִן הַמַּזְחִילָה אַרְבַּע אַמּוֹת כְּדֵי שֶׁיְּהֵא זוֹקֵף אֶת הַסּוּלָּם. מַרְחִיקִין אֶת הַשּׁוֹבָךְ מִן הָעִיר חֲמִשִּׁים אַמָּה וְלֹא יַעֲשֶׂה אָדָם שׁוֹבָךְ בְּתוֹךְ שְׁלוֹ אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲמִשִּׁים אַמָּה לְכָל רוּחַ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּית אַרְבַּעַת כּוֹרִין מִלֹּא שֶׁגֶר הַיּוֹנָה. וְאִם לָקַח אֲפִילּוּ בַּיִת רוֹבַע הֲרֵי הוּא בְּחֶזְקָתוֹ.

הלכה: מַרְחִיקִין אֶת הַסּוּלָּם כוֹל׳ עַד כְּחֶזְקָתוֹ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. הָדָא דְתֵימַר לְיָמִין. אֲבָל לִשְׂמֹאל זוֹקֵף מִיָּד.

הָכָא אַתְּ מַר. נ אַמָּה וּלְהַלָּן אַתְּ מַר. ל רֵיס. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בִּירִבִּי בוּן. לְעִנְיַין לִרְעוֹת רוֹעָה הִיא נ אַמָּה. לְעִנְיַין לִפְרוֹחַ פּוֹרַחַת אֲפִילּוּ עַד ד מִיל.

ו משנה: נִיפּוּל הַנִּמְצָא בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה חֲרֵי הוּא שֶׁל בַּעַל הַשּׁוֹבָךְ חוּץ מֵחֲמִשִּׁים אַמָּה חֲרֵי הוּא שֶׁל מוֹצְאוֹ. נִמְצָא בֵּין שְׁנֵי שׁוֹבָכוֹת קָרוֹב לָזֶה שֶׁלּוֹ וְלָזֶה שֶׁלּוֹ. מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה שְׁנֵיהֶן יַחֲלוֹקוּ.

הלכה: נִיפּוּל הַנִּמְצָא בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה כוֹל׳. הָדָא דְתֵימַר. בְּשֶׁאֵין דֶּרֶךְ הָרַבִּים מַפְסֶקֶת בֵּינְתַיִים. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁמַּפְסֶקֶת לֹא בְדָא. הָדָא יַלְפָּה מֵהָהִיא וְהָהִיא יִלְפָּה מֵהָדָא. הָדָא יַלְפָּה מֵהָהִיא. שֶׁאִם הָיוּ שְׁנַיִם שֶׁחַיָּיב לְהַכְרִיז. וְהָהִיא יַלְפָּה מֵהָדָא. שֶׁאִם הָיוּ ג שֶׁהוּא שֶׁל מוֹצְאוֹ.

ז משנה: מַרְחִיקִין אֶת הָאִילָן מִן הָעִיר עֲשָׂרִים וְחָמֵשׁ אַמָּה וְהֶחָרוּב וְהַשִּׁיקְמָה חֲמִשִּׁים אַמָּה. אֲבָא שָׁאוּל אוֹמֵר כָּל אִילָן סָרָק חֲמִשִּׁים אַמָּה. אִם הָעִיר קְדוּמָה קוֹצֵץ וְאֵינוֹ נוֹתֵן דָּמִים. וְאִם הָאִילָן קָדוּם קוֹצֵץ וְנוֹתֵן דָּמִים. סָפֵק זֶה קָדוּם וְזֶה קָדוּם קוֹצֵץ וְאֵינוֹ נוֹתֵן דָּמִים. מַרְחִיקִין גּוֹרֶן קְבוּעָה מִן הָעִיר חֲמִשִּׁים אַמָּה. לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם גּוֹרֶן קְבוּעָה בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲמִשִּׁים אַמָּה לְכָל רוּחַ. מַרְחִיק מִנְּטִיעוֹתָיו שֶׁל חֲבֵירוֹ וּמִנִּירוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יַזִּיק.

הלכה: מַרְחִיקִין אֶת הָאִילָן מִן הָעִיר כוֹל׳. מִשֵּׁם שֶׁעוֹמֵד וּמַאֲפִיל אוֹ מִשֵּׁם שֶׁנִּיאוֹ רַע. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. הָיָה עוֹמֵד בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ. אֵין תֵּימַר מִשֵּׁם שֶׁעוֹמֵד וּמַאֲפִיל. בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ מוּתָּר. וְאֵין תֵּימַר מִשֵּׁם שֶׁנִּיאוֹ רַע. אֲפִילּוּ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אָסוּר.

ח משנה: מַרְחִיקִין אֶת הַנְּבֵילוֹת וְאֶת הַקְּבָרוֹת וְאֶת הַבּוֹרְסְקִי מִן הָעִיר חֲמִשִּׁים אַמָּה וְאֵין עוֹשִׂין בּוֹרְסְקִי אֶלָּא לְמִזְרַח הָעִיר. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר לְכָל רוּחַ הוּא עוֹשֶׂה חוּץ מִמַּעֲרָבָה וּמַרְחִיק חֲמִשִּׁים אַמָּה.

הלכה: מַרְחִיקִין אֶת הַנְּבֵילוֹת כול׳. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עַד מָקוֹם שֶׁעוֹשֶׂה גֶּלֶד. דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. עַד מָקוֹם שֶׁעוֹמֵד וּמֵרִיחַ. וְתַנֵּי כֵן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. לְכָל רוּחַ הוּא עוֹשֶׂה וּמַרְחִיק חוּץ מִן הַמַּעֲרָבָה מִפְּנֵי שֶׁהִיא תְדִירָה. רִבִּי מָנָא חֲוָה מְהַלֵּךְ עִם מוּכֵּי שְׁחִין. אֲמַר לֵיהּ אָבִיי. לָא תַּהֲלוֹךְ מִפְּדִינְחֵיהּ אֶלָּא מִמַּעֲרָבֵיהּ.

ט משנה: מַרְחִיקִין אֶת הַמִּשְׁרָה מִן הַיָּרָק וְאֶת הַכִּרְישִׁין מִן הַבְּצָלִים וְאֶת הַחַרְדָּל מִן הַדְּבוֹרִים. רִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר בַּחַרְדָּל.

הלכה: מַרְחִיקִין אֶת הַמִּשְׁרָה כול׳. תַּנֵּי. מַרְחִיקִין אֶת הַבָּצָלֶת מִן הַכִּרְישִׁין. וְרִבִּי לְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בֶּן דּוֹסַאי. מִגּוֹ אִילֵּין מַתְנִיתָא. כְּשֵׁם שֶׁזֶּה מַרְחִיק זֶה מִזֶּה כָּךְ זֶה מַרְחִיק זֶה מִזֶּה. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. מִפְּנֵי שֶׁפִּי הַדְּבוֹרִים חַד וּמַחֲרִיבוֹת הַדֶּבֶשׁ.

י משנה: מַרְחִיקִין אֶת הָאִילָן מִן הַבּוֹר עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמָּה וְהֶחָרוּב וְהַשִּׁקְמָה חֲמִשִּׁים אַמָּה בֵּין מִלְּמַעְלָה בֵּין מִן הַצַּד. אִם הָבוֹר קָדֵם קוֹצֵץ וְנוֹתֵן דָּמָיו וְאִם הָאִילָן קָדַם לֹא יָקוֹץ. סָפַק זֶה קָדַם וְסָפַק זֶה קָדַם לֹא יָקוֹץ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף עַל פִּי שֶׁהַבּוֹר קָדַם אֶת הָאִילָן לֹא יָקוֹץ שֶׁזֶּה חוֹפֵר בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְזֶה נוֹטֵעַ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ. לֹא יִטַּע אָדָם אִילָן סָמוּךְ לִשְׂדֵה חֲבֵירוֹ אֶלָּא אִם כֵּן הִרְחִיק מִמֶּנּוּ ד׳ אַמּוֹת אֶחָד גְּפָנִים וְאֶחָד כָּל אִילָן. הָיָה גָּדֵר בֵּינְתַיִם זֶה סוֹמֵךְ לְגֶדֶר וְזֶה סוֹמֵךְ לְגֶדֶר. הָיוּ שָׁרָשָׁיו יוֹצְאִין לְתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵירוֹ מַעֲמִיק ג׳ טְפָחִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יְעַכֵּב אֶת הַמַּחֲרֵישָׁה. הָיָה חוֹפֵר בּוֹר וְשִׂיחַ וּמְעָרָה קוֹצֵץ וְיוֹרֵד וְהָעֵצִים שֶׁלּוֹ.

הלכה: מַרְחִיקִין אֶת הָאִילָן כול׳. לֹא יִטַּע אָדָם כול׳. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. מִפְּנֵי שֶׁיִּישּׁוּב הָעוֹלָם בַּבּוֹרוֹת. שִׁמְעוֹן בַּר וָוה אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּךְ מְשִׁיב רִבִּי יוֹסֵי לַחֲכָמִים. כְּמָה דְאִית לְכוֹן יִישּׁוּב הָעוֹלָם בַּבּוֹרוֹת אוּף אֲנָא אִית לִי יִישּׁוּב הָעוֹלָם בְּאִילָנוֹת.

[רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין שָׁרָשִׁים לְעִנְיַן הַבִּיכּוּרִים כְּלוּם.] אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְיֵאוּת אָמַר. שֶׁאִם אוֹמֵר שָׁרָשִׁין עִיקָּר הֵן לַבִּיכּוּרִים לֹא הָיָה אָדָם יָכוֹל לְהָבִיא בִּיכּוּרִים מֵעוֹלָם. מִפְּנֵי שֶׁשָּׁרָשִׁין שֶׁלָּזֶה יוֹצְאִין לְתוֹךְ שָׁרָשָׁיו שֶׁלָּזֶה וְשֶׁלָּזֶה בְּשֶׁלָּזֶה. לְפוּם כֵּן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין שָׁרָשִׁין לְעִנְיַן בִּיכּוּרִים כְּלוּם.

יא משנה: אִילָן שֶׁהוּא נוֹטֶה לְתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵירוֹ קוֹצֵץ מִלֹּא מַרְדֵּעַ עַל גַּבֵּי הַמַּחֲרֵישָׁה. הֶחָרוּב וְהַשִּׁקְמָה כְּנֶגֶד הַמִּשְׁקוֹלֶת. בֵּית הַשִּׁלְחִין כָּל הָאִילָן כְּנֶגֶד הַמִּשְׁקוֹלֶת. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר כָּל אִילָן סָרַק כְּנֶגֶד הַמִּשְׁקוֹלֶת. אִילָן שֶׁהוּא נוֹטֶה לִרְשׁוּת הָרַבִּים קוֹצֵץ כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַגָּמָל עוֹבֵר בְּרוֹכְבוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר טָעוּן פִּשְׁתָּן אוֹ חֲבִילֵי זְמוֹרוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל הָאִילָן כְּנֶגֶד הַמִּשְׁקוֹלוֹת מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה.

הלכה: אִילָן שֶׁהוּא נוֹטֶה לְתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵירוֹ כול׳. אִילָן שֶׁהוּא נוֹטֶה לִרְשׁוּת הָרַבִּים כול׳. רִבִּי יוֹנָתָן חֲוָה דָאִין טַבָּאוּת וַחֲוָה תַּמָּן חַד רוֹמַיי וַחֲוָה מְגִירֵיהּ בְּחַקְלָא וּבְבֵיתָא. וַחֲוָה לְרִבִּי יוֹנָתָן חַד אִילָן נָטָה גַּו דְּהַהוּא רוֹמַיָה. אֲתָא קוֹמֵי חַד דַּיָּין אָכֵן. אֲמַר לוֹן. אָזְלוֹן וָתוֹן בְּצַפְרָא. אֲמַר הַהוּא רוֹמַיָה. בְּגִינִי לָא נְפַק דִּינָא. לְמָחָר אֲנָא מְבַטֵּל אילו מדידי וַחֲמִי הֵיאַךְ דִּינָא נְפַק. אֵין חֲוָה דָאִין כָּל עַמָּא וְלָא דָאִין נַפָּשֵׁיהּ לֵית הוּא בַּר נַשׁ. בְּאַפְתִּי רַמְשָׁא שְׁלַח רִבִּי יוֹנָתָן בָּתָר נַגָּרֵיהּ. אֲמַר. פּוּק קוֹץ מַה דְנָטָה גַּו רוֹמַיָה. בְּצַפְרָא קְרֵץ בַּעַל דִּינֵיהּ לְגַבֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. זִיל קוֹץ מַה דְנָטָה גַּו דִּידֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ רוֹמַיָה. דִּידָךְ מַה. אֲמַר לֵיהּ. פּוּק חֲמִי יָתֵיהּ כְּמָה דִידִי עֲבַד עֲבַד דִּידָךְ. נְפַק חֲמִיתֵיהּ. אֲמַר. בָּרוּךְ אֱלֹהֶהוֹן דִּיהוּדָאֵי.

חָדָא אִיתָא אוֹקֶרֶת תְּאֵנִין לְרִבִּי יוֹנָתָן. אֲמַר לָהּ. בְּבָעוּ מִינָּךְ אִי אַצַּילְתִּינוֹן מִיגַּלְיָין אַפְקִינוֹן מִיגַּלְיָין. וְאִין אַצַּילְתִּינוֹן מִיכַסְיָין אַפְקִינוֹן מִיכַסְיָין. דְּלָא יֵימְרוּן בְּרְיָיתָא. דִּינָרִין יְהָבַת לֵיהּ. וְאוֹקֶרֶת תְּאֵינִין.

רִבִּי חֲנִינָה אָעִיל לְרִבִּי יוֹנָתָן בְּגִינְתֵיהּ וְאַייכְלֵיהּ תְּאֵנִין. מִדְּנָפַק חָמָא חַד אִילָן דִּבְרַת שׁוּבְעִין חִיוּורִין. אֲמַר לֵיהּ. לָמָּה לֹא אוֹכַלְתָּנִי מִן אִילֵּין. אֲמַר לֵיהּ. דְּאִינּוּן לִבְרִי. רִבִּי חֲנִינָה חֲשַׁשׁ מִשּׁוּם גֶּזֶל בְּנוֹ.

רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁהֲלָכָה כְרִבִּי שִׁמְעוֹן.

פרק ג

א משנה: חֶזְקַת הַבָּתִּים בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת וּמֶרְחָצָאוֹת וְשׁוֹבָכוֹת בֵּית הַבַּדִּין בֵּית הַשִּׁלְחִין וְהָעֲבָדִים וְכָל שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פֵּירוֹת תְּדִיר חֶזְקָתָן שָׁלֹשׁ שָׁנִים מִיּוֹם לְיוֹם. שְׂדֵה הַבַּעַל חֶזְקָתָהּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאֵינָהּ מִיּוֹם לְיוֹם.

הלכה: חֶזְקַת הַבָּתִּים בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת כול׳. מְנַיִין לַחֶזָקוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. שָׁמַעְנוּ מֵהוֹלְכֵי אוּשָׁא מִשּׁוּר הַמּוּעָד לָמְדוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מָאן אִית לֵיהּ

שׁוֹר הַמּוּעָד לְג׳ יָמִים. לֹא רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. לֹא אָמְרוּ ג׳ שָׁנִים אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּהֵא בְּאִיסְפַּמְיָא וְיַחֲזִיק שָׁנָה וְיֵלְכוּ וְיוֹדִיעוּהוּ שָׁנָה וְיָבוֹא שָׁנָה.

שִׁמְעוֹן בַּר וָוא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַמּוֹכֵר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כֵּינָן שֶׁמָּסַר לוֹ מַפְתֵּחַ קָנָה. רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הַמּוֹכֵר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כֵּינָן שֶׁצָּבַר לְתוֹכוֹ פֵּירוֹת קָנָה. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. וּבִלְבַד פֵּירוֹת שֶׁרְאוּיִין לִיצָּבֵר. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. הַמּוֹכֵר בּוֹר לַחֲבֵירוֹ כֵּינָן שֶׁמָּסַר לוֹ דְּלָיָיו קָנָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ. הַמּוֹכֵר צֹאן לַחֲבֵירוֹ כֵּינָן שֶׁמָּסַר לוֹ מַשְׁכּוֹכִית קָנָה. מַאי מַשְׁכּוֹכִית. אִית דָּמְרִין. חוּטְרָא. וְאִית דָּמְרִין. פַּנְדּוּרָא. וְאִית דַּמְרִין. תַּיְישָׁא רַבָּא. רֵישׁ לָקִישׁ בְּשֵׁם בַּר קַפָּרָא. הַמּוֹכֵר קֶבֶר לַחֲבֵירוֹ כֵּינָן שֶׁקָּבַר מֵת אֶחָד בְּכוּחַ חֲזָקָה לְכָל הַכּוּחַ. קָבַר ג׳ מֵתִים בִּשְׁלֹשָׁה כוּכִין חֲזָקָה לְכָל הַקֶּבֶר.

וַעֲבָדִים. רִבִּי סִימוֹן אַחֲוֵי דְּרִבִּי יְהוּדָה בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רַב. תִּינוֹק כָּל זְמַן שֶׁמּוֹשְׁלָךְ בַּשּׁוּק אָבִיו אוֹ אִמּוֹ מְעִידִין עָלָיו. נֶאֱסַף מִן הַשּׁוּק צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים וְאָבִיו וְאִמּוֹ נַעֲשִׂין לוֹ כִּשְׁנֵי עֵדִים. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. וְחָשׁוּד אָדָם לוֹמַר עַל מִי שֶׁאֵינוֹ בְנוֹ שֶׁהוּא בְנוֹ. דִּילְמָא בְּנִיכְסֵי הַגֵּר אִתְאֲמַרַת. אָמְרוּ לֵיהּ. חֲרֵי כָל רַבּוֹתֵינוּ בַּגּוֹלָה מְעִידִין עָלֵינוּ שֶׁכָּךְ שְׁמַעְנוּהָ מִפִּי רַב אָדָא בַּר אָבוּהּ. אָמַר רַב חִסְדָּא. הָדָא דְתֵימַר בְּתִינוֹק שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּישׁ. אֲבָל בְּתִינוֹק הַמַּרְגִּישׁ הָדָא הִיא דָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עֲגָלִים וְסַיָּיחִים הַמְקַפְּצִין מִמָּקוֹם לְמָקוֹם אֵין לָהֶן חֲזָקָה.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שְׁתֵּי שָׁדוֹת בְּנִיכְסֵי הַגֵּר הַמֵּיצַר בֵּינְתַיִים. תְּלַשׁ מֵאַחַת מֵהֶן לִקְנוֹת חֲבֵירָתָהּ וְלֹא לִקְנוֹת הַמֵּיצַר. הִיא נִקְנֵית וַחֲבֵירָתָהּ אֵינָהּ נִקְנֵית. רִבִּי זֵירָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. נִתְכַּוֵּון לִקְנוֹת [מִן] הַמֵּיצַר. וּשְׁרַע מִינָּהּ. אָמַר רַב חִסְדָּא. בְּנִיכְסֵי הַגֵּר תָּלַשׁ צְפוּנָהּ שֶׁלַּשָּׁדֶה לִקְנוֹת דְּרוֹמָהּ וְלֹא אֶמְצָעִיתָהּ. צְפוּנָהּ נִקְנֵית דְּרוֹמָהּ לֹא נִקְנֵית תַּנֵּי נָמֵן. אִם הָיָה מְחוּבָּר לַקַּרְקַע וְתָלַשׁ כָּל שֶׁהוּא קָנָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. לֹא קָנָה אֶלָּא מַה שֶׁתָּלַשׁ. אָמַר רִבִּי אֶבְדּוּמָא נְחוּתָה בְּנִיכְסֵי הַגֵּר אִתְאֲמַר. רַב חִסְדָּא אָמַר רִבִּי יִצְחָק. בְּגִין דְּלָא תֵימַר קַשְׁיָא לִשְׁמוּאֵל אַתְּ מַר בְּנִיכְסֵי הַגֵּר אִיתְאֲמַרַת.

רַב חִסְדָּא אָמַר. מְשׁוֹךְ בְּהֵמָה זוֹ לִקְנוֹת קָנָה. לִקְנוֹת הִיא וּוְלָדוֹתֶיהָ [לֹא] קָנָה. לִקְנוֹת הִיא וּוְלָדוֹתֶיהָ (לֹא) קָנָה. אָמַר רִבִּי נָסָה. הָדָא דְתֵימַר. בְּשֶׁלֹּא הָיְתָה עוֹבָרָה. אֲבָל אִם הָיְתָה עוֹבָרָה עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּאֶחָד מֵאֵיבָרֶיהָ. וְהַגֵּנִי. הַמּוֹכֵר עוֹבָרֵי בְהֶמְתּוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. וְוֹלְדֵי שִׁפְחָתוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. מַעְשְׂרוֹת שָׂדֶה לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. אֲוִיר חוֹרְבָתוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. אֶלָּא מוֹכֵר לוֹ בְּהֵמָה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ עוֹבָרָהּ. מוֹכֵר לוֹ שִׁפְחָה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ וְוֹלָדָהּ. מוֹכֵר לוֹ שָׂדֶה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ מַעְשְׂרוֹת. מוֹכֵר לוֹ חוֹרְבָה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ אֲוִירָהּ.

רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. שְׁלֹשָׁה הֵן שֶׁהֵן נֶאֱמָנִין לְאַלְתָּר. הַחַיָּה וְהַשְׁיָירָה וְהַמְטַהֶרֶת חֲבֵרוֹתֶיהָ. הַחַיָּה בְּשָׁעָה שֶׁיּוֹשֶׁבֶת עַל הַמַּשְׁבֵּר. מֵהָדָא דִכְתִיב וַתִּקַּח הַמְיַלֶּדֶת וּתִקְשֹׁר וגו׳. שְׁיָירָא. כַּיי דָמַר רִבִּי סִימוֹן אַחֲוֵי דִיהוּדָה בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רַב. [תִּינוֹק] כָּל זְמַן שֶׁמּוֹשְׁלָךְ לַשּׁוּק אוֹ אָבִיו אוֹ אִמּוֹ מְעִידִין עָלָיו. נֶאֱסַף צָרִיךְ שְׁנֵי עֵדִים וְאָבִיו וְאִמּוֹ נַעֲשִׂין לוֹ כִּשְׁנֵי עֵדִים. וְהַמְטַהֶרֶת חֲבֵרוֹתֶיהָ. כַּיי דְתַנֵּינָן תַּמָּן. שָׁלֹשׁ נָשִׁים שֶׁהָיוּ יְשֵׁינוֹת בְּמִיטָּה וְנִמְצָא דָם תַּחַת אַחַת מֵהֶן כּוּלָּן טְמֵאוֹת. בְּדָקָה אַחַת וּמְצָתָהּ טְמֵא הִיא טְמֵאָה וְכוּלָּן טְהוֹרוֹת. אָמַר רִבִּי בָּא. וּבִלְבַד מֵעֵת לָעֵת.

ב משנה: רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר ג׳ חֳדָשִׁים בָּרִאשׁוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים בָּאַחֲרוֹנָה וּשְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ בָּאֶמְצַע חֲרֵי שְׁמוֹנָה עָשָׂר חֹדֶשׁ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר חֹדֶשׁ בָּרִאשׁוֹנָה וְחֹדֶשׁ בָּאַחֲרוֹנָה וּשְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ בָּאֶמְצַע חֲרֵי אַרְבָּעָה עָשָׂר חֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בִּשְׁדֵה הַלָּבָן אֲבָל בִּשְׁדֵה הָאִילָן כָּנַס אֶת תְּבוּאָתוֹ מָסַק אֶת זֵיתָיו כָּנַס אֶת קַייצוֹ חֲרֵי אֵילּוּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

הלכה: רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר. שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים הָרִאשׁוֹנִים כול׳. שְׁמוּאֵל אָמַר. זוֹ דִבְרֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרִבִּי עֲקִיבָה. אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים. ג׳ שָׁנִים קָצִיר. ג׳ שָׁנִים בָּצִיר. ג׳ שָׁנִים מָסִיק. רַב אָמַר. זוֹ דִבְרֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרִבִּי עֲקִיבָה. אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים. ג׳ שָׁנִים מֵעֵת לָעֵת. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. כְּשֵׁם שֶׁחֲלוּקִין כָּאן כָּךְ חֲלוּקִין בִּשְׁנֵי אֱלִיָּהוּ.

ג משנה: שָׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לַחֲזָקָה יְהוּדָה וְעֶבֶר הַיַּרְדֵּן וְהַגָּלִיל. הָיָה בִיהוּדָה וְהֶחֱזִיק בַּגָּלִיל וְהֶחֱזִיק בִּיהוּדָה אֵינָהּ חֲזָקָה עַד שֶׁיְּהֵא עִמּוֹ בַּמְּדִינָה. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה לֹא אָמְרוּ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּהֵא בְּאִיסְפַּמְיָא וְיַחֲזִיק שָׁנָה וְיֵלְכוּ וְיוֹדִיעוּהוּ שָׁנָה וְיָבוֹא שָׁנָה לַשָּׁנָה הָאַחֲרֶת.

הלכה: שָׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לַחֲזָקָה כול׳ רַב אָמַר. בְּשָׁעַת הַחֵירוּם שָׁנוּ.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. שְׁנֵי עָרְלָה בֵּיניהוֹן.

רַב אָמַר. אֵין חֲזָקָה לַבּוֹרַח וְלֹא מֵאֶרֶץ לְאֶרֶץ. שְׁמוּאֵל אָמַר. יֵשׁ חֲזָקָה לַבּוֹרַח וְיֵשׁ חֲזָקָה מֵאֶרֶץ לְאֶרֶץ. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר רַב יִצְחָק. קַרְיָיא מְסַייֵעַ לְמָה דָמַר שְׁמוּאֵל. וַיִּתֵּן לָהּ הַמֶּלֶךְ סְרִיס אֶחָד וגו׳.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. וַאֲפִילּוּ שְׁתֵּי אבטיניות כְּגוֹן שלומי ונבירו וְהַיַּרְדֵּן מַפְסִיק בֵּינָתַיִים וְעוֹמֵד שָׁם וְרוֹאֶה אֶחָד הַמַּחֲזִיק בַּשָּׂדֶה וּמַחֲזִיק בְּשֶׁלּוֹ אֵינָהּ חֲזָקָה עַד שֶׁתְּהֵא עִמּוֹ בְּאוֹתָהּ הָעִיר וּבְאוֹתָהּ הַמְּדִינָה.

רַב אָמַר. עִיקַּר חֲזָקָה הַכְנָסַת פֵּירוֹת. לֹא מוֹדָה רַב בְּמְנַכֵּשׁ וּבְמְעַדֵּר. מוֹדָה רַב בְּמְנַכֵּשׁ וּבְמְעַדֵּר. מָהוּ דְאָמַר רַב. עִיקַּר חֲזָקָה הַכְנָסַת פֵּירוֹת. אֶלָּא שֶׁאִם רָאוּ

אוֹתוֹ חוֹרֵשׁ וְקוֹצֵר וּמְעַמֵּר וְדָשׁ וּבוֹרֵר וְלֹא רָאוּהוּ מַכְנִיס פֵּירוֹת אֵינָהּ חֲזָקָה אֶלָּא הַכְנָסַת פֵּירוֹת.

רַב אָמַר. עִיקַּר חֲלִיצָה הַתָּרַת רְצוּעוֹת. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. רִבִּי זְרִיקָן מָטֵי בָהּ בְּשֵׁם רַב. דִּבְרֵי חֲכָמִים. חָלְצָה וְלֹא רָקְקָה רָקְקָה וְלֹא חָלְצָה. חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה עַד שֶׁתַּחֲלוֹץ וְתָרוֹק. מוֹדֶה רַב עַד שֶׁתַּחֲלוֹץ וְתָרוֹק. מֵהָדָא דְאָמַר רַב. עִיקַּר חֲלִיצָה הַתָּרַת רְצוּעוֹת.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן. עֶרֶר מָהוּ שֶׁיְּצָרִיךְ בֵּית דִּין. רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עֶרֶר אֵין צָרִיךְ בֵּית דִּין. וְאֵית דָּמְרִין. רִבִּי יוֹסֵי בֵּן חֲנִינָה שָׁאַל לְתַלְמִידוֹ דְרִבִּי יוֹחָנָן. עֶרֶר מָהוּ שֶׁצָּרִיךְ בֵּית דִּין. רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עֶרֶר צָרִיךְ בֵּית דִּין. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֲפִילּוּ עֶרֶר עִמּוֹ בִּפְנֵי פוֹעֲלִין עֶרֶר הוּא. וְצָרִיךְ לְעוֹרֵר עַל כַּל שָׁלֹשׁ שָׁנִים. גִּידּוּל בַּר מִינְיָמִין הֲוָה לֵיהּ עוֹבְדָא וַהֲווּ דַיָּינֵיהּ חִלְקִיָּה בַּר טוֹבִי וְרַב הוּנָא וְחִייָה בַּר רַב. אָמַר לוֹן חִייָה בַּר רַב. כֵּן אָמַר אַבָּא. מִכֵּיוָן שֶׁעֶרַר עִמּוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים הָרִאשׁוֹנוֹת עוֹד אֵין צָרִיךְ לְעוֹרֵר עָלָיו. וְתַנֵּי כֵן. הָיָה אוֹכֵל שֶׁלּוֹ שֵׁשׁ שָׁנִים. עָרַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים הָרִאשׁוֹנוֹת. אָמַר לוֹ. אַתָּה מָכַרְתָּה לִי אַתָּה נָתַתָּה לִי מַתָּנָה. אֵינָהּ חֲזָקָה. מַחֲמַת טַעֲנָה הָרִאשׁוֹנָה הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה. שֶׁכָּל חֲזָקָה שֶׁאֵין עִמָּהּ טַעֲנָה אֵינָהּ חֲזָקָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. אִם כְּזוֹ אֵין אָנוּ מְנִיחִין לְגִדּוֹלֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּלוּם.

ד משנה: כָּל חֲזָקָה שֶׁאֵין עִמָּהּ טַעֲנָה אֵינָהּ חֲזָקָה. כֵּיצַד אָמַר לוֹ מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בְתוֹךְ שֶׁלִּי. שֶׁלֹּא אָמַר לִי אָדָם דָּבָר מֵעוֹלָם אֵינָהּ חֲזָקָה. אַתָּה מָכַרְתָּה לִי אַתָּה נָתַתָּה לִי מַתָּנָה הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה. וְהַבָּא מִשּׁוּם יְרוּשָּׁה אֵינוֹ צָרִיךְ טַעֲנָה.

הלכה: כָּל חֲזָקָה שֶׁאֵין עִמָּהּ טַעֲנָה כול׳. וְצָרִיךְ חֲזָקָה. תַּמָּן תַּנִּינָן. מוֹדֶה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. שָׂדֶה זוֹ כול׳. כְּהָדָא. רְאוּבֵן אוֹכֵל שָׂדֶה בְּחֶזְקַת שֶׁהִיא שֶׁלּוֹ וְהֵבִיא שִׁמְעוֹן עֵדִים שֶׁמֵּת אָבִיו מִתּוֹכָהּ. מַפְקִין לָהּ מֵרְאוּבֵן וְיָהֲבִין לְשִׁמְעוֹן. אֶלָּא הָלַךְ רְאוּבֵן וְהֵבִיא עֵדִים שֶׁלֹּא מֵת אָבִיו מִתּוֹכָהּ. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב. אֲנָא אַפִּיקְתֵּיהּ מֵרְאוּבֵן אֲנָא מַחֲזַרְנָהּ לֵיהּ. רַב אָמַר. כְּשֶׁנָּתַתָּהּ עַל פִּי בֵּית דִּין נָתַתָּה. מִיכָּן וָהֵילָךְ הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה.

מִי מוֹדִיעַ. אָמַר רִבִּי בָּא. עִידֵי מִיתָה מוֹדִיעִין. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁאֵין הָעֵדִים יוֹדְעִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לְעוֹלָם הַשָּׂדֶה בְּחֶזְקַת בְּעָלֶיהָ. מִיכָּן וָהֵילָךְ הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה.

ה משנה: הַשּׁוּתָפִין וְהָאֲרִיסִין וְהָאֶפִּיטְרוֹפִין אֵין לָהֶן חֲזָקָה. אֵין לְאִישׁ חֲזָקָה בִּנְכְסֵי אִשְׁתּוֹ וְלֹא לְאִשָּׁה בִּנְכְסֵי בַעְלָהּ וְלֹא לָאָב בִּנְכְסֵי הַבֵּן וְלֹא לַבֵּן בִּנְכְסֵי הָאָב. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בַּמַּחֲזִיק. אֲבָל בְּנוֹתֵן מַתָּנָה וְהָאַחִים שֶׁחָלְקוּ וְהַמַּחֲזִיק בִּנְכְסֵי הַגֵּר נָעַל גָּדֵר וּפָרַץ כָּל שֶׁהוּא הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

הלכה: הַשּׁוּתָפִין וְהָאֲרִיסִין כול׳. שׁוּתָף. שְׁמוּאֵל אָמַר. לֵית כָּן שׁוּתָף. שׁוּתָף אֵין לוֹ חֲזָקָה. לֹא כֵן אָמַר שְׁמוּאֵל. שׁוּתָף שֶׁיָּרַד וְנָטַע כְּנוֹטֵעַ בִּרְשׁוּת. הֵן דְּתֵימַר. שׁוּתָף שֶׁיָּרַד וְנָטַע כְּנוֹטֵעַ בִּרְשׁוּת. בְּאוֹתוֹ שֶׁעוֹמֵד שָׁם. וְהֵן דְּתֵימַר. שׁוּתָף אֵין לוֹ חֲזָקָה. בְּשֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד שָׁם. מָהוּ מַייְתֵי תְחוֹתֵיהּ. הָאוּמָּנִין וְהַגּוֹזְלִין אֵין לָהֶן חֲזָקָה. רָאָה עַבְדּוֹ אֶל הָאוּמָּן וְכֵילוֹ אֶל הַכּוֹבֵס. אָמַר לוֹ. תֵּן לִי עַבְדִּי תֵּן לִי כֵּילַיי. אָמַר לוֹ. אַתָּה נָתַתּוֹ לִי בְּמַתָּנָה אַתָּה מְכַרְתּוֹ לִי. אֵינָהּ חֲזָקָה. אַתָּה אָמַרְתָּ לִי לְמוֹכְרוֹ לִי אַתָּה אָמַרְתָּ לִיתְּנוֹ לִי מַתָּנָה. הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

הָאֲרִיסִים. רַב הוּנָא אָמַר. בָּאָרִיס לְעוֹלָם. אֲבָל בָּאָרִיס לְשָׁעָה יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. רִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן מָרִין. אֲפִילּוּ בָּאָרִיס לְשָׁעָה אֵין לוֹ חֲזָקָה. דְּנִימַר. נִתַּת רוּחֵיהּ מִינֵּיהּ וְשָׁבְקֵיהּ. תַּמָּן אָמְרִין. אָרִיס אֵין לוֹ חֲזָקָה. בֶּן אָרִיס יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. רִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמְרִין. אַף אָרִיס וּבֶן אָרִיס אֵין לוֹ חֲזָקָה. דְּנִימַר. נִתַּת רוּחֵיהּ מֵאָבוּי וּשְׁבַק בְּרֵיהּ. דָּמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אָרִיס שֶׁהוֹרִיד אָרִיס אֵין לוֹ חֲזָקָה. שֶׁדֶּרֶךְ אָרִיס לְהוֹרִיד אָרִיס.

אֲבָל אָדָם שֶׁמְּפַקֵּחַ עַל נִיכְסֵי אִשְׁתּוֹ יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. שֶׁדֶּרֶךְ הַבְּעָלִים לְפַקֵּחַ עַל נִיכְסֵי נְשׁוֹתֵיהֶן. אֵין לְאִישׁ חֲזָקָה בִּנְיכְסֵי אִשְׁתּוֹ. בְּחַיֵּי אִשְׁתּוֹ. אֲבָל אַחַר מִיתָתָהּ יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. וְלֹא לָאִשָּׁה בִּנְיכְסֵי בַעְלָהּ. בְּחַיָּיו. אֲבָל לְאַחַר מוֹתוֹ יֵשׁ לָהּ חֲזָקָה. וְלֹא לַבֵּן בִּנְיכְסֵי הָאָב. בְּחַיָּיו. אֲבָל לְאַחַר מִיתַת הָאָב יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. וְלֹא לָאָב בִּנְיכְסֵי הַבֵּן. בְּחַיָּיו. אֲבָל לְאַחַר מִיתַת הַבֵּן יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה.

רַב אָמַר. בְּפוֹחֶת מֵעֲשָׂרָה אוֹ מוֹסִיף עַל עֲשָׂרָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֲפִילּוּ פָּרַץ מְקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִפְרוֹץ וְגָדַר מְקוֹם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִגְדוֹר הֲרֵי זֶה חֲזָקָה.

וְהָתַנֵּי. הַמּוֹכֵר לַחֲבֵירוֹ וְנִתְעַצֵּל לוֹקֵחַ וְלֹא הֶחֱזִיק בָּהּ וְיָרַד הַמּוֹכֵר וְהֶחֱזִיק בָּהּ. בִּיטְּלָה הַחֲזָקָה אֶת הַמֶּכֶר וְאֶת הַמַּתָּנָה.

ו משנה: שְׁנַיִם מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁאָכָלָה שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין מְשַׁלְּמִין לוֹ אֶת הַכֹּל. שְׁנַיִם בָּרִאשׁוֹנָה וּשְׁנַיִם בַּשְּׁנִיָּה וּשְׁנַיִם בַּשְּׁלִישִׁית מְשַׁלְּמִין בֵּינֵיהֶם. שְׁלֹשָׁה אֲחִים וְאֶחָד מִצְטָרֵף עִמָּהֶן הֲרֵי אֵילּוּ שָׁלֹשׁ עֵדִיּוֹת וְהֵן עֵדוּת אַחַת.

הלכה: שְׁנַיִם מְעִידִין אוֹתוֹ כול׳. אָמַר לוֹ. מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בְתוֹךְ שֶׁלִּי. שֶׁיֵּשׁ לִי בָהּ שְׁנֵי חֲזָקָה. וְהָלַךְ וְהֵבִיא עֵדִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָהּ שְׁנֵי חֲזָקָה. וְהָלַךְ זֶה וְהוּזְמוּ עֵדָיו. הֲרֵי זֶה נוֹתֵן לוֹ הַשָּׂדֶה וְאוֹכֶל פֵּירוֹת שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

אָמַר רִבִּי זֵירָא. הָדָא אָמְרָה. עַד זוֹמֵם אֵין נִפְסָל בְּבֵית דִּין.

ז משנה: אֵילּוּ דְבָרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חֲזָקָה וְאֵילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם חֲזָקָה. הָיָה מַעֲמִיד בְּהֵמָה בֶּחָצֵר תַּנּוּר וְכִירַיִם וְרֵיחַיִם וּמְגַדֵּל תַּרְנְגוֹלִין וְנוֹתֵן זִבְלוֹ בֶּחָצֵר אֵינָהּ חֲזָקָה. אֲבָל עָשָׂה לִבְחֻמְתּוֹ מְחִיצָה גְּבוֹהָה י טְפָחִים וְכֵן לַתַּנּוּר וְכֵן לַכִּירַיִם וְכֵן לָרֵחַיִם. הִכְנִיס תַּרְנְגוֹלִין לְתוֹךְ הַבַּיִת וְעָשָׂה מָקוֹם לְזִבְלוֹ עָמוֹק ג אוֹ גְּבוֹהַּ ג הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

הלכה: אֵילּוּ דְבָרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן חֲזָקָה כול׳. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. נָהֲגוּ הַשּׁוּתָפִין לִהְיוֹת מַתְרִין זֶה לָזֶה בַּתַּרְנוֹגַלִּין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא לֹא אָמְרָה כֵן. אֶלָּא שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין לְהַעֲמִיד רֵיחַיִם וְתַנּוּר וּלְגַדֵּל תַּרְנוֹגַלִּין. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. גִּידֵּל תַּרְנְגַלִּין בֶּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ שֶׁלּוֹ הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְיֵאוּת. מַה נַפְשֵׁךְ. אִם יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְגַדֵּל הֲרֵי זֶה גִּידֵּל. אִם אֵין לוֹ רְשׁוּת לְגַדֵּל הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

ח משנה: הַמַּרְזֵב אֵין לוֹ חֲזָקָה וְיֵשׁ לִמְקוֹמוֹ חֲזָקָה. הַמַּזְחֵילָה יֵשׁ לָהּ חֲזָקָה. סוּלָּם הַמִּצְרִי אֵין לוֹ חֲזָקָה וְלַצּוֹרִי יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. חַלּוֹן הַמִּצְרִית אֵין לָהּ חֲזָקָה וְלַצּוֹרִית יֵשׁ לָהּ חֲזָקָה. אֵי זוֹ הִיא חַלּוֹן הַמִּצְרִית כָּל שֶׁאֵין רֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם יָכוֹל לִיכָּנֵס בְּתוֹכָהּ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם יֵשׁ לָהּ מַלְבֵּן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם יָכוֹל לִיכָּנֵס לְתוֹכָהּ הֲרֵי זוֹ חֲזָקָה.

הלכה: הַמַּרְזֵב אֵין לוֹ חֲזָקָה כול׳. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. לְהַאֲרִיךְ וּלְהַרְחִיב בּוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לְכָל אוֹתָהּ הָרוּחַ. וְהָתַנִּינָן. הַמַּזְחֵילָה יֵשׁ לָהּ רְשׁוּת דְּ אַמּוֹת. אִית לָךְ מֵימַר. כָּל אוֹתוֹ הָרוּחַ. וְדִכְוָותָהּ הַמַּרְזֵב אֵין לוֹ חֲזָקָה לְכָל אוֹתָהּ הָרוּחַ. וְתַנֵּי כֵן. מָקוֹם הַמַּרְזֵב בֶּחָצֵר יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה. מָקוֹם קִילּוּחוֹ בֶּחָצֵר אֵין לוֹ חֲזָקָה.

דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. עַד שְׁלֹשָׁה עֲוָוקִין בְּכִסֵּא. אָמַר רִבִּי לָא בְּשֵׁם דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי. לְעִנְיַן טוּמְאָה אִיתְאֲמַרַת. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי. לְעִנְיַן חֲזָקוֹת אִתְאֲמַרַת. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי. לְעִינְיַן שַׁבָּת אִיתְאֲמַרַת.

אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בֶּחָצֵר. אֲבָל בְּגַנּוֹת אֲפִילּוּ לְמַעֲלָה מֵדְּ אַמּוֹת מְעַכְּבוֹ. [רִבִּי יִצְחָק אֲמָרָהּ קוֹמֵי רִבִּי חֲנִינָא. רִבִּי חֲנִינָה אֲמָרָהּ קוֹמֵי רִבִּי פִּינְחָס בַּר חָמָה. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בֶּחָצֵר אֲבָל בְּגַנּוֹת אֲפִילּוּ לְמַעֲלָה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת מְעַכְּבוֹ.] שָׁמַע רִבִּי אוֹשַׁעְיָא וַהֲוָה בִישׁ לֵיהּ. אָמַר. אֲנָא אֲמָרִית שְׁמוּעָתָא וְלָא אָמְרִית מִשְׁמִי. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בֶּחָצֵר אֲבָל בְּגַנּוֹת אֲפִילּוּ לְמַעֲלָה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת מְעַכְּבוֹ.

ט משנה: זִיז עַד טֶפַח יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה וְיָכוֹל לְמַחוֹת. פָּחוּת מִטֶּפַח אֵין לוֹ חֲזָקָה וְאֵינוֹ יָכוֹל לְמַחוֹת.

הלכה: זִיז עַד טֶפַח יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה כול׳. רִבִּי לָא בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. זִיז הַיּוֹצֵא [עַד] טֶפַח מוֹצִיאוֹ אַתְּ אֲפִילּוּ כַמָּה. לְמִשְׁוֹךְ כַּמָּה. נָתַן ר׳ הוֹשַׁעְיָה. בְּחוֹלֵק אֶת בֵּיתוֹ.

י משנה: לֹא יִפְתַּח אָדָם חֲלוֹנוֹתָיו לַחָצֵר הַשּׁוּתָפִין. לָקַח בַּיִת בְּחָצֵר אֲחֶרֶת לֹא יִפְתְּחֶנָּה לַחָצֵר הַשּׁוּתָפִין. בָּנָה עֲלֶיהָ עַל גַּבֵּי בֵיתוֹ לֹא יִפְתְּחֶנָּה לַחָצֵר הַשּׁוּתָפִין אֶלָּא אִם רָצָה בּוֹנֶה אֶת הַחֶדֶר לִפְנִים מִבֵּיתוֹ וּבוֹנֶה עֲלֶיהָ עַל גַּבֵּי בֵיתוֹ וּפוֹתְחָהּ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ. לֹא יִפְתַּח אָדָם לַחָצֵר הַשּׁוּתָפִין פֶּתַח חַלּוֹן כְּנֶגֶד פֶּתַח חַלּוֹן כְּנֶגֶד חַלּוֹן. הָיָה קָטָן לֹא יַעֲשֶׂנּוּ גָּדוֹל אֶחָד לֹא יַעֲשֶׂנּוּ שְׁנַיִם אֲבָל פּוֹתֵחַ הוּא לִרְשׁוּת הָרַבִּים פֶּתַח כְּנֶגֶד פֶּתַח וַחֲלוֹן כְּנֶגֶד חַלּוֹן קָטָן עוֹשֶׂה אוֹתוֹ גָּדוֹל אֶחָד עוֹשֶׂה אוֹתוֹ שְׁנַיִם.

הלכה: לֹא יִפְתַּח אָדָם חֲלוֹנוֹתָיו כול׳. הָכָא אַתְּ מַר. פֶּתַח כְּנֶגֶד פֶּתַח מוּתָּר. וְהָכָא אַתְּ מַר. פֶּתַח כְּנֶגֶד פֶּתַח אָסוּר. הֵן דְּתֵימַר. מוּתָּר. בְּמָבוֹי. וְהֵן דְּתֵימַר. אָסוּר. בַּחָצֵר הַשּׁוּתָפִין. וְהָתַנֵּי. כְּשֵׁם שֶׁבְּנֵי חָצֵר יְכוֹלִין לְמַחוֹת זֶה עַל יְדֵי זֶה בֶּחָצֵר כָּךְ בְּנֵי מָבוֹי יְכוֹלִין לְמַחוֹת זֶה עַל יְדֵי זֶה בְּמָבוֹי. אָמַר רִבִּי לָא. כָּאן בְּשֶׁנָּתַן רְשׁוּת כָּאן בְּשֶׁלֹּא נָתַן רְשׁוּת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. שַׁנְיָיא הִיא בַּגַּנּוֹת שֶׁנִּיתְּנוּ לַחֲפִירָה. אָמַר רִבִּי נָסָה. וְחָרְבוֹת לֹא נִיתְּנוּ לְהִיבָּנוֹת.

אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. תַּנֵּי תַּמָּן. הַפּוֹתֵחַ חַלּוֹן בְּכוֹתֶל חֲצֵירוֹ בְּמַעֲמַד חֲבֵירוֹ. (דְּ אַמּוֹת) [רִבִּי אוֹמֵר]. פּוֹתֵחַ בִּשְׂמֹאל נוֹעֵל בִּימִין. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיָה עוֹמֵד שָׁם. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. חֲוִינָא בְעִית לְעֵי. הָיָה מוֹשִׁיט לוֹ צְרוֹרוֹת. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. מִגָּחֵךְ חֲוִינָא בָּאוּ גַבְרָא.

הָיוּ חֲמִשָּׁה פְּתָחִים זֶה לִפְנִים מִזֶּה שִׁיעוּר כּוּלָּן כְּמִלּוֹא מַקְדֵּחַ. וְדָא מְסַיְיעָא לְמָאן דְּמַר בַּנָּאִי. חַלּוֹן שֶׁהִיא פְתוּחָה לְאִיסְטִיב לֹא נַעֲשֵׂית אֶלָּא לְהַכְנִיס אֶת הָאוֹרָה. מִכָּיוָן שֶׁאֵין לָהּ חֲזָקָה אֵינָהּ מַבִּיאָה אֶת הַטּוּמְאָה.

יא משנה: אֵין עוֹשִׂין חָלָל תַּחַת רְשׁוּת הָרַבִּים בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עֲגָלָה מְהַלֶּכֶת וּטְעוּנָה אֲבָנִים. אֵין מוֹצִיאִין זִיזִין וּכְצוֹצְטְרָאוֹת לִרְשׁוּת הָרַבִּים אֶלָּא אִם רָצָה כּוֹנֵס לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וּמוֹצִיא. לָקַח חָצֵר וּבָהּ זִיזִין וּכְצוֹצְטְרָאוֹת הֲרֵי זוֹ בְחֶזְקָתָהּ.

הלכה: אֵין עוֹשִׂין חָלָל כול׳. נָפְלוּ וּמְבַקֵּשׁ לִבְנוֹתָן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. וּוִיתֵּר. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. לֹא וּוִיתֵּר. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְדֵין.

מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְרִבִּי יוֹחָנָן. מִי שֶׁהָיְתָה דֶּרֶךְ הָרַבִּים עוֹבֶרֶת בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ וּנְטָלָהּ וְנָתַן לָהֶן מִן הַצַּד. מַה שֶּׁנָּתַן נָתַן וּשְׁלוֹ לֹא הִגִּיעוֹ. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְרֵישׁ לָקִישׁ. לָקַח חָצֵר וּבָהּ זִיזִין וּכְצוֹצְטְרָאוֹת וְנָפְלוּ בוֹנֶה אוֹתָן כְּחֶזְקָתָן.

פרק ד

א משנה: הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת לֹא מָכַר אֶת הַיָּצִיעַ וְאַף עַל פִּי שֶׁהִיא פְּתוּחָה לְתוֹכוֹ וְלֹא אֶת הַחֶדֶר שֶׁלִּפְנִים מִמֶּנּוּ וְלֹא אֶת הַגַּג בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲקֶה גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם יֵשׁ לוֹ צוּרַת פֶּתַח אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים אֵינוֹ מָכוּר.

הלכה: הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת כול׳. רִבִּי נָחוּם בְּשֵׁם רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. וְהוּא שֶׁיְּהֵא בָהּ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע עַל רוּם עֲשָׂרָה. וּבִלְבַד בִּמְקוּרָה וּבִמְגוּפָּף. אָמַר לוֹן רִבִּי זֵירָא. כָּל הֲדֵין פֵּירוּשָׁא הִפְרֵשׁ לְכוֹן רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא.

וְלֹא אֶת הַגַּג בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲקֶה גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים. סוֹף דָּבָר מַעֲקֶה. הָיוּ אֲחוֹרֵי בָתִּים מַקִּיפִין אוֹתוֹ הָיוּ שָׁם עֲמוּדִים וְכָלוֹנְסִיּוֹת עַל גַּבֵּיהֶן. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם יֵשׁ לוֹ צוּרַת פֶּתַח אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים אֵינוֹ מָכוּר. אָמְרִין. וְהוּא שֶׁיֵּשׁ שָׁם מַעֲקֶה גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים.

ב משנה: וְלֹא אֶת הַבּוֹר וְלֹא אֶת הַדּוּת אַף עַל פִּי שֶׁכָּתַב לוֹ עוּמְקָהּ וְרוּמָהּ וְצָרִיךְ לְיקַח לוֹ דֶּרֶךְ דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ לְיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. וּמוֹדֶה רִבִּי עֲקִיבָה בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ חוּץ מֵאֵילּוּ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. מְכָרָן לְאַחֵר רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ לְיקַח לוֹ דֶּרֶךְ וַחֲכָמִים אוֹמְרִים צָרִיךְ לְיקַח לוֹ דֶּרֶךְ.

הלכה: וְלֹא אֶת הַבּוֹר כול׳. לְאֵי זֶה דָּבָר כָּתַב עוּמְקָא וְרוּמָא. שֶׁאִם רָצָה לְהַשְׁפִּיל יִשְׁפִּיל לְהַגְבִּיהַּ יַגְבִּיהַּ. רַבָּה בַּר רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי עֲקִיבָה דֵּידָן דְּהוּא רַבָּנָן דְּרִבִּי חִיָּיה. רִבִּי זְעִירָא רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי עֲקִיבָה דְּרִבִּי חִיָּיה דְּהוּא רַבָּנָן דְּבַבְלָאֵי.

תַּמָּן אָמְרִין. אַדְמוֹן וְרִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רִבִּי לָא. בְּסָתָם חֲלוּקִין. מָה נָן קַיָּימִין. אִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ דֶּרֶךְ כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁאֵין צָרִיךְ לְיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. אִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁאֵין לוֹ דֶּרֶךְ כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁהוּא צָרִיךְ לְיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּסָתָם. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אֵינוֹ צָרִיךְ לְיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִין. צָרִיךְ לְיקַח לוֹ דֶּרֶךְ.

ג משנה: הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת מָכַר אֶת הַדֶּלֶת אֲבָל לֹא אֶת הַמַּפְתֵּחַ. מָכַר אֶת הַמַּכְתֶּשֶׁת הַקְּבוּעָה אֲבָל לֹא הַמִּיטַּלְטֶלֶת. מָכַר אֶת הָאִיצְטְרוֹבִיל אֲבָל לֹא אֶת הַקֶּלֶת. מָכַר הַתַּנּוּר מָכַר הַכִּירַיִם. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הוּא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ הֲרֵי כוּלָּן מְכוּרִין.

הלכה: הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא. מָכַר אֶת הַמַּכְתֶּשֶׁת הַחֲקוּקָה אֲבָל לֹא אֶת הַקְּבוּעָה.

ד משנה: הַמּוֹכֵר אֶת הֶחָצֵר מָכַר בָּתִּים בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת אֲבָל לֹא אֶת הַמִּטַּלְטְלִין. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הִיא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ הֲרֵי כוּלָּן מְכוּרִין. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא מָכַר לֹא אֶת הַמֶּרְחָץ וְלֹא אֶת בֵּית הַבַּד שֶׁבְּתוֹכָהּ. רִבִּי לְעָזָר אוֹמֵר הַמּוֹכֵר אֶת הֶחָצֵר לֹא מָכַר אֶלָּא אֲוִירָהּ שֶׁל חָצֵר.

הלכה: הַמּוֹכֵר אֶת הֶחָצֵר כול׳. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִן. מָכַר לוֹ חָצֵר סְתָם מָכַר בָּתִּים בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת אֲבָל לֹא הַמִּטַּלְטְלִין. אוֹ מָכַר לוֹ אֲפִילּוּ הַמִּטַּלְטְלִין. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לְעָזָר. מָכַר לוֹ חָצֵר סְתָם לֹא מָכַר אֶלָּא אֲוִיר הֶחָצֵר. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ. הִיא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ. מָכַר בָּתִּים בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת אֲבָל לֹא הַמִּיטַּלְטְלִין. אוֹ אֲפִילּוּ הַמִּטַּלְטְלִין. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זֶנָּהּ אַיְיתִיתֵיהּ מִדְּבֵית לֵוִי. הָיוּ שָׁם (חֲצֵירוֹת) [חֲנוּיוֹת] פְּתוּחוֹת לִפְנִים מְכוּרוֹת. פְּתוּחוֹת לַחוּץ אֵין מְכוּרוֹת. לִפְנִים וְלַחוּץ אֵילּוּ וְאֵילּוּ מְכוּרוֹת.

ה משנה: הַמּוֹכֵר אֶת בֵּית הַבַּד מָכַר אֶת הַיָּם וְאֶת הַמַּמָּל וְאֶת הַבְּתוּלוֹת אֲבָל לֹא מָכַר אֶת הַכִּירַיִם וְלֹא אֶת הַגַּלְגַּל וְלֹא אֶת הַקּוֹרָה. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הוּא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ הֲרֵי כוּלָּן מְכוּרִין. רִבִּי לְעָזָר אוֹמֵר הַמּוֹכֵר אֶת בֵּית הַבַּד מָכַר אֶת הַקּוֹרָה.

הלכה: הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּד כול׳. כָּל עַצְמוֹ אִם אֵין לוֹ קוֹרָה אֵינוֹ קָרוּי בֵּית הַבַּד. וְתֵימַר אָכֵן. וּמָאן תַּנְיֵיתָהּ. רִבִּי לְעָזָר. דְּתַנֵּי בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. הַמּוֹכֵר אֶת בֵּית הַבַּד מָכַר אֶת הַיְקָבִין וְאֶת הָאֲסוּרִין וְאֶת הַמַּפְרִיכוֹת וְאֶת הָרֵיחַיִם הַתַּחְתּוֹנָה אֲבָל לֹא אֶת הָעֶלְיוֹנָה וְלֹא אֶת הַשַּׁקִּין וְלֹא אֶת הַמַּרְצוּפִין שֶׁבְּתוֹכוֹ. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ. הוּא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא מָכַר הַיָּצוּעִין וְהַשְּׁבוּיִן וְהַחֲרוּתִין שֶׁבְּתוֹכוֹ.

ו משנה: הַמּוֹכֵר אֶת הַמֶּרְחָץ לֹא מָכַר אֶת הַנְּסָרִין וְאֶת הַסַּפְסָלִים וְאֶת הַבּוֹלָנְיוֹת. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הוּא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ הֲרֵי כוּלָּן מְכוּרִין. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא מָכַר לֹא אֶת הַמְּגוּרוֹת שֶׁל מַיִם וְלֹא אֶת אוֹצָרוֹת שֶׁל עֵצִים.

הלכה: הַמּוֹכֵר אֶת הֶמְּרְחָץ כּוּל׳. תַּנְיָ. הַמּוֹכֵר אֶת הֶמְּרְחָץ מָכַר בָּתִּים הַפְּנִימִין וְהַחִיצוֹנִים וּבְסִלְקֵי וְקָמִין וּבֵית הָאוֹרְיָרִין. אֲבָל לֹא הַמִּגְדָּלִין וְלֹא הַיּוֹרָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. מְקוֹם הַבֶּלֶן מָכוּר וּמְקוֹם הָאוֹרְיָיר אֵינוֹ מָכוּר. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הִיא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ. אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר לוֹ. הִיא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא מָכַר הַמְּגוּרוֹת שֶׁל מַיִם שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בֵּין בֵּימוֹת הַחַמָּה בֵּין בֵּימוֹת הַגְּשָׁמִים. וְלֹא בֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּעֲצִים. אָמַר לוֹ. הִיא וּמְשַׁמְּשֶׁיהָ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ. חֲרֵי כוּלָּן מְכוּרִין.

ז משנה: הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר מָכַר בָּתִּים בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת מְרְחָצָאוֹת וְשׁוֹבְכוֹת בֵּית הַבַּדִּין וּבֵית הַשָּׁלָחִין אֲבָל לֹא אֶת הַמִּטַּלְטְלִין. וּבִזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הִיא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ אֲפִילּוּ הָיוּ בָהּ בְּהֵמָה וַעֲבָדִים חֲרֵי כוּלָּן מְכוּרִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר מָכַר אֶת הַסַּנְטָר.

הלכה: הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר כּוּל׳. תַּנְיָ. הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. הַמּוֹכֵר הָעִיר מָכַר אֶת הַסַּנְטָר אֲבָל לֹא הָאֶיקוֹמוֹנְס. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הִיא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ. אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר לוֹ. הִיא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא מָכַר לוֹ אֶת הַשּׁוּרָה וּבְנוֹתֶיהָ וְהַטָּרְשִׁים הַמּוּקָּצִין מִמֶּנָּה וְהַבִּיבָרִין שֶׁל חַיָּה וְשֶׁל עוֹפוֹת וְשֶׁלְּדָגִים. שׁוּרָה בְּזָיֶיהָ. בְּנוֹתֶיהָ כּוּפְרָנֶיהָ. חוֹלֶק בַּיָּם וּבַנָּהָר. אִית תַּנָּיֵי תַּנְיָ. מְכוּרִין. וְאִית תַּנָּיֵי תַּנְיָ. אֵינָן מְכוּרִין. אָמַר רַב חִסְדָּא. מָאן דָּמַר. מְכוּרִין. אֶת שֶׁהֵן בִּתְחוּמָהּ. וּמָאן דָּמַר. אֵינָן מְכוּרִין. אֶת שֶׁאֵינָן בִּתְחוּמָהּ.

ח משנה: הַמּוֹכֵר אֶת הַשָּׂדֶה מָכַר אֶת הָאֲבָנִים שֶׁהֵן לְצָרְכָּהּ וְאֶת הַקָּנִים שֶׁבַּכֶּרֶם שֶׁהֵם לְצָרְכּוֹ וְאֶת הַתְּבוּאָה שֶׁהִיא מְחוּבֶּרֶת לַקַּרְקַע וְאֶת מְחִיצַת הַקָּנִים שֶׁהִיא פְחוּתָה מִבֵּית רוֹבַע וְאֶת הַשּׁוֹמֵרָה שֶׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה בַּטִּיט וְאֶת הֶחָרוּב שֶׁאֵינוֹ מוּרְכָּב וְאֶת בְּתוּלַת הַשִּׂיקְמָה. אֲבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הָאֲבָנִים שֶׁאֵינָן לְצָרְכָּהּ וְאֶת הַקָּנִים שֶׁבַּכֶּרֶם שֶׁאֵינָן לְצָרְכּוֹ וְאֶת הַתְּבוּאָה שֶׁהִיא תְלוּשָׁה מִן הַקַּרְקַע. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הוּא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ חֲרֵי כוּלָּן מְכוּרִין. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא מָכַר לֹא אֶת מְחִיצַת הַקָּנִים שֶׁהִיא בֵּית רוֹבַע וְאֶת הַשּׁוֹמֵרָה שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה בַּטִּיט וְאֶת הֶחָרוּב הַמּוּרְכָּב וְאֶת סָדָן הַשִּׂיקְמָה. לֹא אֶת הַבּוֹר וְלֹא אֶת הַגַּת וְלֹא אֶת הַשּׁוֹבָךְ בֵּין חֲרֵיבִין בֵּין שְׁלֵימִין. וְצָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. וּמוֹדֶה רִבִּי עֲקִיבָה בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ חוּץ מֵאֵילּוּ אֵינוֹ צָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. מִכָּרָן לְאַחֵר רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ וַחֲכָמִים אוֹמְרִים צָרִיךְ לֵיקַח לוֹ דֶּרֶךְ. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים בְּמוֹכֵר אֲבָל בְּנוֹתֵן מַתָּנָה נוֹתֵן אֶת כּוּלָּן. הָאַחִים שֶׁחָלְקוּ זָכוּ בַשָּׂדֶה זָכָה בְכוּלָּן. הַמַּחֲזִיק בְּנִיכְסֵי הַגֵּר הֶחֱזִיק בְּכוּלָּן. הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה הִקְדִּישׁ אֶת כּוּלָּן. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה לֹא הִקְדִּישׁ אֶלָּא הֶחָרוּב הַמּוּרְכָּב וְאֶת סָדָן הַשִּׂיקְמָה.

הלכה: הַמּוֹכֵר אֶת הַשָּׂדֶה כּוּל׳. אֲבָל לֹא מָכַר כּוּל׳. לֹא אֶת הַבּוֹר כּוּל׳. הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה כּוּל׳. דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי אָמְרִין. בְּמְחַלְּקִין לִגְפָנִים. רִבִּי חִיָּיה רוֹבָה שָׁאַל. הָיוּ שָׁם חֲלִיּוֹת מְחוּלָּקוֹת לִבְרוֹת. רִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי שָׁאַל. הָיוּ שָׁם טַבְלִיּוֹת שֶׁל שַׁייִשׁ מְחוּלָּקוֹת לְכָתָלִין. רִבִּי יוּדָן בְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל שָׁאַל. הָיוּ שָׁם מַלְבְּנִין מְחוּלָּקוֹת לְחַלּוֹנוֹת.

רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. יֵשׁ שָׁם עֲרוּגָה שֶׁהִיא שִׁשָּׁה עַל שִׁישָּׁה וְיֵשׁ לָהּ שֵׁם בִּפְנֵי עַצְמָהּ אֵינָהּ מְכוּרָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַקּוֹנֶה סָדָן שִׁקְמָה בְּתוֹךְ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ מַחֲלוֹקֶת רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרִבִּי יוֹסֵי וְרַבָּנִין. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּיִרְבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. קָנָה קַרְקַע. וְרַבָּנִין אָמְרִין. לֹא קָנָה. רִבִּי חִיָּיה בַּר וָוא שָׁאַל. מָכַר לוֹ כָּל הָאִילָן וְשִׁייֵר לוֹ סָדָן שִׁקְמָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּיִרְבִּי יוֹסֵי. קָנָה קַרְקַע. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין. לֹא קָנָה קַרְקַע. רִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי שָׁאַל. מָכַר לוֹ כָּל הָאִילָן וְזֵית שֶׁבְּמָקוֹם פְּלוֹנִי כָּל זֵיתִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם מְכוּרִין. רִבִּי יוּדָן בְּיִרְבִּי יִשְׁמָעֵאל שָׁאַל. הַקּוֹנֶה ג כִּיתֵּי קָנִים קָנָה אֶרֶז גָּדוֹל שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּמוֹכֵר. אֲבָל לֹא בְנוֹתֵן מַתָּנָה נוֹתֵן אֶת כּוּלָּם. מַה בֵּין מוֹכֵר וּמַה בֵּין נוֹתֵן מַתָּנָה. רִבִּי בָּא בַּר טָבְלַיי בְּשֵׁם רַב. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַנּוֹתֵן מַתָּנָה לִהְיוֹת נוֹתֵן בְּעַיִן יָפָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַלָּקוּחוֹת לִהְיוֹת מְדַקְדְּקִין. וּמַה בֵּינַיְיהוֹן. הֶקְדֵּשׁ. מָאן דָּמַר. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַנּוֹתֵן מַתָּנָה לִהְיוֹת נוֹתֵן בְּעַיִן יָפָה. אַף הַמַּקְדִּישׁ בְּעַיִן יָפָה מַקְדִּישׁ. וּמָאן דָּמַר. שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַלָּקוּחוֹת לִהְיוֹת מְדַקְדְּקִין. מַה אָמַר בְּמַקְדִּישׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ יֵשׁ לָהֶן דֶּרֶךְ זֶה עַל גַּבֵּי זֶה. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר. כֵּן אָמַר רִבִּי לְעָזָר. הָאַחִין שֶׁחָלְקוּ זָכוּ בַשָּׂדֶה זָכוּ בְכוּלָּן. הַמַּחֲזִיק בְּנִיכְסֵי הַגֵּר קָנָה. הֶחֱזִיק בַּשָּׂדֶה הֶחֱזִיק בְּכוּלָּן. הִקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה הִקְדִּישׁ אֶת כּוּלָּן. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה לֹא הִקְדִּישׁ אֶת הֶחָרוּב הַמּוּרְכָּב וְשִׂיקְמָה הַיְשָׁנָה. מִפְּנֵי שֶׁיּוֹנְקִין מִשֶּׁל הֶקְדֵּשׁ. מִפְּנֵי שֶׁשַּׁייֵר לוֹ דֶּרֶךְ. אִם לֹא שִׁייֵר לוֹ דֶּרֶךְ אַף הֵן אֵין יוֹנְקִין מִשֶּׁל הֶקְדֵּשׁ.

פרק ה

א משנה: הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה מָכַר אֶת הַתּוֹרֶן וְאֶת הַנֵּס וְאֶת הַהוֹגִין וְאֶת כָּל הַמְּנַהִיגִין אוֹתָהּ אֲבָל לֹא מָכַר לֹא אֶת הָעֲבָדִים וְלֹא אֶת הַמַּרְצוּפִין וְלֹא אֶת הָאֲנְתִּיקִי. בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הִיא וְכָל שֶׁבְּתוֹכָהּ חֲרֵי כוּלָּן מְכוּרִין. מָכַר אֶת הַקָּרוֹן לֹא מָכַר אֶת הַפְּרָדוֹת. מָכַר אֶת הַפְּרָדוֹת לֹא מָכַר אֶת הַקָּרוֹן. מָכַר אֶת הַצֶּמֶד לֹא מָכַר אֶת הַבָּקָר. מָכַר אֶת הַבָּקָר לֹא מָכַר אֶת הַצֶּמֶד. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַדְּמִים מוּדִיעִין. כֵּיצַד אָמַר לוֹ מְכוֹר לִי אֶת צִמְדְּךָ בְּמָאתַיִם זוּז הַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁאֵין

הַצֶּמֶד בְּמָאתַיִם זוּז. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין הַדָּמִים רְאָיָיה. הַמּוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לֹא מָכַר אֶת כֵּלָיו. נָחוּם הַמָּדִי אוֹמֵר מָכַר אֶת כֵּלָיו. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר פְּעָמִים מְכוּרִין וּפְעָמִים אֵינָן מְכוּרִין. כֵּיצַד. הָיָה חֲמוֹר לְפָנָיו וְכֵלָיו עָלָיו וְאָמַר לוֹ מְכוֹר לִי חֲמוֹרְךָ זוֹ חֲרֵי כֵלָיו מְכוּרִין חֲמוֹרָךְ הַהוּא אֵין כֵּילָיו מְכוּרִין. הַמּוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר מָכַר אֶת הַסְּיָח. מָכַר אֶת הַפָּרָה לֹא מָכַר אֶת בְּנָהּ. מָכַר אַשְׁפּוֹת מָכַר זִיבְלָהּ. מָכַר בּוֹר מָכַר מֵימָיו. מָכַר כַּוָּורֶת מָכַר דְּבוֹרִים. מָכַר שׁוֹבָךְ מָכַר יוֹנִים. הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת שׁוֹבָךְ מַפְרִיסַ בְּרֵיכָה הָרִאשׁוֹנָה כַּוָּורֶת נוֹטֵל ג׳ נְחִילִים וּמְסָרֵס חַלּוֹת דְּבַשׁ וּמַנִּיחַ שְׁתֵּי חַלּוֹת. זֵיתִם לָקוֹץ מַנִּיחַ שְׁתֵּי גְּרוֹפְיוֹת.

הלכה: הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה כול׳. תַּנֵּי. הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה מָכַר אֶת הָאַסְכָּלָה וּבוֹר הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכוֹ אֲבָל לֹא מָכַר הַיְצוּעִין וְהָעוֹבִין וְהָאַיסְקוֹפָה וְהַבּוּצִית. סוּמָכוֹס אוֹמֵר. מָכַר דּוּגִית.

תְּנָאִים שֶׁהִתְנָה יְהוֹשֻׁעַ. רִבִּי לֵוִי בֶּן בִּירַיי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אַרְבָּעָה. מְלַקְּטִין עֲשָׂבִים מִכָּל מָקוֹם חוּץ מִשְּׂדֵה תִּילְתָּן שֶׁאֲסוּרִין מִשּׁוּם גֶּזֶל. תַּמָּן תַּנִּינָן. וְכֵן תִּלְתָּן שֶׁהֶעֱלָת מִינֵי עֲשָׂבִים אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לְנַכֵּשׁ. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לַעֲקוֹר. בְּתַנַּאי יְהוֹשֻׁעַ אַף מַר. מְלַקְּטִין עֲשָׂבִים מִכָּל מָקוֹם חוּץ מִשְּׂדֵה תִּילְתָּן שֶׁאֲסוּרִין מִשּׁוּם גֶּזֶל. הָדָא אָמְרָה. שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בָהֶן. אָמַר. תַּמָּן בְּשֶׁזְּרָעָן לְעָמִיר. בְּרַם הָכָא שֶׁזְּרָעוֹ לְזֶרַע. מַה הִתְנָה יְהוֹשֻׁעַ לְעוֹבְרֵי עֲבֵירָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. שֶׁהוּא רוֹצֶה בָהֶן כְּאִילּוּ עֲקוּרִין וּמוּנָּחִין לְפָנָיו. וָמַר בְּשֵׁדֵה כֶּרֶם. דָּמַר רִבִּי יַנַּאי. כָּל הַסְּפִיחִין אֲסוּרִין חוּץ מִן הָעוֹלִים בְּשֵׁדֵה בוּר וּבְשֵׁדֵה נִיר בְּשֵׁדֵה כֶּרֶם וּבְשֵׁדֵה זֶרַע. בְּשֵׁדֵה בוּר. דְּלָא מַשְׁגַּח עָלֶיהָ. בְּשֵׁדֵה נִיר. דּוּ בְעֵי מְתַקְּנָה חַקְלֵיהּ. בְּשֵׁדֵה כֶּרֶם. שֶׁלֹּא לְאֲסוֹר אֶת כַּרְמוֹ. בְּשֵׁדֵה זֶרַע. שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בָהֶן. וְאִם תֹּאמַר רוֹצֶה בָהֶן כְּאִילּוּ עֲקוּרִין וּמוּנָּחִין לְפָנָיו.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הַמּוֹצֵא מֵת בַּתְּחִילָּה (מוּשְׁלָךְ)[מוּשְׁכָּב] כְּדַרְכּוֹ נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּבוּסָתוֹ. אָמַר רַב חִסְדָּא. זֹאת אוֹמֶרֶת. מֵת מִצְוָה מוּתָּר לְפַנּוֹתוֹ. דְּתַנִּינָן נוֹטְלוֹ וְאֶת תְּבוּסָתוֹ. וְכַמָּה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. עַד ג׳ אֶצְבָּעוֹת עַד מָקוֹם שֶׁהַמּוֹחֵל יוֹרֵד. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. לֹא מִסְתַּבְּרָה דְלֹא. מֵת מִצְוָה אָסוּר לְפַנּוֹתוֹ. שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ. מוֹתָר לְפַנּוֹתוֹ. אֵילּוּ הוֹאִיל וּמְאַבְּדִין כָּל הַשָּׂדֶה לֹא כָּל שֶׁכֵּן שֶׁמּוּתָּר לְפַנּוֹתוֹ. מִמַּה דְּפִשִׁיטָא לְתַנָּא. מֵת מִצְוָה אָסוּר לְפַנּוֹתוֹ. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מַתְנִיתָא. אָמַר רַב חִסְדָּא. אַתְיָיא כְּמָאן דָּמַר. מֵת מִצְוָה מוּתָּר לְפַנּוֹתוֹ. אֲנִי אוֹמֵר. בְּשִׁבְילֵי הָרְשׁוּת נִקְבַּר. וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא מֵת מִצְוָה הָיָה וְאֵין מֵיתֵי מִצְוָה מְצוּיִין.

וּמוֹטְלִין בְּשִׁבְילֵי הָרְשׁוּת. מִשֶּׁתֵּיעָקֵר הַתְּבוּאָה עַד שֶׁתֵּרֵד רְבִיעָה שְׁנִיָּיה. וְלוֹקְחִין נְטִיעוֹת מִכָּל מָקוֹם חוּץ מִשֶּׁלְזֵית וּמִשֶּׁלְגֶפֶן. בְּזֵית מִן הֶחָדָשׁ שֶׁבְּחָדָשׁ וּמִן הַיָּשָׁן שֶׁבְּיָשָׁן. אֲבָל אִם הָיָה עָשׂוּי כְּמִין טַרְגּוֹל אֲפִילּוּ מִן הֶחָדָשׁ שֶׁבְּחָדָשׁ אָסוּר.

רִבִּי תַּנְחוּם דְּכְפַר גּוּן בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי. אַרְבָּעָה מְלַקְּטִין עֲשָׂבִין מִכָּל מָקוֹם וּבְלַבַד שֶׁלֹּא יְשָׁרְשׁוּ. וּפוֹנִים לַאֲחוֹרֵי הַגֶּדֶר. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי תַּנְחוּם. עַד מָקוֹם שֶׁמִּתְעַטֵּשׁ וְאֵין קוֹלוֹ נִשְׁמָע. וְרוֹעִין בַּחוֹרְשִׁין. אֲפִילּוּ שֵׁבֶט יְהוּדָה בְּשֵׁבֶט נַפְתָּלִי. וְנוֹתְנִין לְנַפְתָּלִי מְלֹא חֶבֶל לִדְרוֹמוֹ שֶׁל יָם. שֶׁנֶּאֱמַר יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. יָם זֶה יָם שֶׁל סְמִכוֹ. וְדָרוֹם זֶה יָם שֶׁל טִבֶּרְיָה. וּמִסְתַּלְּקִין לְצָדָדִין. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב. אֲפִילּוּ שָׂדֶה מְלֵיאָה כַּרְכּוֹם. מַה. נוֹתֵן דָּמִים אוֹ לָאו. מִן מַה דָּמַר רַב יְהוּדָה. אֲפִילּוּ מְלֵיאָה כוֹרְכּוֹם. הָדָא אָמְרָה. אֵין נוֹתֵן דָּמִים. וְאֵינוֹ יָכוֹל לִרְחוֹק אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר מִדַּאי. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיוּ מְהַלְּכִין בַּדֶּרֶךְ [וְהָיוּ מְסַתַּלְּקִין מִפְּנֵי יְתֵדוֹת הַדְּרָכִים] וְרָאוּ אֶת יְהוּדָה בֶן פַּפּוֹס מְשְׁתַּקֵּעַ וּבָא כְנֶגְדָּן. אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. מִי זֶה שֶׁמַּרְאֶה עַצְמוֹ בְּאֶצְבַּע. אָמַר לוֹ יְהוּדָה בֶן פַּפּוֹס הוּא שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו לְשׁוּם שָׁמַיִם.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. הָרוֹצֶה לִבְנוֹת עִיר כַּתְּחִילָּה נוֹתְנִין לוֹ אַרְבָּעָה דְּרָכִים לְדֹ׳ רוּחוֹת הָעוֹלָם. רִבִּי חֲנִינָה בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. מַה. מֵאַרְבַּע אַמּוֹת עַד שְׁמוֹנָה אוֹ מִשְּׁמוֹנָה עַד שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה. אָמַר לוֹ. מִשְּׁמוֹנָה עַד שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא קָרוֹן הוֹלֵךְ וְקָרוֹן בָּא.

ב משנה: הַקּוֹנֶה שְׁנֵי אִילָנוֹת בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְהֲרֵי זֶה לֹא קָנָה קַרְקַע. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר קָנָה קַרְקַע. הִגְדִּילוּ לֹא יַשְׁפֶּה. וְהָעוֹלֶה מִן הַגֶּזַע שֶׁלּוֹ וּמִן הַשָּׂרָשִׁים שֶׁל בַּעַל הַקַּרְקַע וְאִם מֵתוּ אֵין לוֹ קַרְקַע. קָנָה שִׁלְשָׁה קָנָה קַרְקַע. הִגְדִּילוּ יַשְׁפֶּה. הָעוֹלֶה מִן הַשָּׂרָשִׁים שֶׁלּוֹ וְאִם מֵתוּ יֵשׁ לוֹ קַרְקַע.

הלכה: הַקּוֹנֶה שְׁנֵי אִילָנוֹת בְּתוֹךְ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ כול׳. (דְּבֵרִי) [דְּבֵית] רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. הָרוֹאֶה אֶת הַצֵּל וָהוּ שׁוֹרֵשׁ. הָרוֹאֶה אֶת הַחַמָּה וָהוּ גֶּזַע. רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי. הָעוֹלֶה מִשָּׂרָשָׁיו וּמִגִּזְעוֹ וָהוּ שׁוֹרֵשׁ. מִגִּזְעוֹ וְלֹא מִשָּׂרָשָׁיו וָהוּ אִילָן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הַקּוֹנֶה שְׁלֹשָׁה אִילָנוֹת קָנָה קַרְקַע שֶׁבֵּינֵיהֶן וְתַחְתֵּיהֶן וְחוּצָה לָהֶן כִּמְלוֹא אוּרָה וְסַלּוֹ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר וְדֶרֶךְ אֵין לוֹ וּמְלוֹא אוּרָה וְסַלּוֹ יֵשׁ לוֹ חוּצָה לוֹ.

ג משנה: הַמּוֹכֵר אֶת הָרֹאשׁ בִּבְהֵמָה גַּסָּה לֹא מָכַר אֶת הָרַגְלַיִם מָכַר אֶת הָרַגְלַיִם לֹא מָכַר אֶת הָרֹאשׁ. מָכַר אֶת הַקֶּנֶה לֹא מָכַר אֶת הַכָּבֵד מָכַר אֶת הַכָּבֵד לֹא מָכַר אֶת הַקֶּנֶה. אֲבָל בְּדֶקֶה מָכַר אֶת הָרֹאשׁ מָכַר אֶת הָרַגְלַיִם מָכַר אֶת הָרַגְלַיִם לֹא מָכַר אֶת הָרֹאשׁ. מָכַר אֶת הַקֶּנֶה מָכַר אֶת הַכָּבֵד מָכַר אֶת הַכָּבֵד לֹא מָכַר אֶת הַקֶּנֶה.

הלכה: הַמּוֹכֵר אֶת הָרֹאשׁ בִּבְהֵמָה גַּסָּה כול׳. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. מָכַר חֲצִי הָרֹאשׁ מָכַר חֲצִי הָרַגְלַיִם. מָכַר חֲצִי קֶנֶה מָכַר חֲצִי כָבֵד. [מָכַר חֲצִי הַכָּבֵד] מָכַר

חֲצִי קָנֶה. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. מָכַר לוֹ יָד כְּמוֹת שֶׁהִיא רֹאשׁ כְּמוֹת שֶׁהוּא בְּנֵי מֵעַיִים כְּמוֹת שֶׁהֵן. נוֹתְנָן לַכֹּהֵן וְאֵינוֹ מְנַכֶּה לוֹ מִן הַדָּמִים. לְקָחָן בַּמִּשְׁקָל נוֹתְנָן לַכֹּהֵן וּמְנַכֶּה לוֹ מִן הַדָּמִים.

ד משנה: אַרְבַּע מִדּוֹת בַּמּוֹכְרִים. מָכַר לוֹ חִטִּים יָפוֹת וְנִמְצְאוּ רָעוֹת הַלּוֹקֵחַ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. רָעוֹת וְנִמְצְאוּ יָפוֹת הַמּוֹכֵר יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. רָעוֹת וְנִמְצְאוּ יָפוֹת וְנִמְצְאוּ יָפוֹת אֵין אֶחָד מֵהֶן יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. שְׁחֵמְתִּית וְנִמְצֵאת לְבָנָה וְנִמְצֵאת שְׁחֵמְתִּית עֵצִים שֶׁלְּזַיִת וְנִמְצְאוּ שֶׁלְּשִׁיקְמָה שֶׁלְּשִׁיקְמָה וְנִמְצְאוּ שֶׁלְּזַיִת יַיִן וְנִמְצָא חוֹמֶץ וְנִמְצָא יַיִן שְׁנֵיהֶן יְכוֹלִין לַחֲזוֹר בָּהֶן. הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת לַחֲבֵירוֹ מָשָׁךְ וְלֹא מָדַד קָנָה מָדַד וְלֹא מָשָׁךְ לֹא קָנָה. אִם הָיָה פִּיקֵחַ שׁוֹכֵר אֶת מְקוֹמָן. הַלּוֹקֵחַ פִּישְׁתָּן מֵחֲבֵירוֹ הֲרֵי זֶה לֹא קָנָה עַד שֶׁיְּטַלְטְלֶנּוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְאִם הָיָה בִּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע וְתָלַשׁ כָּל שֶׁהוּא קָנָה. הַמּוֹכֵר יַיִן וְשָׁמֶן לַחֲבֵירוֹ וְהוּקְרוּ אוֹ שֶׁהוּזְלוּ אִם עַד שֶׁלֹּא נִתְמַלְּאת הַמִּידָּה לַמּוֹכֵר מִשֶּׁנִּתְמַלְּאת הַמִּידָּה לַלּוֹקֵחַ. וְאִם הָיָה סַרְסוּר בֵּינֵיהֶן נִשְׁבְּרָה הֶחָבִית נִשְׁבְּרָה לַסַּרְסוּר. חַיָּיב לְהַטִּיף לוֹ שֶׁלֹּשׁ טִיפִּין. הִירְכִּינָהּ וּמִיצָּת הֲרֵי זֶה שֶׁל מוֹכֵר. וְהַחֲנָוָנִי אֵינוֹ חַיָּיב לְהַטִּיף לוֹ שָׁלֹשׁ טִיפִּין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֵילֵי שַׁבָּת עִם חַשֵּׁיכָה פָּטוּר.

הלכה: אַרְבַּע מִידּוֹת בַּמּוֹכְרִים כול׳. וְהֵיכִי. אִם בְּשֶׁהָיְתָה הַמִּידָּה לַמּוֹכֵר חֲזָקָה לַמּוֹכֵר. אִם הָיְתָה לַלּוֹקֵחַ חֲזָקָה לַלּוֹקֵחַ. רִבִּי יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל רִבִּי לָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוּדָה בְּרִיבִּי. כֵּינִי מַתְנִיתָא. בְּשֶׁהָיְתָה הַמִּידָּה לְאָדָם אַחֵר. תַּנֵּי. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. וּלֵילֵי שַׁבָּת עִם חַשֵּׁיכָה פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא רְשׁוּת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ חַיָּיב. מַאי טַעֲמָא אָמַר רִבִּי יוּדָן. אִם שָׁכִיר הוּא בָּא בִּשְׂכָרוֹ.

ה משנה: הַשּׁוֹלֵחַ אֶת בְּנוֹ אֵצֶל חֲנָוָנִי וּמָדַד לוֹ בְּאִיסָּר שָׁמֶן וְנָתַן לוֹ אֶת הָאִיסָּר שָׁבַר אֶת הַצְּלוֹחִית וְאִיבֵּד אֶת הָאִיסָּר הַחֲנָוָנִי חַיָּיב. רִבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר שֶׁעַל מְנָת כֵּן שִׁילְּחוֹ. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרִבִּי יְהוּדָה בִּזְמַן שֶׁהַצְּלוֹחִית בְּיַד הַתִּינוֹק וּמָדַד הַחֲנָוָנִי לְתוֹכָהּ הַחֲנָוָנִי פָּטוּר. הַסִּיטוֹן מְקַנֵּחַ מִידּוֹתָיו אַחַת לְשִׁלְשִׁים יוֹם וּבַעַל הַבַּיִת לִשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר חִילּוּף הַדְּבָרִים. הַחֲנָוָנִי מְקַנֵּחַ מִידּוֹתָיו פַּעֲמַיִם בַּשַּׁבָּת וּמַמְחֶה מִשְׁקָלוֹתָיו פַּעַם אַחַת בַּשַּׁבָּת וּמְקַנֵּחַ מֹאזְנַיִם עַל כָּל מִשְׁקָל וּמִשְׁקָל. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בַּלַּח אֲבָל בַּיָּבֵשׁ אֵינוֹ צָרִיךְ. וְחַיָּיב לְהַכְרִיעַ לוֹ טֶפַח. הָיָה שׁוֹקֵל לוֹ עַיִן בְּעַיִן נוֹתֵן לוֹ גֵּירוּמִים אֶחָד לָעֲשָׂרָה בַּלַּח וְאֶחָד לָעֶשְׂרִים בַּיָּבֵשׁ. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לָמוֹד בַּדֶּקָה לֹא יָמוֹד בַּגַּפָּה. בַּגַּפָּה לֹא יָמוֹד בַּדֶּקָה. לִמְחוֹק לֹא יִגְדּוֹשׁ. לִגְדּוֹשׁ לֹא יִמְחוֹק.

הלכה: הַשּׁוֹלֵחַ אֶת בְּנוֹ אֵצֶל הַחֲנָוָנִי כול׳. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. בָּעֲשִׂירוֹת חַיָּיב לְהַכְרִיעַ לוֹ טֶפַח. כְּתִיב מֹאזְנֵי צֶדֶק אַבְנֵי צֶדֶק. מִיכָּן אָמְרוּ חֲכָמִים. כָּל מִצְוָה שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָהּ בְּצִידָּהּ אֵין בֵּית דִּין מְזַהֲרִין עָלֶיהָ. יְהֵיֶה לָךְ. מִנַּה לָךְ אנגרמוס עַל כָּךְ. וְתֵימַר הָכֵין. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. כֵּינִי מַתְנִיתָא. כָּל מִצְוָה שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָהּ בְּצִידָּהּ אֵין בֵּית דִּין מְזַהֲרִין עָלֶיהָ. רַב מַנְיֶיהּ רֵישׁ גָּלוּתָא אנגרמוס וַהֲוָה מָחֵי עַל מְכִילְתָא וְלָא עַל שִׁיעוּרְיָא. חָבְשֵׁיהּ רֵישׁ גָּלוּתָא. עָאַל רַב קַרְנָא גַּבֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. אנגרמוס שָׁאְמְרוּ לַמִּידּוֹת וְלֹא לַשִּׁיעוּרִין. אָמַר לֵיהּ. וְהָא תַּנִּית. אנגרמוס לַמִּידּוֹת וְלַשִּׁיעוּרִין. אָמַר לֵיהּ. פּוּק אֱמוֹר לוֹן. אנגרמוס שֶׁאָמְרוּ לַמִּידּוֹת וְלֹא לַשִּׁיעוּרִין. נְפַק וְאָמַר לוֹן. בַּר נַשׁ דְּתַנָּה כְּבָשָׁה דָּא הִינוֹ חָבְשִׁין לֵיהּ.

מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לָמוֹד בַּדֶּקָה לֹא יָמוֹד בַּגַּפָּה. בַּגַּפָּה לֹא יָמוֹד בַּדֶּקָה. לִמְחוֹק לֹא יִגְדּוֹשׁ. לִגְדּוֹשׁ לֹא יִמְחוֹק.

פרק ו

א משנה: הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת לַחֲבֵירוֹ וְלֹא צִימְּחוּ וַאֲפִילוּ זֶרַע פִּשְׁתָּן אֵינוֹ חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר זֶרְעוֹנֵי גִינָּה שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן. הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת לַחֲבֵירוֹ הֲרֵי זֶה מְקַבֵּל עָלָיו רוֹבַע טִינּוֹפֶת לַסְּאָה. תְּאֵינִים מְקַבֵּל עָלָיו עֶשֶׂר מְתוּלָעוֹת לַמֵּאָה. מַרְתֵּף שֶׁל יַיִן מְקַבֵּל עָלָיו עֶשֶׂר קוֹסְסוֹת לַמֵּאָה. קַנְקַנִּים בַּשָּׂרוֹן מְקַבֵּל עָלָיו עֶשֶׂר פִּיטָּסָאוֹת לַמֵּאָה. הַמּוֹכֵר יַיִן לַחֲבֵירוֹ וְהֶחֱמִיץ אֵינוֹ חַיָּיב בַּאַחֲרָיוּתוֹ וְאִם יָדוּעַ שֶׁיֵּינוֹ מַחֲמִיץ הֲרֵי זֶה מֻקָּח טָעוּת. אִם אָמַר לוֹ יַיִן מְבוּשָּׁם אֲנִי מוֹכֵר לָךְ חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ עַד הֶעָצֶרֶת. יָשָׁן מִשֶּׁל אֶשְׁתְּקַד. מְיוּשָּׁן מִשֶּׁל שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

הלכה: הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת לַחֲבֵירוֹ כול׳. תַּנֵּי. הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת לַחֲבֵירוֹ וְלֹא צִימְּחוּ אֲפִילוּ זֶרַע פִּשְׁתָּן אֵין חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. וְאִם הִתְנָה עִמּוֹ מִתְּחִילַּת הַזֶּרַע חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. מָהוּ נוֹתֵן לוֹ. דְּמֵי זַרְעוֹ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי יְצִיאוֹתָיו.

הָכָא מְקַבֵּל עָלָיו. בְּרַם תַּמָּן יְמָעֵט. הָכָא וּבִלְבַד טְנוּפָה. בְּרַם תַּמָּן מִין. הָכָא וּבִלְבַד כְּדֶרֶךְ מַגָּעוֹ. בְּרַם תַּמָּן וּבִלְבַד כְּדֶרֶךְ מִשּׁוֹאוֹ. הָכָא רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶה. בְּרַם תַּמָּן רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. שְׁנֵי מִינִין הֵן וְאֵין מִצְטָרְפִין.

רִבִּי חִייָה בַּר בָּא שָׁאַל. סְאָה חִיטִּין שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מֵאָה שֶׁלְּשְׂעוֹרִין. כֹּהֵן וְיִשְׂרָאֵל מָהוּ שֶׁיְּחַלְּקוּ אֶת הַשֶּׁבַח. רִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי שָׁאַל. סְאָה תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מֵאָה שֶׁלְּחוּלִין. מוֹכֵר וְלוֹקֵחַ מָהוּ שֶׁיְּחַלְּקוּ אֶת הַשֶּׁאֶר.

אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. הַבּוֹרֵר צְרוֹרוֹת מִתּוֹךְ כֵּירָיו שֶׁלַּחֲבֵירוֹ חַיָּיב לְשַׁפּוֹת לוֹ. רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא אָמַר. בָּאוֹמֵר. צְבוֹר וְאֶקְנֶה. אֲבָל אִם

הָיוּ צְבוּרִין מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה לֹא בָּדָא.

תַּנְיָא. מֵאָה חֲבִיּוֹת אֲנִי מוֹכֵר לָךְ. חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ יַיִן יָפֶה כְּרוֹב הַיַּיִן הַנִּמְכָּר בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. מֵאָה חֲבִיּוֹת אֲנִי מוֹכֵר לָךְ. חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ יַיִן יָפֶה כְּרוֹב הַיַּיִן הַנִּמְכָּר בְּאוֹתוֹ חָנוּת. מֵאָה חֲבִיּוֹת אֵילּוּ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ. אֲפִילּוּ חוֹמֶץ הוּגִיעוּ. רִבִּי חִיָּיה בַּר וָוה. בְּשֶׁהָיוּ הַקַּנָּקִנִּים לְלוּקֵחַ יָכִיל מֵימַר לֵיהּ. לִשְׁתַּיָיה מָכַרְתִּיו לָךְ.

בָּדַק חֲבִית לְהְיוֹת מַפְרִישׁ עָלֶיהָ וְהוֹלֵךְ. עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים וַדַּאי. מִיכָּן וְהֵילָךְ סָפֵק. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים וַדַּאי יַיִן. הָאַחֲרוֹנִים חוֹמֶץ. אֶמְצָעִיים סָפֵק. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. אֲנִי שְׁמַעְתִּיהָ מִמֶּנּוּ. מַה מַּעֲבַד וָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים וַדַּאי. מִיכָּן וְהֵילָךְ סָפֵק. רִבִּי לָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּעָלִין וְשָׁמְעִין מִבֵּי מִדְרָשָׁא דְּבַר עִיטְיָין בְּמַחַט כְּהָדָא דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּחָבִית. אִיבֵּד מַחַט שׁוּפָּה וּבָא וּמְצָאָהּ חֲלוּדָּה. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים וַדַּאי טְמֵאָה. אֶמְצָעִיים סָפֵק. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. אוּף שְׁמַעְתִּיהָ מִמֶּנּוּ. מַה מִּיעַבַּד וָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים וַדַּאי. מִיכָּן וְהֵילָךְ סָפֵק. רִבִּי חִיָּיה בַּר וָוה שָׁאַל. בָּא בְסוֹף (שָׁבוּעַ) [אַרְבָּעִים] וּמְצָאוֹ חָמֵץ בָּרוּר [מַיִד נַעֲשָׂה חָמֵץ בָּרוּר] אוֹ מִכָּן וּלְהַבָּא. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. עָבַר הַפֶּרֶק בְּסוֹף אַרְבָּעִים יוֹם. כּוּחוֹ שֶׁלְּפֶרֶק בִּיטֵּל כֹּחַ אַרְבָּעִים יוֹם אוֹ כֹּחַ אַרְבָּעִים יוֹם בִּיטֵּל כּוּחוֹ שֶׁלְּפֶרֶק.

רִבִּי קִרְיסְפָּא שָׁאַל. בְּכָל שָׁנָה בּוֹדֵק אוֹ אַחַת לְ שָׁנִים. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. הַמּוֹכֵר יַיִן לַשָּׁנָה חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ עַד הֶחָג. אָמַר רִבִּי יוּדָן. תִּיפְתָּר כְּגוֹן אֵילֵין גְּלִילָאֵי דְּלָא קָטְפִין כַּרְמֵיהוֹן אֶלָּא בְּתַר חַגָּא. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם. וַיְיתֵי אָמְרָה דָא. יָשָׁן מִשֶּׁלְּאַשְׁתְּקַד. מִיּוּשָׁן שֶׁלְּ שָׁנִים. נֵימַר מִשּׁוּם הָדָא מַטְמוּעִיתָא. מַה חֲבִית אַחַת הוּא בוֹדֵק כּוּלְּהוֹן תְּלוּיוֹת בָּהּ. כָּל אַחַת וְאַחַת הוּא בוֹדֵק וְאֵין מַחֲמִיצוֹת. אָמַר רִבִּי שַׁמַּי. אִית בְּנֵי נַשׁ מַקְשִׁין עַל גַּרְבָּא מִלְּעֵיל וְיָדְעִין מָה דְּאִית בֵּיהּ מִלְּגָיו.

ב משנה: הַמּוֹכֵר מָקוֹם לַחֲבֵירוֹ לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת וְכֵן הַמְקַבֵּל מֵחֲבֵירוֹ לִבְנוֹת לוֹ בֵּית חֲתָנוּת לִבְנוֹ בֵּית אַלְמָנוּת לְבִתּוֹ בּוֹנֶה אַרְבַּע אַמּוֹת עַל שֵׁשׁ דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר רֶפֶת בָּקָר הִיא זוֹ. הָרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת רֶפֶת בָּקָר בּוֹנֶה אַרְבַּע אַמּוֹת עַל שֵׁשׁ בַּיִת קָטָן שֵׁשׁ עַל שְׁמוֹנָה גָּדוֹל שְׁמוֹנָה עַל עֶשֶׂר טִרְקְלִין עֶשֶׂר עַל עֶשֶׂר. רוּמּוֹ כַּחֲצִי אָרְכּוֹ וְכַחֲצִי רָחְבּוֹ וּרְאָיָיה לַדָּבָר הֵיכָל וּכְתָלָיו. רִבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כְּבִנְיָן הֵיכָל.

הלכה: הַמּוֹכֵר מָקוֹם לַחֲבֵירוֹ כול׳. תַּנֵּא. קָנָטָר חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ שְׁתִּים עֶשְׂרֵה עַל שְׁתִּים עֶשְׂרֵה.

רַב הַמְנוּנָא סַפְרָא שָׁאַל לְרִבִּי חֲנִינָה. כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר קוֹמָתוֹ שְׁלֹשִׁים אַמָּה וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר קוֹמָתוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה. וְלָא הֲוָה דְּשָׁמְעָהּ וְלָא אָמְרִין לֵיהּ כְּלוּם. שָׁאַל לְרִבִּי יִרְמְיָה. אָמַר לֵיהּ. מִן הַקַּרְקַע וּלְמַעֲלָן שְׁלֹשִׁים אַמָּה. מִן הַדְּבִיר וּלְמַעֲלָן עֶשְׂרִים אַמָּה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. מְפַקְלִיהּ דְּבִיר. דְּבִיר הָיָה עוֹמֵד מִן הַקַּרְקַע וְעַד הַקּוֹרוֹת. דְּכְתִיב וְסִפּוּן בָּאֳרֶז מִן הַקַּרְקַע וְעַד הַקּוֹרוֹת. אֶלָּא מִן הַקַּרְקַע וּלְמַעֲלָן שְׁלֹשִׁים אַמָּה מִן הַכְּרוּב וּלְמַעֲלָן עֶשְׂרִים אַמָּה. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּמָא. מְסוֹרֶת אֲגָדָה הִיא שֶׁאֵין מְקוֹם דְּבִיר עוֹלֶה מִן הַמִּינְיָן. אָמַר רִבִּי לֵוִי. וְלֹא מְקוֹם אָרוֹן עוֹלֶה מִן הַמִּינְיָן. אָמַר רִבִּי לֵוִי וְתַנֵּי כֵן בְּשֵׁם רִבִּי יוּדָה בֵּירִבִּי אִלְּעַאי. אָרוֹן עוֹמֵד בָּאֳמְצָע וְחוֹלֶק הַבַּיִת עֶשֶׂר אַמּוֹת לְכָל רוּחַ.

ג משנה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בּוֹר לִפְנִים מִבֵּיתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ נִכְנָס בְּשָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם נִכְנָסִין וְיוֹצֵא בְּשָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם יוֹצְאִין. וְאֵינוֹ מַכְנִיס בְּהֶמְתּוֹ וּמַשְׁקֶה מִבּוֹרוֹ אֶלָּא מְמַלֵּא וּמַשְׁקֶה מִבַּחוּץ זֶה עוֹשֶׂה לוֹ פוֹתַחַת וְזֶה עוֹשֶׂה לוֹ פוֹתַחַת. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ גִּינָּה לִפְנִים מִגִּינָּתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ נִכְנָס בְּשָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם נִכְנָסִין וְיוֹצֵא בְּשָׁעָה שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם יוֹצְאִין. וְאֵינוֹ מַכְנִיס לְתוֹכָהּ תַּגָּרִים וְלֹא יְכַנֵּס לְתוֹךְ שָׂדֶה אַחֶרֶת וְהַחִיצוֹן זוֹרֵעַ אֶת הַדֶּרֶךְ. נָתְנוּ לוֹ דֶּרֶךְ מִן הַצַּד מִדַּעַת שְׁנֵיהֶן נִכְנָס בְּשָׁעָה שֶׁהוּא רוֹצֶה וְיוֹצֵא בְּשָׁעָה שֶׁהוּא רוֹצֶה מַכְנִיס לְתוֹכָהּ תַּגָּרִים וְלֹא יְכַנֵּס לְתוֹךְ שָׂדֶה אַחֶרֶת. וְזֶה וָזֶה אֵינָן רְשָׁאִין לְזוֹרְעָהּ.

הלכה: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בוֹר כול׳. תַּנֵּי. הַחִיצוֹן אֵין זוֹרֵעַ אֶת הַדֶּרֶךְ. דּוּ אָמַר לֵיהּ. מְעַלַּל אֲנָא שְׁרַע. הַפְּנִימִי אֵין זוֹרֵעַ אֶת הַדֶּרֶךְ. דּוּ אָמַר לֵיהּ. אַתְּ חַיָּיס עַל דִּידָךְ וְדַיָּישׁ עַל דִּידִי.

ד משנה: מִי שֶׁהָיְתָה דֶּרֶךְ הָרַבִּים עוֹבֶרֶת בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ נְטָלָהּ וְנָתַן לָהֶן מִן הַצַּד. מַה שָׁנָּתַן נָתַן וְשֶׁלּוֹ לֹא הִגִּיעוּ. דֶּרֶךְ הַיָּחִיד אַרְבַּע אַמּוֹת דֶּרֶךְ הָרַבִּים שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ אֵין לָהּ שִׁיעוּר דֶּרֶךְ הַקֶּבֶר אֵין לָהּ שִׁיעוּר. הַמַּעֲמָד דַּיָּינֵי צִיפּוֹרִי אָמְרוּ בֵּית אַרְבַּעַת קַבִּין. הַמּוֹכֵר מָקוֹם לַחֲבֵירוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ קֶבֶר עוֹשֶׂה תוֹכָהּ שֶׁל מְעָרָה אַרְבַּע אַמּוֹת עַל שֵׁשׁ וּפוֹתֵחַ לְתוֹכָהּ שְׁמוֹנָה כּוּכִין שְׁלֹשָׁה מִיכָּן וּשְׁלֹשָׁה מִיכָּן וּשְׁנַיִם כְּנֶגְדָּן. וְהַכּוּכִין אָרְכָּן אַרְבַּע אַמּוֹת וְרוּמָן שִׁבְעָה וְרָחְבָּן שִׁשָּׁה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עוֹשֶׂה תוֹכָהּ שֶׁל מְעָרָה שֵׁשׁ עַל שְׁמוֹנָה וּפוֹתֵחַ לְתוֹכָהּ שְׁלֹשָׁה עָשָׂר כּוּךְ. אַרְבָּעָה מִיכָּן וְאַרְבָּעָה מִיכָּן וּשְׁלֹשָׁה כְּנֶגְדָּן וְאֶחָד מִימִין הַפֶּתַח וְאֶחָד מִן הַשְּׂמֹאל. וְעוֹשֶׂה חָצֵר עַל פֶּתַח הַמְּעָרָה שֵׁשׁ עַל שֵׁשׁ כְּמִלּוֹא הַמִּיטָּה וְקוֹבְרֶיהָ. וּפוֹתֵחַ לְתוֹכָהּ שְׁתֵּי מְעָרוֹת אַחַת מִיכָּן וְאַחַת מִיכָּן. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַרְבַּע לְאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַכֹּל לְפִי הַסֶּלַע.

הלכה: מִי שֶׁהָיְתָה דֶּרֶךְ הָרַבִּים כול׳ עַד סוֹף הַמִּשְׁנָה. רִבִּי חִיָּיה בַּר יוֹסֵף אָמַר. עוֹשֶׂה אוֹתָן כְּמִן נַגָּרִין. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וַהֲלֹא הַכְּלָבִים אֵינָן נִקְבָּרִין כֵּן. כֵּיצַד עוֹשֶׂה. בּוֹנֶה מִלְּפָנִים כְּבַחוּץ. וְאֵין הָעוֹבְרוֹת נוֹגְעוֹת בּוֹ. אֵינוֹ עִבּר. בָּנֵי חָדָא מִלְּעֵיל וְחָדָא מִלְּרַע.

פרק ז

א משנה: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לָךְ הָיוּ שָׁם נְקָעִים עֲמוּקִים עֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ סְלָעִים גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים אֵינָן נִמְדָּדִין עִמָּהּ פָּחוּת מִיכָּן נִמְדָּדִין עִמָּהּ. וְאִם אָמַר לוֹ כְּבֵית כּוֹר עָפָר הָיוּ שָׁם נְקָעִים עֲמוּקִים יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ סְלָעִים גְּבוֹהִים יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים הֲרֵי אֵילּוּ נִמְדָּדִין עִמָּהּ.

הלכה: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לָךְ כול׳. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּבִלְבַד בְּמְעוּטֵי שָׂדֵהוּ בְּמוּבְלָעִים בָּהּ. וּבְסֶלַע שֶׁשִּׁילַּחוֹ בֵּית רוֹבַע אֵין נִמְדָּד עִמָּהּ. שֶׁבְּאֶמְצָע נִמְדָּד. אִי זֶהוּ צַד וְאִי זֶהוּ אֶמְצָע. דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. כָּל שֶׁמַּחֲרִישָׁה סוֹבַבְתּוּ זֶהוּ אֶמְצָע. אֵין הַמַּחֲרִישָׁה סוֹבַבְתּוּ זֶהוּ הַצַּד. אָתָא רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הָיָה רוּבָּהּ מִצַּד אֶחָד שֶׁאִם תְּפַזְּרֶנָּה וְיֵשׁ לָהּ מִיעוּט נִמְדָּד עִמָּהּ. רְחָבִין כַּמָּה. רִבִּי חַגַּי אָמַר. עַד אַרְבַּע אַמּוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. עַד ׳ טְפָחִים. הָיָה שָׁם נָקָע אֶחָד עָמוֹק ׳ טְפָחִים וְאֵין בּוֹ ד׳ מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. דָּמַר רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּבִלְבַד בְּמִיעוּט הַשָּׂדֶה וּבְמוּבְלָעִין בָּהּ. וּבְסֶלַע שֶׁשִּׁילַּחוֹ בֵּית רוֹבַע אֵין נִמְדָּד עִמָּהּ. הָיָה חָלוּק נִמְדָּד עִמָּהּ. הָדָא אָמְרָה. הָיָה רוּבָּהּ מִצַּד אֶחָד שֶׁאִם תְּפַזְּרֶנָּה וְיֵשׁ בָּהּ מִיעוּט אֵין נִמְדָּד עִמָּהּ. הָיָה שָׁם נָקָע אֶחָד אָרוֹךְ וְהוּא מִסְתַּלֵּק לְבֵית רוֹבַע. רִבִּי חִייָה בַּר וָוא שָׁאַל. הָיָה עָשׂוּי כְּמִין מַקָּלוֹת נִמְדָּד עִמָּהּ אִי לֹא. רִבִּי יוּדָן בַּר יִשְׁמָעֵאל שָׁאַל. הָיָה עָשׂוּי כְּמִין טַבָּלְיוֹת שֶׁל שַׁייִשׁ נִמְדָּד עִמָּהּ אִי לֹא. רִבִּי יִצְחָק בַּר טֶבְלַיי שָׁאַל. הָיָה עָשׂוּי כְּמִין קַתֶּדְרִיּוֹת מִמְּקוֹם דּוֹפָנוֹ הוּא מוֹדֵד אוֹ מִמָּקוֹם שִׁיפּוּעוֹ מוֹדֵד. רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב [רַבִּי] חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְהוּא שֶׁיְּהֵא שָׁם בֵּית דּ׳ כּוֹר עָפָר.

ב משנה: בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לָךְ מִדָּה בַּחֻבָּל. פָּחַת כָּל שֶׁהוּא יְנַכֶּה. הוֹתִיר כָּל שֶׁהוּא יַחֲזִיר. אִם אָמַר הֵן חָסֵר הֵן יֶתֶר אֲפִילּוּ פָּחַת רוֹבַע לַסְּאָה אוֹ הוֹתִיר רוֹבַע לַסְּאָה הִגִּיעוּ. יוֹתֵר מִכֵּן יַעֲשֶׂה חֶשְׁבּוֹן. וּמָהוּ מַחֲזִיר לוֹ מָעוֹת וְאִם רָצָה מַחֲזִיר לוֹ קַרְקַע. וְלָמָּה אָמְרוּ מַחֲזִיר לוֹ מָעוֹת לְיַיפּוֹת כּוֹחוֹ שֶׁל מוֹכֵר שֶׁאִם שִׁייֵר בַּשָּׂדֶה בֵּית תִּשְׁעַת קַבִּין וּבַגִּינָּה בֵּית חֲצִי קַב. וּכְדִבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה בֵּית רוֹבַע. מַחֲזִיר לוֹ אֶת הַקַּרְקַע וְלֹא אֶת הָרוֹבַע בִּלְבַד הוּא מַחֲזִיר לוֹ אֶלָּא כָּל הַמּוֹתָר.

הלכה: בֵּית כּוֹר עָפָר אֲנִי מוֹכֵר לָךְ כול׳. הָכָא אַתְּ מַר. הִגִּיעוּ. וְהָכָא אַתְּ מַר. לֹא אֶת הָרוֹבַע בִּלְבַד מַחֲזִיר לוֹ אֶלָּא כָּל הַמּוֹתָר. אָמְרִי. מִכֵּיוָן שֶׁאַתְּ מוֹצִיאוֹ לִפְחוֹת מֵחֻבָּל מַחֲזִירוֹ אַתְּ לְמִידָּה בַּחֻבָּל.

ג משנה: מִדָּה בַּחֻבָּל אֲנִי מוֹכֵר לָךְ הֵן חָסֵר הֵן יֶתֶר בִּיטֵּל הֵן חָסֵר הֵן יֶתֶר מִדָּה בַּחֻבָּל. הֵן חָסֵר הֵן יֶתֶר מִדָּה בַּחֻבָּל בִּיטֵּל מִדָּה בַּחֻבָּל הֵן חָסֵר הֵן יֶתֶר דִּבְרֵי בֶן נַנָּס. בְּסִימָנָיו וּבְמֵיצָרָיו פָּחוּת מִשְּׁתוּת הִגִּיעוּ עַד שְׁתוּת יְנַכֶּה.

הלכה: וּמָהוּ מַחֲזִיר לוֹ. מָעוֹת כול׳. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. הַמּוֹכֵר עֶבֶד לַחֲבֵירוֹ וְנִמְצָא גַּנָּב אוֹ קוּבְסְטוֹס הִגִּיעוּ. נִמְצָא לִיסְטִיס אוֹ מוּכְתָּב לַמַּלְכוּת לֹא הִגִּיעוּ. הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ. חֲצִי שָׂדַי אֲנִי מוֹכֵר לָךְ כול׳. רִבִּי הוּנָא אָמַר. הַשְּׁתוּת עַצְמוֹ מְנַכֶּה.

ד משנה: הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ חֲצִי שָׂדֶה אֲנִי מוֹכֵר לָךְ מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן וְנוֹטֵל חֲצִי שָׂדֵהוּ. חֶצְיָהּ בַּדָּרוֹם אֲנִי מוֹכֵר לָךְ מְשַׁמְּנִין בֵּינֵיהֶן וְנוֹטֵל חֶצְיָהּ בַּדָּרוֹם. וְהוּא מְקַבֵּל עָלָיו מָקוֹם הַגָּדֵר חֲרִיץ וּבֶן חֲרִיץ. וְכַמָּה הוּא חֲרִיץ. שִׁשָּׁה טְפָחִים. וּבֶן חֲרִיץ שִׁלְשָׁה.

הלכה: תַּנֵּי. הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ חֲצִי שָׂדַי אֲנִי מוֹכֵר לָךְ וּפְלוֹנִי מַקִּיפָךְ וּפְלוֹנִי מַקִּיפָךְ וַחֲצִי פְלוֹנִי מַקִּיפָךְ. רַב הוּנָא וְרַב יְהוּדָה וְרִבִּי יִרְמְיָה. חַד אָמַר. נוֹתֵן לוֹ כְּמִין פַּנְדּוּר. וְחַד אָמַר. נוֹתֵן לוֹ כְּמִין מַטְלִית. וְחַד אָמַר. נוֹתֵן לוֹ כְּמִין פְּסִיקְיָא.

פרק ח

א משנה: יֵשׁ נוֹחֲלִין וּמַנְחִילִין. נוֹחֲלִין וְלֹא מַנְחִילִין. מַנְחִילִין וְלֹא נוֹחֲלִין. לֹא נוֹחֲלִין וְלֹא מַנְחִילִין. אֵילּוּ נוֹחֲלִין וּמַנְחִילִין הָאָב אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנִים אֶת הָאָב וְהָאַחִין מִן הָאָב נוֹחֲלִין וּמַנְחִילִין. הָאִישׁ אֶת אִמּוֹ וְהָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וּבְנֵי אַחָיוֹת נוֹחֲלִין וְלֹא מַנְחִילִין. הָאִשָּׁה אֶת בְּנָהּ וְהָאִשָּׁה אֶת בַּעֲלָהּ וַאֲחֵי הָאֵם מַנְחִילִין וְלֹא נוֹחֲלִין. וְהָאַחִים מִן הָאֵם לֹא נוֹחֲלִין וְלֹא מַנְחִילִין. סָדַר נְחָלוֹת כָּךְ הוּא אִישׁ כִּי יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לְבִתּוֹ. הַבֵּן קוֹדֵם לַבַּת וְכָל יוֹצְאֵי יֶרֶיכוֹ שֶׁל בֵּן קוֹדֵם לַבַּת. הַבַּת קוֹדֶמֶת לָאַחִין יוֹצְאֵי יֶרֶיכָהּ שֶׁל בַּת קוֹדְמִין לָאַחִין. הָאַחִין קוֹדְמִין לַאֲחֵי הָאָב כָּל יוֹצְאֵי יֶרֶיכָן שֶׁל אַחִים קוֹדְמִין לַאֲחֵי הָאָב. זֶה הַכְּלָל כַּל הַקּוֹדֵם בַּנַּחֲלָה יוֹצְאֵי יֶרֶיכוֹ קוֹדְמִין. וְהָאָב קוֹדֵם לְכָל יוֹצְאֵי יֶרֶיכוֹ.

הלכה: יֵשׁ נוֹחֲלִין וּמַנְחִילִין כול׳. כְּתִיב אִישׁ כִּי יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לְבִתּוֹ. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. שִׁינָּה הַכָּתוּב נַחֲלָה זֹאת מִכָּל נְחָלוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה. שֶׁבְּכוּלָּן כָּתוּב וּנְתַתֶּם וְכָאן כָּתוּב וְהַעֲבַרְתֶּם. עִיבּוּר הַדִּין הוּא שֶׁתְּהֵא הַבַּת יוֹרֶשֶׁת. חַכְמֵי גוֹיִם אוֹמְרִים. בֶּן וּבַת שָׁוִין כְּאַחַת. דְּאִינּוּן דָּרְשֵׁי. וּבֵן אֵין

לוֹ. הָא אִם יֵשׁ לוֹ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. הְתִיבוֹן. וְהָכְתִיב. וְאִם אֵין לוֹ בַּת. הָא אִם יֵשׁ לוֹ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. וְאַתּוּן מוֹדִין דְּלֵיתֵי בַּר אַף הָכָא לֵיתֵי בַּר. הַצַּדּוּקִין אוֹמְרִים. בַּת הַבֵּן וְהַבַּת שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. דְּאִינּוּן דָּרְשֵׁי. מַה בַּת בְּנוֹ הַבָּאָה מִכּחַ בְּנֵי יוֹרַשְׁתָּנִי. בְּתִי הַבָּאָה מִכּוֹחִי אֵינוֹ דִין שֶׁתִּירָשֵׁינִי. אָמְרוּ לָהֶן. לֹא. אִם אָמַרְתֶּם בְּבַת הַבֵּן שֶׁאֵינָהּ בָּאָה אֶלָּא מִכּחַ הָאַחִים תֹּאמְרוּ בַּבַּת שֶׁאֵינָהּ בָּאָה אֶלָּא מִכּחַ הַזָּקֵן. תַּלְמוּד לוֹמַר. וְכָל בַּת יוֹרֶשֶׁת נַחֲלָה מִמַּטּוֹת וגו׳. וְכִי הֵיאַךְ אֶיפְשָׁר לַבַּת לְיֵרֵשׁ שְׁנֵי מַטּוֹת. אֶלָּא תִּיפְתָּר אָבִיהָ מִשֶּׁבֶט זֶה וְאִמָּהּ מִשֶּׁבֶט אַחֵר.

עַד כְּדוֹן בֶּן אֶת הָאָב. הָאָב אֶת הַבֵּן. מָה אִם הַבֵּן שֶׁאֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִכּוֹחַ הָאָב יִיפְּיתָה כּוֹחָהּ בִּנְיכְסֵי הָאֵם. בֵּן שֶׁיִּיפְּיתָה כּוֹחוֹ בִּנְיכְסֵי הָאָב אֵינוֹ דִין שֶׁיְּיֻפֶּה כּוֹחוֹ בִּנְיכְסֵי הָאֵם. נִמְצֵאת הַבַּת לְמֵידָה מִן הַכָּתוּב וְהַבֵּן מִקַּל וַחוֹמֶר. בֵּן קוֹדֵם לַבַּת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָעְזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקַּצָּב. כְּךָ הָיָה רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן. אֶחָד הַבֵּן וְאֶחָד הַבַּת שָׁוִין בַּמַּטָּה הָאֵם. רִבִּי מַלּוּפּ בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הֲלָכָה כְּרִבִּי זְכַרְיָה. רִבִּי יַנַּאי קַפּוֹדָקָיָא הֲוָה לֵיהּ עוֹבְדָא וַהֲווּ דַיָּינִין רַב הוּנָא וְרִבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי וְרַב אָחָא. אֲמַר לוֹן רַב אָחָא. אֲחֵינוּ שֶׁבְּחוּצָה לָאָרֶץ הֲדִיוֹטוֹת הֵן וְהֵן טוֹעִין אֶת הַהֲלָכָה. וְעוֹד דְּאִינּוּן סָמְכִין עַל הָדָא דְּרִבִּי מַלּוּפּ בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. וְלֵי תּוּ כֵן. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי זְכַרְיָה. רִבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי זְכַרְיָה בֶּן הַקַּצָּב. רִבִּי לָעְזָר אָבוֹי דְּרִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי זְכַרְיָה. רִבִּי יַנַּאי וְרִבִּי יוֹחָנָן הֲווֹן יָתְבִין. עֲאַל רִבִּי יוּדָן נְשִׂיָּא וְשָׁאַל. וְכָל בַּת יוֹרֶשֶׁת נַחֲלָה מִמַּטּוֹת. מָהוּ. אָמַר לֵיהּ. מַקִּישׁ מַטֶּה הָאָב לְמַטֶּה הָאֵם. מַה מַּטֶּה הָאָב אֵין לַבַּת בִּמְקוֹם הַבֵּן אַף מַטֶּה הָאֵם אֵין לַבַּת בִּמְקוֹם בֵּן. אוֹ חִילּוּף. מַה מַּטֶּה הָאֵם יֵשׁ לַבַּת בִּמְקוֹם בֵּן אַף מַטֶּה הָאָב יֵשׁ לַבַּת בִּמְקוֹם בֵּן. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. אִיתָא מִן תַּמָּן לֵית אַהֲנָן גּוּבְרָא בָּעֵי מִישְׁמַע מִילָּה דְּאוֹרַיְיתָא.

וְהָאִישׁ אֶת אִמּוֹ וְהָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. לֹא הוּא הָאִישׁ אֶת אִמּוֹ הוּא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. רִבִּי יִצְחָק בָּעֵי מֵימַר פִּנְסְטָה וְלָא אַשְׁכָּח. וָמַר הָדָא הֵילְכְתָא תִּינְיָתָא. בֵּן. אֵין לִי אֶלָּא בֵּן. בֶּן בַּת מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר בֵּן. מִכָּל מָקוֹם. בַּת. אֵין לִי אֶלָּא בַת. בֶּן בַּת בַּת בֵּן בַּת בַּת בֶּן בֶּן מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר בַּת. מִכָּל מָקוֹם. אָחִים. אֵין לִי אֶלָּא אַחִים. בְּנֵי אַחִים בְּנוֹת אַחִים בְּנֵי בְנוֹת אַחִים מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרוֹב. מִכָּל מָקוֹם.

ב משנה: בְּנוֹת צָלְפְחָד נָטְלוּ שְׁלֹשָׁה חֲלָקִים בַּנַּחֲלָה חֵלֶק אֲבִיהֶן שֶׁהָיָה עִם יוֹצְאֵי מִצְרַיִם וְחֶלְקוֹ עִם אֶחָיו בִּנְכְסֵי חֵפֶר וְשֶׁהָיָה בְּכוֹר נוֹטֵל שְׁנֵי חֲלָקִים.

הלכה: בְּנוֹת צְלָפְחָד כול׳. בְּנוֹת צְלָפְחָד אָמְרוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ. אִם אָנוּ בָנוֹת צְלָפְחָד נִירַשׁ אֶת אֲבִינוּ. אִם אֵין בָּנוֹת צְלָפְחָד תִּתְיַיבֵּם אִמֵּינוּ. מִיַּד וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי יי. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. כֵּן בָּנוֹת צְלָפְחָד דּוֹבְרוֹת. תֵּן לָהֶן אֲחוּזַּת נַחֲלָה. תֵּן לָהֶן בַּקַּרְקָעוֹת. תֵּן לָהֶן בְּמִטַּלְטָלִין. תֵּן לָהֶן חֵלֶק אֲבִיהֶן בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִיהֶן.

רִבִּי יֹאשִׁיָּה אָמַר. לְיוֹצְאֵי מִצְרַיִם נִתְחַלְּקָה הָאָרֶץ. דִּכְתִיב לִשְׁמוֹת מַטּוֹת אֲבוֹתָיו. וְאִם כֵּן מָה תַּלְמוּד לוֹמַר לָאֵלֶּה. אֶלָּא מִפְּנֵי הַנָּשִׁים וּמִפְּנֵי הַקְּטַנִּים. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לְבָאֵי הָאָרֶץ נִתְחַלְּקָה הָאָרֶץ. שֶׁנֶּאֱמַר לָאֵלֶּה תֵּחָלֵק. אִם כֵּן מָה תַּלְמוּד לוֹמַר לִשְׁמוֹת מַטּוֹת אֲבוֹתָיו. מְשׁוּבָּח נַחֲלָה זוֹ מִכָּל נְחָלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. שֶׁכָּל נְחָלוֹת חַיִּים יוֹרְשִׁין מֵתִים וְכָא מֵתִים יוֹרְשִׁין חַיִּים. תַּנֵּי. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר. לְיוֹצְאֵי מִצְרַיִם וּלְעוֹמְדִים בָּעֲרָבוֹת מוֹאָב נִתְחַלְּקָה הָאָרֶץ. כֵּיצַד. מִי שֶׁהָיָה מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם וּמֵעוֹמְדִים בָּעֲרָבוֹת מוֹאָב נָטַל שְׁנֵי חֲלָקִים. מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם וְלֹא מֵעוֹמְדִים בָּעֲרָבוֹת מוֹאָב וְלֹא מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם נָטַל חֵלֶק אֶחָד. בְּנוֹת צְלָפְחָד נָטְלוּ חֲמִשָּׁה חֲלָקִים. חֶלְקָן עִם יוֹצְאֵי מִצְרַיִם. וְחֶלְקָן עִם הָעוֹמְדִים בָּעֲרָבוֹת מוֹאָב. וְשֶׁהָיָה בְּכוֹר נָטְלוּ שְׁנֵי חֲלָקִים. וְחֵלֶק אֲבִיהֶן בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִיהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא לֹא אָמְרָה כֵן. אֶלָּא נָתוֹן תִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזַּת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִיהֶן. הָדָא הִיא דִכְתִיב וַיִּפְלוּ חַבְלֵי מְנַשֶּׁה עֲשָׂרָה.

יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב נָטְלוּ שְׁלֹשָׁה חֲלָקִים. חֶלְקָן עִם יוֹצְאֵי מִצְרַיִם. וְחֶלְקָן עִם הָעוֹמְדִים בָּעֲרָבוֹת מוֹאָב. וְנָטְלוּ חֵלֶק מְרַגְּלִים. הָדָא הוּא דִכְתִיב. וַיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפוּנֶּה חָיוּ מִן הָאֲנָשִׁים וגו׳. אֲבָל חֵלֶק מִתְלוֹנְנִים וַעֲדַת קֹרַח נָפַל לָאֶמְצַע. וּבְנֵיהֶם בִּזְכוּת אֲבִי אֲבִיהֶן וְאִמּוֹתֵיהֶן. הָדָא הִיא דִכְתִיב וּבְנֵי קֹרַח לֹא מֵתוּ.

רִבִּי מוֹשְׁלוּ מָשָׁל לְמַה הַדָּבָר דּוֹמֶה. לִשְׁנֵי אַחִים שׁוּתָּפִין שֶׁיָּצְאוּ מִמְּצָרַיִם. לָזֶה תִּשְׁעָה בָּנִים וְלָזֶה בֵּן אֶחָד וְיָרְשׁוּ בֵּית עֲשֶׂרֶת כּוֹרִין. כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל לְתֶךְ. הֶחֱזִירוּם לַאֲבוֹתֵיהֶן וְחִלְקוּם. נִמְצָא בֵּן זֶה נוֹטֵל מֶחֱצָה וּבְנֵי זֶה נוֹטְלִין מֶחֱצָה.

רִבִּי דּוֹסְתַּי בֶּן יְהוּדָה מוֹשְׁלוּ מָשָׁל לְמַה הַדָּבָר דּוֹמֶה. לִשְׁנֵי אַחִים כֹּהֲנִים שׁוּתָּפִין שֶׁהָיוּ עוֹמְדִין עַל הַגּוֹרֶן. לָזֶה ט׳ בָּנִים וְלָזֶה בֵּן אֶחָד וְנָטְלוּ (בֵּית) י׳ קַבִּין. הֶחֱזִירוּם לַאֲבוֹתֵיהֶן וְחִלְקוּם. נִמְצָא בֵּן זֶה נוֹטֵל מֶחֱצָה וּבְנֵי זֶה מֶחֱצָה.

רִבִּי יוֹחָנָן מָתִיב. וְהֶבְאתִי אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֵיכֶם וגו׳. אִם מַתָּנָה לָמָּה יְרוּשָׁה. וְאִם יְרוּשָׁה לָמָּה מַתָּנָה. אֶלָּא מֵאַחַר שְׁנִּתְּנָה לָהֶן לִשְׁוּם מַתָּנָה חָזַר וּנְתָנָהּ לָהֶן לִשְׁוּם יְרוּשָׁה. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר מוֹרָשָׁה לְשׁוֹן דִּיקְא. הָתִיבוֹן. וְהָכְתִיב מוֹרָשָׁה קְהִילַּת יַעֲקֹב. אָמַר. לֵית דִּיקְא סוֹגִין מִינֵּיהּ. מָן דּוּ לָעֵי הוּא מַשְׁכַּח כּוּלָּהּ.

ג משנה: אֶחָד הַבֵּן וְאֶחָד הַבַּת בַּנַּחֲלָה אֶלָּא שֶׁהַבֵּן נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בִּנְיכְסֵי הָאָב וְאֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בִּנְיכְסֵי הָאֵם. וְהַבָּנוֹת נִיזּוֹנוֹת מִנְּיכְסֵי הָאָב וְאֵינָן נִיזּוֹנוֹת מִנְּיכְסֵי הָאֵם.

הלכה: אֶחָד הַבֵּן וְאֶחָד הַבַּת בַּנַּחֲלָה כול׳. כָּתוּב בְּכָל אֲשֶׁר יִמְצָא לוֹ וגו׳. כֵּיצַד יוֹרֵשׁ בָּרָאוּי כְּבַמּוּחָזָק. כֵּיצַד. מֵת אָבִיו בְּחַיֵּי אֲבִי אָבִיו נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם מִנְּיכְסֵי אָבִיו וְאֵין נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם מִנְּיכְסֵי אֲבִי אָבִיו. וְאִם הָיָה אָבִיו בְּכוֹר כְּשֵׁם שֶׁנָּטַל מִנְּכְסֵי אָבִיו כָּךְ נוֹטֵל בִּנְיכְסֵי אֲבִי אָבִיו. רֵישׁ לָקִישׁ בְּשֵׁם אַבָּא בַּר דְּלָיָה. נֶאֱמַר מִשְׁפָּט לְעִנְיַן כְּפִילָה וְנֶאֱמַר מִשְׁפָּט לְעִנְיַן פְּשׁוּטָה. מַה לְעִנְיַן פְּשׁוּטָה אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַבֵּן כֵּילּוּ קַיָּם לִיטּוֹל כְּפִילַת אָבִיו. אַף לְעִנְיַן כְּפִילָה אַתָּה רוֹאֶה אֶת הַבֵּן כֵּילּוּ קַיָּם לִיטּוֹל כְּפִילַת אָבִיו.

ד משנה: הָאוֹמֵר אִישׁ פְּלוֹנִי בְנִי בְּכוֹר לֹא יִטּוֹל פִּי שְׁנַיִם אִישׁ פְּלוֹנִי בְנִי לֹא יִירַשׁ עִם אֶחָיו לֹא אָמַר כְּלוּם שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בָּתוֹרָה. הַמְחַלֵּק נְכָסָיו לְבָנָיו עַל פִּיו רִיבָּה לְאֶחָד וּמִיעֵט לְאֶחָד וְהִשְׁוָוה לָהֶן אֶת הַבְּכוֹר דִּבְרָיו קַיָּמִין. וְאִם אָמַר מִשּׁוּם יְרוּשָׁה לֹא אָמַר כְּלוּם. כָּתַב בֵּין בַּתְּחִילָּה בֵּין בָּאֶמְצַע בֵּין בַּסּוֹף מִשּׁוּם מַתָּנָה דִּבְרָיו קַיָּמִין.

הלכה: הָאוֹמֵר אִישׁ פְּלוֹנִי בְנִי בְּכוֹר כול׳. רִבִּי לָא הִשְׁוָוה אֶת הַבְּכוֹרָה לָאַחִין. אָמַר לוֹן רִבִּי חַגַּיי. וְלָאו קְרָיָא הִיא לֹא יוּכַל לְבַכֵּר. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. הָעֲבוֹדָה שֶׁיָּכוֹל אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי. אִי כֵן יְכִיל מִשֵּׁם מַתָּנָה.

כָּתַב בֵּין בַּתְּחִילָּה בֵּין בָּאֶמְצַע בֵּין בַּסּוֹף מִשֵּׁם מַתָּנָה דִּבְרָיו קַיָּמִין. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. יִינָּתֵן לְאִישׁ פְּלוֹנִי יְרוּשָׁה שֶׁהוֹרַשְׁתִּיו. יִירַשׁ אִישׁ פְּלוֹנִי מַתָּנָה שֶׁהוֹרַשְׁתִּיו. יִירַשׁ פְּלוֹנִי יְרוּשָׁה שֶׁנָּתַתִּי לוֹ. כִּתְבוּ וּתְנוּ שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפְלוֹנִי. רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים אַעֲלוֹן עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לוֹן. אִם לְזַכְּרוֹן דְּבָרִים כִּתְבוּ וּתְנוּ. אִם לְזַכּוֹתוֹ בִּכְתָב כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁאֵין אָדָם מְזַכֶּה בִּכְתָב לְאַחֵר מִיתָה.

שְׁמוּאֵל שָׁאַל לְרַב הוּנָא. מַתָּנָה שֶׁכָּתַב בִּלְשׁוֹן מֶכֶר מָהוּ. אָמַר לֵיהּ. אַרְכְּבֵיהּ אַתְּרֵי רִיכְשֵׁי בַּרְקֵי. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. לָא אָמְרִי אֶלָּא מַיְיתוּ תְּרֵין סוּסָוון חִיווּרִין וּמַרְכִּיבִין עַל תְּרֵיהוֹן וְדֵין אָזְלָא בְּדָא וְדֵין אָזְלָא בְּדָא וּמִשְׁתַּכַּח לָא צַייָד כְּלוּם.

ה משנה: הָאוֹמֵר אִישׁ פְּלוֹנִי יִירַשֵׁנִי בִּמְקוֹם שֶׁיֵּשׁ בַּת בְּתִי תִּירָשֵׁינִי בִּמְקוֹם שֶׁיֵּשׁ בֵּן לֹא אָמַר כְּלוּם שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בָּתוֹרָה. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר אִם אָמַר עַל מִי שֶׁהוּא רָאוּי לִירוּשָׁה דִּבְרָיו קַיָּמִין וְעַל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִירוּשָׁה אֵין דִּבְרָיו קַיָּמִין.

הלכה: הָאוֹמֵר אִישׁ פְּלוֹנִי יִירָשֵׁנִי כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אֶלָּא עַל בֵּן בֵּין הַבָּנִים וְעַל בַּת בֵּין הַבָּנוֹת. בַּת בֵּין הָאַחִין אַח בֵּין הַבָּנוֹת לֹא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. רִבִּי שָׁאַל לְרִבִּי נָתָן. בַּר בָּא אָמַר. אֲכִין שְׁאִילָה. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. רִבִּי זְעִירָא אָמַר. הֶכֵּן שְׁאֵלָה. מָה רָאוּ לוֹמַר הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. אָמַר לֵיהּ. וַאֲתְּ לֹא שָׁנִיתָה לָנוּ כֵּן. אִינּוּן יְרָתוּן. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אִינּוּן יִטְלוּן. אָמַר [רִבִּי] לָא. וַאֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר יְרָתוּן. כֹּחַ בֵּית דִּין מְיוּפֶּה. כְּמַה דְּתֵימַר תַּמָּן. אֵין אָדָם מְזַכֶּה בִּלְשׁוֹן מַתָּנָה. וְהָכָא מְזַכֶּה. וְדִכְוָותָהּ. אֵין אָדָם מְזַכֶּה בִּלְשׁוֹן יְרוּשָׁה. וְהָכָא מְזַכֶּה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אִם מֵתָה יְרָשָׁנָּה. שֶׁהִתְנָה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. רַב יִרְמְיָה בְשֵׁם רַב. מִפְּנֵי שֶׁהִיתְנָה עַל הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה. וְהַמַּתְנֶה עַל הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָיוֹ בָטֵל. בִּתְנַאי שֶׁאֵינוֹ שָׁלֵמָמוֹן. וָכָא בִּתְנַאי מָמוֹן נָן קַיָּמִין. מַה טַעֲמָא דְּרַב. בַּסּוֹף הוּא זָכָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. דְּמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מָכְרָה וְנִתְּנָה בְּדִין הוּא לִהְיוֹת קַיָּם. וְלָמָּה אָמְרוּ מִכְרָהּ בָּטֵל. שֶׁלֹּא תְּהֵא מַבְרַחַת נְכָסֶיהָ מִבַּעֲלָהּ וְאוֹמֶרֶת. שֶׁלִּי הֵן. רִבִּי יוֹסְטִינִי הֲוָה לֵיהּ עוֹבְדָא קוֹמֵי רַבָּנִן וְחִייְבוּנֵיהּ. קָם קוֹמֵי רֵישׁ לָקִישׁ. אָמַר. זִיל חוֹת לְנִיכְסָךְ. רִבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זֵירָא. אָמַר רַב. בַּסּוֹף הוּא זָכָה בָהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ. אִיזִיל חוֹת לְנִיכְסָךְ. מָאן אִינּוּן רַבָּנִן. רַבָּנִן דְּרִבִּי יוֹסְטִינִי.

וְיָרַשׁ אוֹתָהּ. יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁהוּא יוֹרְשָׁהּ כָּךְ הִיא יוֹרְשָׁתוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתָהּ. הוּא יוֹרְשָׁהּ. הִיא אֵינָהּ יוֹרְשָׁתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. דִּבְרֵי חֲכָמִים. אָבִיהָ יוֹרְשָׁהּ אֲחֶיהָ יוֹרְשִׁים אוֹתָהּ. הָתִיב רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. אִם אוֹמֵר אַתְּ שֶׁאֵין יוֹרֶשֶׁת אִשָּׁה דְּבַר תּוֹרָה מֵעַתָּה יִירַשׁ אֶת אֲרוּסָתוֹ. כְּמָה דְתֵימַר תַּמָּן. הַקְּרוֹבָה. לֹא גְרוּשָׁה. וְדִכְוָותָהּ. הַקְּרוֹבָה. לֹא אֲרוּסָה. הָתִיב רַב הַמְנוּנָא. אִם אוֹמֵר אַתְּ שֶׁאֵין אִשָּׁה יוֹרֶשֶׁת דְּבַר תּוֹרָה מֵעַתָּה יִירַשׁ הַבַּעַל בָּרָאוּי כִּבְמְחוּזָק. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. כָּךְ שָׁנָה רִבִּי. אֵין הַבַּעַל נוֹטֵל בָּרָאוּי כִּבְמְחוּזָק. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. הֲרֵי בְכוֹר הֲרֵי יְרוּשָׁתוֹ תּוֹרָה וְאֵינוֹ יוֹרֵשׁ בָּרָאוּי כִּבְמְחוּזָק.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק וְיֵלֵךְ דִּכְתִיב. אֵין מִיתַּת דָּלָה בִּנְיַן כָּל דָּלָה יַחֲזוֹר לְאָבִיהָ. תְּנַאי מָמוֹן הוּא וּתְנָאוֹ קַיָּם.

וּשְׁגוּב הוֹלִיד אֶת יָאִיר וגו׳. וְכִי מְנַיִין הָיוּ לְיָאִיר עָרִים בְּהַר הַגִּלְעָד. אֶלָּא שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה מִבְּנוֹת מְנַשֶּׁה וָמֵתָה וְיָרְשָׁהּ. אִם אוֹמֵר אַתְּ שֶׁאֵין יוֹרֶשֶׁת אִשָּׁה דְּבַר תּוֹרָה נֵימַר וַיְהִי לִשְׁגוּב אֶלָּא וַיְהִי לוֹ לְיָאִיר. דִּכְוָותָהּ. וְאֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן מֵת. וְכִי מְנַיִין הָיוּ לוֹ לְפִינְחָס בְּהַר אֶפְרַיִם. אֶלָּא שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה מִבְּנוֹת אֶפְרַיִם וְיָרְשָׁהּ. אִם אוֹמֵר אַתְּ שֶׁאֵין יוֹרֶשֶׁת אִשָּׁה דְּבַר תּוֹרָה. נֵימַר. וַיְהִי לְאֶלְעָזָר אֶלָּא וַיְהִי לְפִינְחָס.

ו משנה: הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לַאֲחֵרִים וְהִנִּיחַ אֶת בָּנָיו מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי אֲבָל אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה מִמֶּנּוּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִם לֹא הָיוּ בָּנָיו נוֹהֲגִים כַּשּׁוּרָה זָכוּר לַטּוֹב.

הלכה: הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לַאֲחֵרִים כול׳. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לַאֲחֵרִים וְהִנִּיחַ אֶת בָּנָיו. עָלָיו הוּא אוֹמֵר וַתְּהִי עֲוֹונוֹתָם עַל עַצְמוֹתָם. כְּהָדָא חַד בַּר נַשׁ אַפְקֵד נִיכְסוֹי גַּבֵּי רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. אֲמַר לֵיהּ. אִין הַוְיָין בָּנוֹי דַּהֲנָייָה הַב לוֹן פַּלְגָּא וְסַב פַּלְגָּא. אַתּוֹן בָּנוֹי וְנַסְבּוֹן פַּלְגָּא. בָּתָר יוֹמִין אַתּוֹן בְּעָיִין מֵיעוֹר עִימֵּיהּ. אֲמַר לוֹן. לָא אֲמַר לִי אֲבוּכוֹן אֶלָּא אִי הַוְיָין בָּנוֹי דַּהֲנָייָה הַב לוֹן פַּלְגָּא וְסַב פַּלְגָּא. כְּדוֹן אַתּוֹן קַקּוֹ פַּדֶּיפְּטֵי. הֲבוּ לִי מַה דִּיהַבִית לְכוֹן.

ז משנה: הָאוֹמֵר זֶה בְנִי נֶאֱמָן זֶה אָחִי אֵינוֹ נֶאֱמָן וְיִטּוֹל עִמּוֹ בְּחֶלְקוֹ. מֵת יַחְזְרוּ נְכָסִים לִמְקוֹמָן. נָפְלוּ לוֹ נְכָסִים מִמָּקוֹם אַחֵר יִירְשׁוּ אֶחָיו עִמּוֹ. מִי שֶׁמֵּת וְנִמְצָא דְיָיתֵיקִי קָשׁוּרָה עַל יָרֵיכוֹ חֲרֵי זוֹ אֵינָהּ כְּלוּם. זִיכָּה בָהּ לְאַחַר בֵּין מִן הַיּוֹרְשִׁין בֵּין שֶׁאֵין מִן הַיּוֹרְשִׁין דְּבָרָיו קַיָּמִין.

הלכה: הָאוֹמֵר. זֶה בְנִי. נֶאֱמָן כול׳. אִם הָיוּ מוּחְזָקִין בּוֹ שֶׁהוּא בְנוֹ וּבִשְׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר. אֵינוֹ בְנִי. וְשֶׁאֵינוֹ בְנוֹ אָמַר. בְּנִי. נֶאֱמָן. הָיָה עוֹמֵד בְּצַד הַמּוֹכֵס וְאָמַר. בְּנִי הוּא. וְחָזַר וְאָמַר. עַבְדִּי הוּא. נֶאֱמָן. עַבְדִּי הוּא. וְחָזַר וְאָמַר. בְּנִי הוּא. אֵינוֹ נֶאֱמָן. אֵית תַּנֵּי תַנֵּי. נֶאֱמָן. אָמַר רִבִּי מָנָא. כְּגוֹן אִילֵּין נַפְתָּאֵי דְּמִשַּׁעְבְּדִין בִּבְנֵיהוֹן יָתִיר.

הָאוֹמֵר. יְנָתְנוּ נְכָסַיי לִפְלוֹנִי. וְהוּא כֹהֵן וְהָיוּ שָׁם עֲבָדִים. אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר. אֵי אֶיפְשִׁי בָהֶן. יֹאכְלוּ עֲבָדָיו בַּתְּרוּמָה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. מִכֵּיוָן שֶׁאָמַר. אֵי אֶיפְשִׁי בָהֶן. זָכוּ בָהֶן הַיּוֹרְשִׁין. אָמַר רִבִּי לָא. בִּסְתָם חֲלוּקִין. מָה נָן קַיָּמִין. אִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁרוֹצֶה בָהֶן כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁיֹּאכְלוּ עֲבָדָיו בַּתְּרוּמָה. וְאִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בָהֶן כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁזָּכוּ בָהֶן הַיּוֹרְשִׁין. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּמִין בִּסְתָם. וְרַבָּנִין סָבְרִין. מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה הָיָה רוֹצֶה בָהֶן וְעַכְשָׁיו חָזַר בּוֹ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. מִכֵּיוָן שֶׁאָמַר. אֵי אֶיפְשִׁי. זָכוּ בָהֶן הַיּוֹרְשִׁין.

תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. דְּיָיתֵיקִי מְבַטֶּלֶת דְּיָיתֵיקִי אֵין מַתָּנָה מְבַטֶּלֶת מַתָּנָה. רִבִּי אַבָּא בַּר חָנָה. רִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. כָּל שֶׁאֵילּוּ יַבְרִיא וְיַחֲזוֹר בְּדָיְתֵיקְתּוֹ חוֹזֵר אַף בְּמַתָּנָתוֹ. כְּהֵהִיא אַחְתִּיהּ דְּרִבִּי חוֹנָיָא כְּתִבַת נִיכְסָהּ לְרִבִּי חוֹנָיָא. צְרִכַת וְזִבְנַת לְבַעֲלָהּ. מִן דְּדִמְכַת אֲתָא בְעֵי מֵיעוֹר עִימֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. וְלָמָּה לָא תִבְעִתִּינוּן בְּחַיֶּיהָ. לָא בְעִית מֵעֵיקָּתָהּ. אַף עַל פִּי כֵן אַפֵּיק רִבִּי אִמִּי.

ח משנה: הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לְבָנָיו צָרִיךְ שֶׁיְּכְתּוֹב מֵהַיּוֹם וּלְאַחַר מִיתָה דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ. הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לִבְנוֹ אַחַר מוֹתוֹ הָאָב אֵינוֹ יָכוֹל לְמְכּוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּתוּבִין לַבֵּן וְהַבֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לְמְכּוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֵן בִּרְשׁוּת הָאָב. מָכַר הָאָב מְכוּרִין עַד שֶׁיָּמוּת מָכַר הַבֵּן אֵין לַלּוֹקֵחַ בָּהֶן כְּלוּם עַד שֶׁיָּמוּת הָאָב. הָאָב תּוֹלֵשׁ וּמַאֲכִיל לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה וּמַה שֶּׁהִנִּיחַ תָּלוּשׁ חֲרֵי הוּא שֶׁל יוֹרְשִׁין.

הלכה: הַכּוֹתֵב נְכָסָיו לְבָנָיו כול׳. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים אָעִיל עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מֵהַיּוֹם לְאַחַר מִיתָתוֹ מַתָּנָתוֹ מַתָּנָה. מֵהַיּוֹם וּלְאַחַר מִיתָה אֵינוֹ גֵט. חֲבֵרָיָיא אָמְרִין. כֵּן אָמַר לֵיהּ. אֵינָהּ הִיא אִיסַרטָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. כֵּן אָמַר לֵיהּ. אֵינָהּ בַּגִּיטִּין וְאֵינָהּ בַּמַּתָּנָה. אָמַר רִבִּי לָא. בְּמַתָּנָה אִם כָּתַב מֵהַיּוֹם מַתָּנָה בְרוּרָה הִיא. לְאֵי זֶה דָּבָר כָּתַב בָּהּ לְאַחַר מִיתָה. לְשַׁיֵּיר בָּהּ אֲכִילַת פֵּירוֹת. אֲבָל בְּגִיטִּין אִם כָּתַב בָּהּ מֵהַיּוֹם כָּרוּת הוּא. לְאֵי זֶה דָּבָר כָּתַב בָּהּ לְאַחַר מִיתָה. לְשַׁיֵּיר לוֹ גוּפָהּ. אָמַר רִבִּי בּוֹן בַּר כַּהֲנָא קַמֵּי רִבִּי לָא. לְשַׁיֵּיר לָהּ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ. אָמַר לֵיהּ. לֹא מָצִינוּ אִשָּׁה נְשׂוּאָה לָזֶה וּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לָזֶה. רִבִּי זֵירָא מְקַיֵּים לֵיהּ וְצָווּחַ לֵיהּ. בְּנֵייהָ דְאוֹרָיְתָא.

הָאוֹמֵר. טַבֵּי עַבְדִּי עָשִׂיתִי בֵּן חוֹרִין. עֲשִׂיתִיו בֵּן חוֹרִין. עוֹשֶׂה אֲנִי אוֹתוֹ בֵּן חוֹרִין. חֲרֵי הוּא בֵּן חוֹרִין. חֲרֵי זֶה בֵּן חוֹרִין. חֲרֵי זֶה זָכָה. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּבִלְבַד בִּשְׁטָר. יֵעָשֶׂה בֵּן חוֹרִין. רִבִּי אוֹמֵר. זָכָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא זָכָה.

הָאוֹמֵר. שָׂדֶה פְּלוֹנִית נָתוּתִי לְפְלוֹנִי. נְתוּנָה לוֹ. תְּהֵא שֶׁלּוֹ. יִנְחַל פְּלוֹנִי בִּנְכָסַיי. יַחֲזִק פְּלוֹנִי בִּנְכָסַיי. לֹא אָמַר כְּלוּם. תִּינָּתֵן לוֹ מַתָּנָה. רִבִּי אוֹמֵר. זָכָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא זָכָה. וְכוֹפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁים לְקַיֵּים דִּבְרֵי הַמֵּת. תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אַף הַכּוֹתֵב דִּיאֵתִימוֹן בְּלַעַז חֲרֵי זוֹ כְּמַתָּנָה. רִבִּי חָנִין בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. חִיזַּרְתִּי עַל כָּל בַּעֲלֵי לְשׁוֹנוֹת לְיַדַּע מָהוּ דִּיאֵתִימוֹן וְלֹא אָמַר לִי אָדָם דָּבָר.

הָאוֹמֵר. יְנָתְנוּ נְכָסַיי לִפְלוֹנִי. מֵת פְּלוֹנִי לִפְלוֹנִי. הָרִאשׁוֹן רִאשׁוֹן קוֹדֶם. מֵת הַשֵּׁינִי בְּחַיֵּי רִאשׁוֹן הָרִאשׁוֹן אוֹכֵל פֵּירוֹת. וְאִם מֵת יַחֲזִיר לְיוֹרְשֵׁי הַנּוֹתֵן. מֵת הַשְּׁלִישִׁי בְּחַיֵּי שֵׁינִי הָרִאשׁוֹן אוֹכֵל פֵּירוֹת. וְאִם מֵת יַחֲזִיר לְיוֹרְשֵׁי הַנּוֹתֵן. מֵת הַשֵּׁינִי וְהַשְּׁלִישִׁי בְּחַיֵּי רִאשׁוֹן הָרִאשׁוֹן אוֹכֵל פֵּירוֹת וְקוֹנֶה קַרְקַע. דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אֵין לוֹ אֶלָּא אֲכִילַת פֵּירוֹת בִּלְבַד. חִזְקִיָּה אָמַר. הֲלָכָה כְרִבִּי. אָמַר רִבִּי יַנַּאי. מוֹדֶה רִבִּי שֶׁאֵינוֹ נוֹתְנָהּ בְּמַתָּנַת שְׁכִיב מְרַע. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. וְלֹא בְמַתָּנַת בָּרִיא. כְּהָדָא הַהִיא אִיתָּא כְּתִבַת נִיכְסָהּ לְחַד בַּר נַשׁ. צְרִכַת וְזִבְנַת לְבַעֲלָהּ. רִבִּי חִיָּיה בַּר מַדָּיָיא אַעֲיל עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יַנַּאי. מוֹדֶה רִבִּי שֶׁאֵינוֹ נוֹתְנָהּ בְּמַתָּנַת שְׁכִיב מְרַע. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וְלֹא כְמַתָּנַת בָּרִיא הוּא. הָדָא אִיתָּא מִכֵּיוָן דְּבַעֲלָהּ זָקוּק מְסַפְּקָא לֵיהּ מְזוֹנֵי. וְלֹא כְמַתָּנַת שְׁכִיב מְרַע הוּא. עַד כְּדוֹן זָקוּק מְסַפְּקָא פִּיתָּא וְקִיטְנֵי. דִּילְמָא בֵּיעֵי דִּלְמָא תַּרְנוּגְלִין. מִמַּה דְתַנֵּי. הָרִאשׁוֹן אוֹכֵל פֵּירוֹת וְקוֹנֶה קַרְקַע. הָדָא אָמְרָה. מוֹכֶרֶת אֲפִילּוּ לוֹכֵל דְּבָרִים מְעוּלִין. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. תַּנֵּי תַּמָּן. קְבוּרָה בִּמְזוֹנוֹת. לֹא הָיָה לָהּ קְבוּרָה. מִן מַה דְתַנֵּי. הָרִאשׁוֹן

אוֹכֶל פֵּירוֹת וְקוֹנֶה קַרְקַע. הָדָא אָמְרָה. מוֹכֵר קַרְקַע וְלוֹקֵחַ קִבּוּדָה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְאִילֵּין דִּכְתִבִין. אֵין סְנָת אֵין סְנוּת. תְּנַאי מָמוֹן הוּא וְקַיֵימְנוּהָ רַבָּנָן.

ט משנה: הִנִּיחַ בָּנִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים אֵין הַגְּדוֹלִים מִתְפַּרְנְסִין עַל הַקְּטַנִּים וְלֹא הַקְּטַנִּים נִיזּוֹנִין עַל הַגְּדוֹלִים אֶלָּא חוֹלְקִין בְּשָׁוֶה. נָשְׂאוּ גְדוֹלִים יִשְׂאוּ קְטַנִּים. וְאִם אָמְרוּ הַקְּטַנִּים חֲרֵי אָנוּ נוֹשְׂאִין כְּדֶרֶךְ שֶׁנְּשָׂאתֶם אַתֶּם אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶן אֶלָּא מַה שֶּׁנָּתַן לָהֶם אֲבִיהֶם נָתַן. הִנִּיחַ בָּנוֹת גְּדוֹלוֹת וּקְטַנּוֹת אֵין הַגְּדוֹלוֹת מִתְפַּרְנְסוֹת עַל הַקְּטַנּוֹת וְלֹא הַקְּטַנּוֹת נִיזּוֹנוֹת עַל הַגְּדוֹלוֹת אֶלָּא חוֹלְקוֹת בְּשָׁוֶה. נִישְׂאוּ גְדוֹלוֹת יִשָּׂאוּ הַקְּטַנּוֹת. וְאִם אָמְרוּ הַקְּטַנּוֹת חֲרֵי אָנוּ נוֹשְׂאִים כְּדֶרֶךְ שֶׁנְּשָׂאתֶם אַתֶּם אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶן. זֶה חוֹמֶר בַּבָּנוֹת מִבַּבָּנִים שֶׁהַבָּנוֹת נִיזּוֹנוֹת עַל הַבָּנִים וְאֵינָן נִיזּוֹנוֹת עַל הַבָּנוֹת.

הלכה: הִנִּיחַ בָּנִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים כול׳. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זֵירָא. נָסְבִין רַבְרְבַיָּיא מֵאָה גַּרְבִין וְאִינּוּן טָבִין עֶשְׂרִים דֵּינָרִין. נָסְבִין זְעִירַיָּיא מֵאָה גַּרְבִין דִּינּוּן טָבִין עֲשָׂרָה דֵּינָרִין. אֲמַר לֵיהּ. כְּמַה דִּנְסַבִּין אִילֵּין יִסְבּוֹן אִילֵּין.

פרק ט

א משנה: מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת בִּזְמַן שֶׁהַנְּכָסִים מְרוּבִּין הַבָּנִים יִירְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יְזוֹנוּ. הַנְּכָסִים מְמוּעָטִין הַבָּנוֹת יְזוֹנוּ וְהַבָּנִים יִשְׁאֲלוּ עַל הַפְּתָחִים. אַדְמוֹן אוֹמֵר בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנִי זָכָר הִפְסַדְתִּי. אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדמוֹן.

הלכה: מִי שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא. הַבָּנוֹת יְזוֹנוּ וְהַבָּנִים (יִשְׁאֲלוּ) [יִסְחָרוּ] עַל הַפְּתָחִים.

רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. וְהוּא שֶׁיִּהֵא שָׁם לְאֵילּוּ [וּלְאֵלּוּ] מְזוֹנוֹת שְׁנֵים עָשָׂר חוֹדֶשׁ. שְׁמוּאֵל אָמַר. זוֹ דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּרַבִּי. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים. עַד שֶׁיִּבָּגְרוּ אוֹ עַד שֶׁיִּנָּשְׂאוּ. וְאִית תָּמַּה לְקוּלָּא וְאִית תָּמַּה לְחוּמְרָא. פְּעָמִים שֶׁפְּמוּכִין לְבָגֵר וּפְעָמִים שֶׁרְחוֹקוֹת מִן הַבָּגֵר. בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי חִיָּיה בַּר וָוה. אֵיךְ שָׁמַעְתָּנָהּ מֵרִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לוֹן. אֲנָא לָא שְׁמָעִית מִינֵּיהּ הָדָא מִילְתָא אֶלָּא מַה דְּנָתָן בַּר הוֹשַׁעְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הָיָה שָׁם לְאֵילּוּ וְלָאֵילּוּ מָזוֹן לְבַ חוֹדֶשׁ וְנִתְמַעֲטוּ נְכָסִין. אָמַר לֵיהּ. הוֹאִיל וְהִתְחִילוּ בְּהֵיתֵר הִתְחִילוּ.

רִבִּי חֲנִינָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. וְהוּא שֶׁיִּהֵא שָׁם בְּסוֹף מָזוֹן לְבַ חוֹדֶשׁ. וְחָרָנָה אָמַר. אֲפִילּוּ מִתְּחִילָּה. לֹא הָיָה שָׁם לְאֵילּוּ וְלָאֵילּוּ מָזוֹן לְבַ חוֹדֶשׁ וְהוֹתִירוּ יֵשׁ שָׁם מָזוֹן לְאֵילּוּ וְלָאֵילּוּ לְבַ חוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי אִמִּי בַּבְלָיָיא. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. אִם עָמְדוּ יְתוֹמִין וּמָכְרוּ שֶׁלָּהֶן מָכְרוּ. כָּל שֶׁכֵּן אִם הוֹתִירוּ יַחְלְקוּ. הָיָה שָׁם לְאֵילּוּ וְלָאֵילּוּ מָזוֹן לְבַ חוֹדֶשׁ וְאַלְמָנָה לָזוּן. מָהוּ שֶׁיֹּאמְרוּ בָּנִים לַבָּנוֹת. כְּלוּם אֵין לָכֶם אֶלָּא מָזוֹן לְבַ חוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי אֶבְדּוּמִי. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. אִם אָמְרוּ הַיְתוֹמִים. חֲרֵי אָנוּ מַעֲלִין נִיכְסֵי אֲבִינוּ יוֹתֵר דֵּינָר. אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶן. רַב חִסְדָּא בָּעֵי. הָיָה שָׁם לְאֵילּוּ וְלָאֵילּוּ מָזוֹן לְבַ חוֹדֶשׁ וְאַלְמָנָה לָזוּן. מָהוּ שֶׁיֹּאמְרוּ בָּנִים לַבָּנוֹת. אֵין לָכֶם אֶלָּא מָזוֹן לְבַ חוֹדֶשׁ. וָדָא דְתֵימַר. וְהוּא שֶׁיִּהֵא שָׁם לְאֵילּוּ וְלָאֵילּוּ מָזוֹן לְבַ חוֹדֶשׁ. חוץ מִכְּתוּבַּת אִשָּׁה חוץ מִמְּזוֹנוֹת אַלְמָנָה חוץ מִפַּרְנָסַת בָּנוֹת חוץ מִמְּלָוָה בְּשָׁטָר חוץ מִמְּלָוָה בָּעֵדִים חוץ מִקִּבּוּרָתָהּ. אַלְמָנָה וּבָנוֹת שְׁתַּיִם שָׁוות אַלְמָנָה וּבָנִים שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. אֵין אַלְמָנָה דוֹחָה לְבָנוֹת וְלֹא בָנוֹת דוֹחוֹת לְאַלְמָנָה. פְּעָמִים שֶׁאַלְמָנָה דוֹחָה לְבָנוֹת עַל יְדֵי בָנִים. כְּשֵׁם שֶׁהָאַלְמָנָה דוֹחָה לְבָנוֹת עַל יְדֵי בָנִים כָּךְ תְּדַחֶה אַלְמָנָה לַבָּנִים. אָמַר. רְאוּיָה הִיא לִתְבּוֹעַ וּלְאַבֵּד מְזוֹנוֹתֶיהָ.

כְּהָדָא אַרְמַלְתֵּיהּ דְּרִבִּי שׁוּבְתַי הֲוָת מְבַזְבְּזָה בְּנִיכְסֵיהּ. אֲתוֹן בָּנוֹי קֳרֵבוֹן לְרִבִּי לָעְזָר. אָמַר לוֹן. וּמַה נִיעֲבִיד לְכוֹן וְאִינּוּן עַמָּא שַׁטְיָיא. מִי נַחְתּוֹן אָמְרוּן אָמְרוּ לַכְּתוּבָה מַה נַעֲבִיד. אָמַר לוֹן. אִיתְחֲמוֹן זַבְנוֹן מִן נִיכְסֵי וַאֲתְיָיא וְתָבְעָת פָּרְנָא וְלֵית לָהּ מְזוֹנִין. בָּתַר יוֹמִין אָתַת וּקְרִיבַת לְרִבִּי לָעְזָר. אָמְרָה לֵיהּ. יְבָא עָלַי אִם אָמַרְתִּי לָהֶן דָּבָר. וּמַה נִיעֲבִיד וּמַכַּת פְּרוּשִׁין נָגְעוּ בָהּ.

רַב חֲנַנְאֵל בְּשֵׁם [רַב] רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר יִרְמְיָה. שְׁנֵי דְבָרִים אָמַר חָנָן וְהָלְכָה כְּמוֹתוֹ. שִׁבְעָה דְבָרִים אָמַר אַדְמוֹן וְאֵין הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ. רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק בֶּן חֲקוֹלָה. כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנִינוּ אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל. רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אַדְמוֹן הֲלָכָה כְּאַדְמוֹן.

שְׁמוּאֵל אָמַר. זָכִין לָעֲבָרִים. רִבִּי לָעְזָר אָמַר. אֵין זָכִין לָעוֹבָרִין. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי לָעְזָר. גֵּר שֶׁמֵּת וּבִיזְּבְּזוּ יִשְׂרָאֵל אֶת נְכָסָיו וְנוֹדַע שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵן אוֹ שֶׁהָיְתָה אִשְׁתּוֹ מְעוּבֶּרֶת כּוּלָּן חַיָּיבִין לְהַחֲזִיר. הֶחֱזִירוּ וְאַחַר כָּךְ מֵת הַבֵּן אוֹ שֶׁהִפִּילָה אִשְׁתּוֹ. הַמַּחֲזִיק בָּאַחֲרוֹנָה זָכָה. בָּרִאשׁוֹנָה זָכָה אֵי לֹא. פָּתַר לָהּ מִשּׁוּם יֵיאוּשׁ וַאֲפִילּוּ כְּשְׁמוּאֵל לֵית הוּא פְּלִיגָא. אוֹ אֲפִילּוּ בָּאַחֲרוֹנָה לֹא יָזְכָּה. עוֹד הוּא מִשּׁוּם יֵיאוּשׁ.

ב משנה: הִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת וְטוּמְטוּם בִּזְמַן שֶׁהַנְּכָסִים מְרוּבִּין הַזְּכָרִים דּוֹחִין אוֹתוֹ אֵצֶל הַנְּקֵבוֹת. נְכָסִים מְמוּעָטִין הַנְּקֵבוֹת דּוֹחוֹת אוֹתוֹ אֵצֶל הַזְּכָרִים. הָאוֹמֵר אִם יָלְדָה אִשְׁתִּי זָכָר יְשׁוֹל מְנָה יָלְדָה זָכָר נוֹטֵל מְנָה. וְאִם נְקֵיבָה מָאתַיִם יָלְדָה נְקֵיבָה נוֹטֶלֶת מָאתַיִם. אִם זָכָר מְנָה וְאִם נְקֵיבָה מָאתַיִם וְיָלְדָה זָכָר וּנְקֵיבָה הַזָּכָר נוֹטֵל מְנָה וְהַנְּקֵיבָה מָאתַיִם. יָלְדָה טוּמְטוּם אֵינוֹ נוֹטֵל. אִם אָמַר כָּל מַה שֶׁתֵּלֵד אִשְׁתִּי יְשׁוֹל הֲרֵי זֶה יְשׁוֹל וְאִם אֵין שָׁם יוֹרֵשׁ אֶלָּא הוּא יוֹרֵשׁ אֶת הַכֹּל.

הלכה: הִנִּיחַ בָּנִים וּבָנוֹת כול׳. תַּנְיָ. הָאוֹמֵר. הַמְבַשֶּׂרִינִי אִם יָלְדָה אִשְׁתִּי זָכָר יְטוֹל מָאתַיִם. יָלְדָה זָכָר נוֹטֵל מָאתַיִם. אִם נְקֵיבָה מָנֶה. יָלְדָה נְקֵיבָה נוֹטֵל מָנֶה. זָכָר וּנְקֵיבָה אֵין לוֹ אֶלָּא מָנֶה. אָמַר רִבִּי מָנָא. בִּיטְלָה צָרַת נְקֵיבָה שִׁמְחַת זָכָר.

ג משנה: הִנִּיחַ בָּנִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים הִשְׁבִּיחוּ הַגְּדוֹלִים אֶת הַנְּכָסִים הִשְׁבִּיחוּ לָאֶמְצַע. אִם אָמְרוּ רְאוּ מַה שֶּׁהִנִּיחַ לָנוּ אַבָּא חֲרֵי אָנוּ עוֹשִׂין וְאוֹכְלִים הִשְׁבִּיחוּ לְעַצְמָן. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁהִשְׁבִּיחָה אֶת הַנְּכָסִים הִשְׁבִּיחָה לָאֶמְצַע. אִם אָמְרָה רְאוּ מַה שֶּׁהִנִּיחַ לִי בַּעֲלִי חֲרֵי אֲנִי עוֹשָׂה וְאוֹכֶלֶת הִשְׁבִּיחָה לְעַצְמָהּ.

הלכה: הִנִּיחַ בָּנִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים כול׳. אָמַר רִבִּי לָא. אִם אָמְרוּ בְּבֵית דִּין. דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי אָמְרִי. אֲפִילּוּ עִירְנְיָה. רַב אָמַר. אֲפִילּוּ סַל אֲפִילּוּ קוֹרְדּוֹם. תַּנְיָ רִבִּי חִייָה. אֲפִילּוּ מַחַט אֲפִילּוּ מוּקָּף צָמִיד פָּתִיל.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. הַמַּשִּׂיא אֶת בְּנוֹ בְּבֵית זָכָה בַּבַּיִת. תַּנְיָ רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. בַּבַּיִת וְלֹא בַּמִּטַּלְטְלִין. רִבִּי לָא חִילֵּק אֶת הַטְּרִיקְלִין בֵּינוֹ לְבֵין בְּנוֹ. רִבִּי חַגַּיי בְּעָא רִבִּי יוֹסֵי. הָיְתָה חוּפָּתוֹ בַּקִּיטוֹן וְעָשָׂה לוֹ הֶסֵּב בַּטְּרִיקְלִין מָהוּ. אָמַר לֵיהּ. לֵית חֲמֵי לֵיהּ מַפְקָה.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. חוֹלְקִין לַקְּטַנִּים מִפְּנֵי גְּדוֹלִים. אֶלָּא עָמְדוּ קְטַנִּים וּמָצְאוּ דְּבַר יֶתֶר וּמִיחוּ. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר. נִשְׁבָּעִין לָהֶן. אָמַר רִבִּי מָנָא. כָּל הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה חוּץ מִזּוּ. רִבִּי חִייָה רוֹבָה אָמַר. סְתָם אַחִין שׁוּתָפִין עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אָמַר רִבִּי [ ] בַּר בּוּן. אַף רַב הַמְנוּנָא הוֹרֵי כֵן.

אָמַר רִבִּי אִימִּי. בֶּן שָׁנְרָאֶה חָלוּק בְּחַיֵּי אָבִיו מַה שֶּׁסִּיגֵּל לְעַצְמוֹ. כְּהָדָא חַד בַּר נַשׁ אִיתְעֲבִיד סַפָּר. בְּעָא אַחוֹי מִיפְלַג עִימֵּיהּ. אֲתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי. אָמַר. כָּךְ אָנוּ אוֹמְרִים. אָדָם שֶׁמָּצָא מְצִיאָה אֶחָיו חוֹלְקִין עִמּוֹ. חַד בַּר נַשׁ נְפַק לְשִׁלִיחוּתָא. בְּעָא אַחוֹי מִיפְלוֹג עִימֵּיהּ. אֲתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי. אָמַר. כָּךְ אָנוּ אוֹמְרִים. אָדָם שֶׁמָּצָא לַלֵּיסְטֵיָא אֶחָיו חוֹלְקִין עִמּוֹ. רִבִּי הוֹרְיָינָה אַחוֹי דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סוּסַרְטַיי בְּעָא אַחוֹי מִיפְלוֹג עִימֵּיהּ. אָמַר לוֹ. אַלְכְּסַנְדְּרִי אַחוֹי. יָדַע אַתְּ דִּשְׁבַק אֲבוּנָן אַלְפִּים.

וְכֵן הָאִשָּׁה כול׳. אָמַר רִבִּי לָא. אָמְרָה בְּבֵית דִּין.

ד משנה: הָאַחִין הַשּׁוּתָפִין שֶׁנָּפַל אֶחָד מֵהֶן לָאוּמָנוּת נָפַל לָאֶמְצַע. חָלָה וְנִתְרַפָּא נִתְרַפָּא מִשֶּׁל עַצְמוֹ. הָאַחִין שֶׁעָשׂוּ מִקָּצָתָן שׁוּתְּפִינוּת בְּחַיֵּי הָאָב חָזְרָה הַשּׁוּתְּפִינוּת חָזְרָה לָאֶמְצַע שֶׁהַשּׁוּתְּפִינוּת נִגְבֵּית בְּבֵית דִּין. אֲבָל שֵׁילַּח לוֹ חֲבֵירוֹ כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן אֵינָן נִגְבִּין מִפְּנֵי שֶׁהִיא גְּמִילוּת חֲסָדִים.

הלכה: הָאַחִין הַשּׁוּתָפִין כול׳. תַּנְיָ. הָאַחִין הַשּׁוּתָפִין שֶׁנָּפַל אֶחָד מֵהֶן לָאוּמָנוּת הַמֶּלֶךְ. בִּזְמַן שֶׁבָּאִין מִכֹּחַ הָאָרִיס נוֹטְלִין מִכֹּחַ הָאָרִיס. מִכֹּחַ בַּעַל הַבַּיִת נוֹטְלִין מִכֹּחַ בַּעַל הַבַּיִת. כְּהָדָא דְּרַב נַחְמָן בַּר שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן נִתְפָּשׂ לַבּוּלֵי. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי. אָמַר. אֵין אִית בְּנִיכְסוֹי דְּנַחְמָן שֶׁנִּתְפַּשׂ לוֹ יִנָּתֵן לוֹ מִנְּכָסָיו. וְאִם לָאו יִינָּתֵן לוֹ מִן הָאֶמְצַע.

חָלָה וְנִתְרַפָּא נִתְרַפָּא מִן הָאֶמְצַע. תַּנְיָ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. כָּל מַכָּה שֶׁיֵּשׁ לָהּ קִיצָּה מִתְרַפָּא מִכְּתוּבָתָהּ. וְשֶׁאֵין לָהּ קִיצָּה מִתְרַפָּא מִן הַנְּכָסִים. כְּהָדָא קְרֵיבָתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר וָוא חֲוָות חֲשָׁשָׁה עֵיינָהּ. אֲתַת גַּבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לָהּ. קְצִיץ הוּא אָהֵין אַסְיָיךְ. אֵין קְצִיץ מִן פָּרְנִיךְ. אֵין לָא קְצִיץ בַּעֲלַיִךְ יְהֵיב לִיךְ. וְלֹא כֵן תַּנְיָנָן. אַל תַּעַשׂ עַצְמְךָ כְּעֹרְכֵי הַדַּיָּינִין. וָמַר רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אָסוּר לְגַלּוֹת לְיָחִיד דִּינוֹ. אָמְרִי. יָדַע הֲוָה רִבִּי יוֹחָנָן דְּהִיא אִיתָּא כְּשֵׁירָה בְּגִין כֵּן גְּלִי לָהּ. בַּעֲלָהּ בָּעֵי הֵן דְּקָצִץ וְהִיא בְּעַיָּיה הֵן דְּלָא קְצִץ. לְמָאן שָׁמְעִין. לֹא לְבַעֲלָהּ. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. הָדָא דְתֵימַר בְּהַהוּא דְּלֵית דִּינֵיהּ עִימֵּיהּ. בְּרַם בָּהוּא דְּאִית דִּינֵיהּ עִימֵּיהּ אָמַר לֵיהּ מִילְתָא.

ה משנה: הַשּׁוֹלֵחַ סְבָלוֹנוֹת לְבֵית חָמִיו שִׁילַּח שָׁם מֵאָה מָנֶה וְאָכַל שָׁם סְעוּדַת חָתָן אֲפִילּוּ בְּדֵינַר אֵינָן נִיגְבִּין. לֹא אָכַל שָׁם סְעוּדַת חָתָן חֲרֵי אֵילּוּ נִיגְבִּין. שִׁילַּח סִיבְלוֹנוֹת מְרוּבִּין שֶׁבָּאוּ עִמָּהּ לְבֵית בַּעֲלָהּ חֲרֵי אֵילּוּ נִיגְבִּין. סִיבְלוֹנוֹת מְמוּעָטִין כְּדֵי שֶׁתִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן וְהִיא בְּבֵית אָבִיהָ אֵינָן נִיגְבִּין.

הלכה: הַשּׁוֹלֵחַ סְבָלוֹנוֹת לְבֵית חָמִיו כול׳. חַד בַּר נַשׁ שִׁילַּח לָאֲרוּסְתּוֹ סְבָלוֹנוֹת מְרוּבִּין. אָמְרוּ לֵיהּ קְרִיבוֹי. לֹא תִיטְעוֹם תַּמָּן כְּלוּם. אֲזַל וְלָא שְׁמַע לוֹן וַכָּל. וְנָפַל בֵּיתָא וּזְכוֹן בְּכוּלָּא.

חַד בַּר נַשׁ שִׁילַּח לָאֲרוּסְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע קְרִיוֹת מִינֵי חַרְת בֵּין פֶּסַח לָעֲצֶרֶת. וְלֹא אִיתְקַשֵּׁי לָרַבָּנָן אֶלָּא מִנָּן אַייתֵי זֶרַע דְּכִיתָן וְזִיתִין.

רִבִּי פְּרִירָא אוֹקִיר לְרִבִּי יְהוּדָה נְשִׂיָּא תְּרֵין פּוּגְלִין בֵּין רֵישׁ שַׁתָּא לְצוֹמָא וַהֲוָה פֵּקֵי שְׁמִיטְתָא וַהֲוָה אִית בּוֹן טָעוּנָא דְּגַמְלָא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי. לֵית אִינּוּן אֲסִירִין. לָאו סְפִחִין אִינּוּן. אָמַר לֵיהּ בְּפֵקֵי שְׁמִיטְתָא אִיזְדָּרְעוּן. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִתִּיר רִבִּי לִיקַח יָרָק מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית מִיַּד.

ו משנה: שְׁכִיב מְרַע שֶׁכָּתַב כָּל נְכָסָיו לַאֲחֵרִים שֶׁיֵּיר קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא מַתָּנָתוֹ קַיֶּימֶת. לֹא שֶׁיֵּיר קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא אֵין מַתָּנָתוֹ קַיֶּימֶת. לֹא כָתַב בָּהּ שְׁכִיב מְרַע הוּא אוֹמֵר שְׁכִיב מְרַע הָיִיתִי וְהֵן אוֹמְרִים בָּרִיא הָיָה צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָיה שֶׁשְּׁכִיב מְרַע הָיָה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָיה.

הלכה: שְׁכִיב מְרַע שֶׁכָּתַב כָּל נְכָסָיו לַאֲחֵרִים כול׳. רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. שִׁייֵר מְטַלְטְלִין לֹא עָשָׂה כְלוּם. אֶלָּא הִנִּיחַ לוֹ מָעוֹת וְלָקַח קַרְקַע כְּמִי שֶׁשִּׁייֵר לוֹ קַרְקַע. וְדָא דְתֵימַר. לֹא שִׁייֵר קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא אֵין מַתָּנָתוֹ מַתָּנָה. בְּאוֹתוֹ שֶׁלֹּא הִבְרִיא. אֲבָל אִם הִבְרִיא הָדָא הִיא דָּמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. עָשׂוּ דִּבְרֵי

שְׁכִיב מְרַע כְּבָרִיא שֶׁכָּתַב וְנָתַן. וְהוּא שֶׁמֵּת מֵאוֹתוֹ הַחוֹלִי. מְסוּפָּן שֶׁחִילֵּק נְכָסָיו בֵּין בַּחוֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. וְאִם הָיָה בָּרִיא עַד שֶׁיִּכְתּוֹב בַּכֶּסֶף בַּשֶּׁטָר וּבַחֲזָקָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. נִיטְמָא בְסָפֵק בִּקְעָה בֵּין בֵּימוֹת הַחַמָּה בֵּין בֵּימוֹת הַגְּשָׁמִים. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים. בָּא לִישָׁאֵל בֵּימוֹת הַחַמָּה נִשְׁאָלִין לוֹ בֵּימוֹת הַחַמָּה. בֵּימוֹת הַגְּשָׁמִים נִשְׁאָלִין לוֹ בֵּימוֹת הַגְּשָׁמִים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וּבִלְבַד יָמִים הַסְּמוּכִים לַגְּשָׁמִים.

רִבִּי יַנַּאי בְשֵׁם רִבִּי. יַד הַשָּׁטָרוֹת לַתַּחְתּוֹנָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא. לֹא כָתַב לָהּ שְׁכִיב מְרַע וְהוּא אוֹמֵר שְׁכִיב מְרַע וכול׳. וַהֲוָה רִבִּי יַנַּאי מְקַלֵּס לֵיהּ. הֲזָלִים זָהָב מִכֵּיס. בְּנִי אַל יָלִיזוּ מֵעֵינֶיךָ וגו׳. חַד טָלֵי זְבִין נִיכְסוֹי. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חִיָּיה בַּר יוֹסֵף וְרִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי חִיָּיה בַּר יוֹסֵף אָמַר. חֲזָקָה עַל בֶּן דַּעַת חָתְמוּ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִכֵּיוָן שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו לַעֲקוֹר נְכָסִין מִמִּשְׁפָּחָה עָלָיו לְהָבִיא רְאָיָיה. אוֹמֵר רִבִּי יוֹחָנָן. יַד הַשָּׁטָרוֹת לָעֶלְיוֹנָה. רִבִּי יָסָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. מַה בְּרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. יַד בַּעַל הַשָּׁטָר לַתַּחְתּוֹנָה. אָמַר לֵיהּ. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא יַד הַשָּׁטָרוֹת לָעֶלְיוֹנָה. וְהֵיךְ אַתּוּן אָמְרִין. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי חִיָּיה בַּר יוֹסֵף וְאָמַר. חֲזָקָה עַל בֶּן דַּעַת חָתְמוּ. מִכֵּיוָן שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו לַעֲקוֹר נְכָסִים מִמִּשְׁפָּחָה לְמִשְׁפָּחָה עָלָיו לְהָבִיא רְאָיָיה. אָמַר לֵיהּ. אֲנָא לָא אָמְרִית הָדָא מִילְּתָא. אָמַר רִבִּי זֵירָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. אֲפִילּוּ בָּעֵי רִבִּי יוֹחָנָן מֵיכְפּוֹר. וְלָא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי. יַד בַּעַל הַשָּׁטָר לַתַּחְתּוֹנָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא. אֶלָּא חֲכָמִים שֶׁהֵן כְּרִבִּי.

רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי מֵאִיר. שְׁמוּאֵל אָמַר. חִילּוּפִין הִיא מַתְנִיתָא. מָהוּ חִילּוּפִין הִיא מַתְנִיתָא. חֲבֵרַיָּיא רַבְרַבַיָּיא אָמְרֵי. עֵדִים. חֲבֵרַיָּיא זְעִירַיָּיא אָמְרֵי. אֵין עֵדִים. כְּלוּם פְּלִיגֵי אֶלָּא עַל הָעֵדִים. אָמַר רִבִּי אָחָא. כֵּינָן שֶׁאָמַרְתִּי לָכֶם לִכְתּוֹב שְׁכִיב מְרַע וְלֹא כְתַבְתֶּם שַׁקָּרִים אַתֶּם.

ז משנה: הַמְחַלֵּק נְכָסָיו עַל פִּיו רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶחָד בָּרִיא וְאֶחָד מְסוּכָּן נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוּת נִקְנִין בַּכֶּסֶף וּבַשֶּׁטָר וּבַחֲזָקָה וְשֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוּת אֵינָן נִקְנִין אֶלָּא בִּמְשִׁיכָה. אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֶׂה בְּאִימָּן שֶׁל בְּנֵי רוֹכֵל שֶׁהָיְתָה חוֹלָה וְאָמְרָה תְּנוּ כְבִינָתִי לְבִתִּי וְהִיא בִשְׁנֵים עָשָׂר מָנָה וַמֵּתָה וְקִיְּימוּ חֲכָמִים אֶת דְּבָרֶיהָ. אָמַר לָהֶן בְּנֵי רוֹכֵל תִּקְבְּרֶן אִימָּם.

הלכה: הַמְחַלֵּק נְכָסָיו עַל פִּיו כול׳. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁהָיוּ קַרְקָעוֹת וּמִטַּלְטְלִין בְּמָקוֹם אֶחָד. הָיוּ קַרְקָעוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד וּמִטַּלְטְלִין בְּמָקוֹם אַחֵר. אָמַר רִבִּי בּוֹן. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. אָמַר לָהֶן רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. מַעֲשֶׂה בְּמִרוֹנִי שֶׁהָיָה בִּירוּשָׁלֵם וְהָיוּ לוֹ מִטַּלְטְלִין הַרְבֵּה וּמְבַקֵּשׁ לְחַלְּקָן. אָמְרוּ לוֹ. אֵין לְךָ תַּקָּנָה אֶלָּא אִם כֵּן קָנֵיתָ קַרְקַע. מֶה עָשָׂה. הָלַךְ וְקָנָה סֶלַע אֶחָד סָמוּךְ לִירוּשָׁלֵם. אָמַר. חֶצְיֵיהּ צְפוֹנִי אֲנִי נוֹתֵן לִפְלוֹנִי וְעִמּוֹ מֵאָה חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן. מֵחֶצְיֵיהּ דְּרוֹמִי אֲנִי נוֹתֵן לִפְלוֹנִי עִם מֵאָה חֲבִיּוֹת שֶׁל שֶׁמֶן. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְקִיְּימוּ אֶת דְּבָרָיו. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְלֹא שְׁכִיב מְרַע הוּא. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מְזַכֶּה אֶלָּא בִּכְתָב. וָכָא אֲפִילּוּ בִדְבָרִים. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם אֵין אָדָם מְזַכֶּה עַד שֶׁיִּהְיוּ קַרְקָעוֹת וּמִטַּלְטְלִין בְּמָקוֹם אֶחָד. וָכָא אֲפִילּוּ קַרְקָעוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד וּמִטַּלְטְלִין בְּמָקוֹם אֶחָד. אָמַר לֵיהּ. וְלֹא רִבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא. שַׁנְיָיא הִיא. שְׁכִיב מְרַע דְּרִבִּי לִיעֶזֶר כְּבָרִיא דְּרַבָּנִן. אָמַר לֵיהּ. שְׁכִיב מְרַע דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר כְּבָרִיא דְּרַבָּנִן.

תַּמָּן תַּנִּינָן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתָּר מָקוֹם שִׁיבּוֹלֶת אַחַת וּמַרְגְּלִית טְמוּנָה בוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוֹן. עוֹלָא הֲיָה רוֹצֶה לְקַלְקֵל שֶׁהֵן זוֹרְעִין כּוּרְכְּמִין בַּכֶּרֶם.

ח משנה: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בַּשַּׁבָּת דְּבָרָיו קַיָּימִין מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִכְתּוֹב אֲבָל לֹא בַחוֹל. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר בַּשַּׁבָּת אָמְרוּ קַל וַחוֹמֶר בַּחוֹל. כַּיּוֹצֵא בוֹ זָכִין לַקָּטָן וְאֵין זָכִין לַגָּדוֹל. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לַקָּטָן אָמְרוּ קַל וַחוֹמֶר לַגָּדוֹל.

הלכה: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בַּשַּׁבָּת דְּבָרָיו קַיָּימִין כול׳. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי וּמַחֲלִיף. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אִם בַּשַּׁבָּת אָמְרוּ קַל וַחוֹמֶר בַּחוֹל. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי וּמַחֲלִיף. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אִם בַּקָּטָן אָמְרוּ קַל וַחוֹמֶר בַּגָּדוֹל.

ט משנה: נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אָבִיו עָלָיו וְעַל יוֹרְשָׁיו עָלָיו וְעַל מוֹרִישָׁיו וְהָיְתָה עָלָיו כְּתוּבַּת אִשָּׁה וּבַעֲלֵי חוֹב יוֹרְשֵׁי הָאָב אוֹמְרִים הַבֵּן מֵת רִאשׁוֹן וְאַחַר כָּךְ מֵת הָאָב. וּבַעֲלֵי הַחוֹב אוֹמְרִים הָאָב מֵת רִאשׁוֹן וְאַחַר כָּךְ מֵת הַבֵּן. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים יַחֲלוֹקוּ וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים נְכָסִים בְּחֶזְקָתָן. נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אִשְׁתּוֹ יוֹרְשֵׁי הָאָב אוֹמְרִים הָאִשָּׁה מֵתָה רִאשׁוֹנָה וְאַחַר כָּךְ מֵת הַבַּעַל. יוֹרְשֵׁי הָאִשָּׁה אוֹמְרִים הָאִישׁ מֵת רִאשׁוֹנָה וְאַחַר כָּךְ מֵתָה הָאִשָּׁה. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים יַחֲלוֹקוּ וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים נְכָסִים בְּחֶזְקָתָן. כְּתוּבָּה בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל. וּנְכָסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין עִמָּהּ בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב. נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אִמּוֹ אֵילּוּ וְאֵילּוּ מוֹדִין שֶׁיַּחֲלוֹקוּ. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה מוֹדֶה אֲנִי בָּזֶה שֶׁהַנִּכְסִים בְּחֶזְקָתָן. אָמַר לוֹ בֶּן עַזַּאי עַל הַחֲלוּקִין אָנוּ מִצְטַעֲרִין אֶלָּא שֶׁבָּאתָ לְחַלּוֹק עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁווִין.

הלכה: נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אָבִיו כול׳. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁבֶּן עַזַּאי חָבֵר וְתַלְמִיד לְרִבִּי עֲקִיבָה.

פרק י

א משנה: גֵּט פָּשׁוּט עֵדָיו מִתּוֹכוֹ וּמְקוּשָּׁר עֵדָיו מֵאֲחוֹרָיו. פָּשׁוּט שֶׁכָּתְבוּ עֵדָיו מֵאֲחוֹרָיו וּמְקוּשָּׁר שֶׁכָּתְבוּ עֵדָיו מִתּוֹכוֹ שְׁנֵיהֶן פְּסוּלִין. רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מְקוּשָּׁר שֶׁכָּתְבוּ עֵדָיו מִתּוֹכוֹ כָּשֵׁר מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ פָּשׁוּט. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה.

הלכה: גֵּט פָּשׁוּט עֵידָיו מִתּוֹכוֹ כול׳. וּמְנַיִין לְגֵט הַמְקוּשָּׁר. אָמַר רִבִּי אִימִּי. וָאֶקַּח אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה. וְאֶת הֶחָתוּם. זֶה הַמְקוּשָּׁר. וְאֶת הַגָּלוּי. זֶה הַפָּשׁוּט שֶׁבַּמְקוּשָּׁר. וְאֶת הַמִּצְוָה וְאֶת הַחֻקִּים. שֶׁבֵּין זֶה לָזֶה. אֶלָּא שֶׁזֶּה בִּשְׁנַיִם וְזֶה בִּשְׁלֹשָׁה. זֶה מִתּוֹכוֹ וְזֶה מֵאֲחוֹרָיו.

וְרַבָּנִן דְּקַיְסָרִין אָמְרִין. וָאֶקַּח אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה. זֶה הַפָּשׁוּט. וְאֶת הֶחָתוּם. זֶה הַמְקוּשָּׁר. וְאֶת הַגָּלוּי. זֶה הַפָּשׁוּט שֶׁבַּמְקוּשָּׁר. וְאֶת הַמִּצְוָה וְאֶת הַחֻקִּים. שֶׁבֵּין זֶה לָזֶה. אֶלָּא שֶׁזֶּה בִּשְׁנַיִם וְזֶה בִּשְׁלֹשָׁה. וְזֶה מִתּוֹכוֹ וְזֶה מֵאֲחוֹרָיו.

רִבִּי אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. הִלְכַת מְקוּשָּׁר כָּךְ הוּא. כּוֹתֵב שֵׁם הַמַּלְוֶה וְשֵׁם הַלּוֶה וְשֵׁם הָעֵדִים וּזְמַן. וּמְקַשְּׁרוֹ וְחוֹזֵר וְכוֹתֵב כֵּן מִלְמַטָּה. חָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא זִייֵף. אָמַר רַב הוּנָא. לְעוֹלָם אֵין הָעֵדִים חוֹתְמִין מִלְמַטָּן עַד שֶׁיִּקָּרְאוּ בוֹ מִלְמַעֲלָן. אֲנִי פְלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי עָלַי כָּל הַכָּתוּב לְמַעֲלָן.

רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יִרְמְיָה. צְרִיכִין הָעֵדִים לִהְיוֹת רְחוֹקִים מִן הַכָּתָב מְקוֹם שְׁתֵּי שִׁיטִּין. רִבִּי אִידִי בְּשֵׁם רַב יִרְמְיָה. מְקוּשָּׁר שֶׁכָּתְבוּ עֵדָיו לְאָרְכּוֹ. פָּשׁוּט שֶׁכָּתְבוּ עֵדָיו לְרָחְבּוֹ. אֶהֱוֵי מִלְּגֵיו וְאֶהֱוֵי מִלְּבַר. אִיכִי עֲבִיד. אָמַר רִבִּי מָנָא. כֵּיצַד הָעֵדִים חוֹתְמִין בַּגֵּט הַמְקוּשָּׁר. אָמַר רַב חוּנָה. בֵּין קֶשֶׁר לַקֶּשֶׁר. אָמַר רִבִּי אִידִי. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא בֵּין עֵדִים לַשָּׁטָר מְקוֹם בּ שִׁיטִּין.

שִׁמְעוֹן בַּר וָוא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. חֶלֶק מְקוֹם שְׁנֵי שִׁיטִּין לְעִנְיַן אֶחָד אֲפִילוּ כָּל שֶׁהוּא. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. עַד אֶחָד עִבְרִי וְעֶד אֶחָד יָוָנִי. וְעִבְרִי גַּבֵּי יָוָנִי לֹא בְעִינַן אֶחָד הוּא. כַּמָּה יְהוּ הָעֵדִים רְחוֹקִים מִן הַכְּתָב. דִּבְרֵי רִבִּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. מִלֹּא שִׁיטָּה. רִבִּי דוֹסְתַּאי בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר. מִלֹּא חֲתִימַת יְדֵי הָעֵדִים. רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב אָמַר. מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ עַד כְּדֵי לָךְ וְלֹךְ. בְּאֵי זֶה כְתַב מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי שׁוּבְתַּי. מִלֹּא חֲתִימַת יְדֵי הָעֵדִים.

חִזְקָיָה אָמַר. וּבִלְבַד לְקוּלָּא. שֶׁאִם הָיָה חוֹתָם יְדֵי הָעֵדִים דַּק וְהַכְּתָב גַּס הוֹלְכִין אַחַר הַגַּס. חוֹתָם יְדֵי הָעֵדִים גַּס וְהַכְּתָב דַּק הוֹלְכִין אַחַר הַדַּק. אָמַר רִבִּי יִצְחָק אֵין הֲוָה כְגוֹן יוֹסֵי בֶּן יַנַּאי מְשַׁעֲרִין כְּדֵי מֶלֶךְ וּבֶן מֶלֶךְ.

רִבִּי אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. צָרִיךְ לְהַרְחִיק מִן הַמַּחַק מְקוֹם שְׁתֵּי שִׁיטִּין. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. וְאֲפִילוּ פָּשׁוּט. רַב אָמַר. מַחַק אוֹ תְלוּת שֶׁבִּכְתָב הַזֶּה וְהוּ קְיוּמוֹ. רַב אָמַר. זֶהוּ קְיוּמוֹ. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק בֶּן חֲקוּלָא. כָּל מַה שֶּׁאַתְּ יָכוֹל לִתְלוֹת בְּמַחַק תְּלֵה. מָהוּ כָּל מַה שֶּׁאַתְּ יָכוֹל לִתְלוֹת בְּמַחַק תְּלֵה. רִבִּי יָסָא קוֹצֵירָה אָמַר. זֶהוּ קְיוּמוֹ. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק בֶּן חֲקוּלָא. כָּל מַה שֶּׁאַתְּ יָכוֹל לִתְלוֹת בְּמַחַק תְּלֵה. מָהוּ כָּל מַה שֶּׁאַתְּ יָכוֹל לִתְלוֹת בְּמַחַק תְּלֵה. רִבִּי יָסָא קוֹצֵירָה

חַתְנֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵה. סְמִפּוֹן כָּתוּב מִלְּעֵיל וְסִימְפּוֹן מִחִיק מִלְּרַע. אֲנִי אוֹמֵר. גָּמְרוּ לַעֲשׂוֹתָן קִידּוּשִׁין גְּמוּרִין. בְּגִין דְּלָא מֵיצָר בֵּינֵיהּ גֵּט מָחְקֵיהּ.

וְרַבָּנִן חָשְׁשִׁין דְּלָא מֵיצָר בֵּינֵיהּ גֵּט.

שְׁטָר נָפַק רִבִּי חוּנָה לְרִבִּי שַׁמַּי. אוֹגְדַיי מְחִיק קוֹנְטָא לָא מְחִיק. אֲמַר רִבִּי חוּנָה לְרִבִּי שַׁמַּי. פּוּק חֲמִי עַד הֵיכָן אָזֵן קוֹנְטָא מְשַׁמֵּשׁ. נְפַק וַמַר. עִם טְרָיָא קוֹנְטָא. מִי נְפַק אֲמַר. הָדָא מִיבַּעֵי מִיתְגְּרָה תְלַת׳ אַפְסַדְתְּ עֶשְׂר׳.

חשיב רִבִּי לְקַיֵּים דִּבְרֵי רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן גַּמְלִיאֵל. גּוּפוֹ שֶׁלְּגֵט מוֹכִיחַ עָלָיו אִם פָּשׁוּט הוּא אִם אֵינוֹ פָּשׁוּט. מָהוּ גּוּפוֹ שֶׁלְּגֵט. אָמַר רִבִּי בָּא. מִדָּמַר רַב הוּנָא. לְעוֹלָם אֵין הָעֵדִים חוֹתְמִין מִלְמַטָּה עַד שֶׁיִּקָּרְאוּ בוֹ מִלְמַעֲלָן. אֲנִי פְלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי מְקוּבָּל אֲנִי עָלַי כָּל מַה שֶּׁכָּתוּב לְמַעֲלָן. וְהָתַנֵּי. טוֹפֶס שְׁטָרוֹת כֵּן הוּא. אָמַר רִבִּי מָנִי. טוֹפֶס שְׁטָרוֹת מְקוּשָּׁרוֹת כֵּן הוּא. אָמַר רִבִּי אַבִּין. וַאֲפִילוּ תֵימַר. הוּא פָּשׁוּט הוּא מְקוּשָּׁר. בְּפָשׁוּט מְעַכֵּב בְּמְקוּשָּׁר אֵינוֹ מְעַכֵּב. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. בְּמוֹסִיף עַל הַהֶלְכָה. פָּשׁוּט בִּשְׁנַיִם מְקוּשָּׁר בִּשְׁלֹשָׁה. וְהֵן עוֹשִׂין אוֹתוֹ בִּשְׁלֹשָׁה. פָּשׁוּט מִתּוֹכוֹ מְקוּשָּׁר מֵאַחֲרָיו. וְהֵן עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִתּוֹכוֹ וּמֵאֲחֲרָיו.

ב משנה: גֵּט פָּשׁוּט עֵדָיו שְׁנַיִם וּמְקוּשָּׁר עֵדָיו שְׁלֹשָׁה. פָּשׁוּט שֶׁכָּתַב בּוֹ עֵד אֶחָד וּמְקוּשָּׁר שֶׁכָּתוּב בּוֹ שְׁנַיִם שְׁנֵיהֶן פְּסוּלִין. כָּתוּב בּוֹ זוּזִין מְאָה דִּי הִימּוֹ סְלָעִין עֶשְׂרִין אֵין לוֹ אֶלָּא עֶשְׂרִים. זוּזִין מְאָה דִּי הִימּוֹ סְלָעִין תְּלָתִין אֵין לוֹ אֶלָּא מְנָה. כְּסַף זוּזִין דִּי אִינּוּן וְנִמְחַק אֵין פָּחוּת מִשְּׁנַיִם. כְּסַף סְלָעִין דִּי אִינּוּן וְנִמְחֲקוּ אֵין פָּחוּת מִשְּׁנַיִם. דַּרְכּוֹנוֹת דִּי אִינּוּן וְנִמְחַק אֵין פָּחוּת מִשְּׁנַיִם.

הלכה: גֵּט פָּשׁוּט עֵדָיו שְׁנַיִם כול׳. תַּנֵּי. זוּזִין דִּינּוּן וְנִמְחֲקוּ. חֲמִשָּׁה. וַהֲלָכָה אוֹמֵר. אֵינוֹ אֶלָּא שְׁנַיִם. תַּמָּן אָמְרֵי. בֶּן עַזַּאי וְרִבִּי עֲקִיבָה. חַד אָמַר. נוֹתֵן שְׁנַיִם וְנִשְׁבַּע עַל הַשְּׁאָר. וְחַד אָמַר. כֵּינָן שֶׁאִילּוּ לֹא הוֹדָה לוֹ כָּל עִיקָּר לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא שְׁנַיִם אֵינוֹ נִשְׁבָּע אֶלָּא עַל מַה שֶּׁהוֹדָה.

ג משנה: כָּתוּב בּוֹ מִלְמַעֲלָה מְנָה וּמִלְמַטָּה מָאתַיִם מִלְמַעֲלָה מָאתַיִם וּמִלְמַטָּה מְנָה הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַתַּחְתּוֹן. אִם כֵּן לָמָּה כוֹתְבִין הָעֶלְיוֹן. שֶׁאִם תִּימָּחֵק אוֹת אַחַת מִן הַתַּחְתּוֹן יִלְמַד מִן הָעֶלְיוֹן.

הלכה: כָּתוּב בּוֹ מִלְמַעֲלָה מְנָה כול׳. תַּנְיָ. לְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן יִלְמַד מִן הָעֶלְיוֹן בְּמִקּוּשָׁר בְּאוֹת אַחַת אוֹ בִּשְׁתֵּי אוֹתוֹת. בֵּין חָנָן לַחֲנָנִי בֵּין עָנָן לַעֲנָנִי בְּאוֹת אַחַת מְקֻיָּמִין אוֹתוֹ אֵין מְקֻיָּמִין אוֹתוֹ. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. מִמַּעַל כָּתוּב חָנָן וּמִלְמַטָּן נָנִי. מָהוּ לְלַמֵּד הַתַּחְתּוֹן מֵעֶלְיוֹן חָנָן וְעֶלְיוֹן מִתַּחְתּוֹן נָנִי.

ד משנה: כּוֹתְבִין גֵּט לָאִישׁ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ וְהַשּׁוֹבָר לָאִשָּׁה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בַּעֲלָהּ עִמָּהּ וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא מַכִּירָהּ וְהַבַּעַל נוֹתֵן אֶת הַשָּׂכָר. כּוֹתְבִין שְׁטָר לַלּוֹוֶה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַמַּלְוֶה עִמּוֹ וְאֵין כּוֹתְבִין לַמַּלְוֶה עַד שֶׁיְּהֵא הַלּוֹוֶה עִמּוֹ. וְהַלּוֹוֶה נוֹתֵן אֶת הַשָּׂכָר. כּוֹתְבִין שְׁטָר לַמּוֹכֵר אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַלּוֹקֵחַ עִמּוֹ וְאֵין כּוֹתְבִין לַלּוֹקֵחַ עַד שֶׁיְּהֵא הַמּוֹכֵר עִמּוֹ. וְהַלּוֹקֵחַ נוֹתֵן אֶת הַשָּׂכָר. אֵין כּוֹתְבִין שְׁטָרֵי אֵירוּסִין וְנִישּׂוּאִין אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶן. וְהֶחָתָן נוֹתֵן אֶת הַשָּׂכָר. אֵין כּוֹתְבִין שְׁטָרֵי אֲרִיסוּת וְקַבָּלָנוּת אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶן. וְהַמְקַבֵּל נוֹתֵן אֶת הַשָּׂכָר. אֵין כּוֹתְבִין שְׁטָרֵי בֵירוּרִין וְכָל מַעֲשֶׂה בֵית דִּין אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶן וּשְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין אֶת הַשָּׂכָר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לִשְׁנֵיהֶן כּוֹתְבִין שְׁנַיִם לָזֶה בְּעַצְמוֹ וְלָזֶה בְּעַצְמוֹ.

הלכה: כּוֹתְבִין גֵּט לָאִישׁ כול׳. אָמַר רִבִּי בָּא. צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא מַכִּיר לִשְׁנֵיהֶן. אָמַר רִבִּי לָא. צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא מַכִּיר לָאִישׁ בְּגִיטּוֹ וּלְאִשָּׁה בְּשׁוּבָרָהּ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי בָּא. הִתְקִין רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן שֶׁיִּכְתּוֹב. אִישׁ פְּלוֹנִי וְכָל שֵׁם שֶׁיֵּשׁ לוֹ. אִשָּׁה פְּלוֹנִית וְכָל שֵׁם שֶׁיֵּשׁ לָהּ. מִפְּנֵי תִיקּוּן הָעוֹלָם. וַאֲפִילּוּ כְרִבִּי [ ] לֵית הִיא פְלִיגָא. בָּרְאשׁוֹנָה הָיָה מְשַׁנֶּה שְׁמוֹ וּשְׁמָהּ שֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם עִירָהּ.

ה משנה: מִי שֶׁפָּרַע מִקְצָת חוֹבוֹ וְהִשְׁלִישׁ אֶת שְׁטָרוֹ וְאָמַר לוֹ אִם לֹא נָתַתִּי לוֹ מִכָּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי תֵּן לוֹ שְׁטָרוֹ הִגִּיעַ הַזְּמַן וְלֹא נָתַן רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יִתֵּן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא יִתֵּן. מִי שֶׁנִּמְחַק שְׁטָר חוֹבוֹ מַעֲמִיד עָלָיו עֵדִים וּבָא לִפְנֵי בֵית דִּין וְהֵן עוֹשִׂין לוֹ קִיּוּם אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי נִמְחַק שְׁטָרוֹ בְּיוֹם פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֵידָיו.

הלכה: כּוֹתְבִין שְׁטָר לַלּוֹוֶה כול׳. תַּנְיָ. עִיצּוּמִים. רִבִּי אַבָּהוּ גָּבֵי רִבִּי אָחָא גָּבֵי רִבִּי אִמִּי גָּבֵי. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי לֹא גָּבֵי. אָמַר רִבִּי מָנָא. אַף עַל גַּב דְּלֵית רִבִּי יוֹסֵי גָּבֵי עִיצּוּמִים מוֹדֶה בָּהוּא דְּיֵהַב בְּרֵיהּ גַּו אוּמְנָתֵהּ וְעַצְמוֹן בֵּינֵיהוֹן דְּהוּא גָּבֵי.

כּוֹתְבִין שְׁטָר לַמּוֹכֵר כול׳. אָמַר רִבִּי עוּקְבָּה. תַּנָּה בִּכְתוּבוֹת דְּבֵי לֵוִי. הָאוֹמֵר. אָבַד שְׁטָרִי. בֵּית דִּין עוֹשִׂין לוֹ קִיּוּם. תַּנְיָ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אֲפִילּוּ בִּשְׁטָרֵי בֵירוּרִין בֵּית דִּין עוֹשִׂין לוֹ קִיּוּם.

ו משנה: מִי שֶׁפָּרַע מִקְצָת חוֹבוֹ רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יַחֲלִיף. וְרִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יִכְתּוֹב שׁוֹבָר. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה נִמְצָא זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת שׁוֹמֵר שׁוֹבְרוֹ מִן הָעַכְבָּרִים. אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹסֵה וְכֵן יָפֶה לוֹ וְאַל יֵרַע כּוֹחוֹ שֶׁל זֶה.

הלכה: מִי שֶׁפָּרַע מִקְצָת חוֹבוֹ כול׳. רַב אָמַר. עוֹשִׂין לוֹ קִיּוּם בֵּית דִּין. תַּנְיָ רִבִּי חִיָּיה. אֵין עוֹשִׂין לוֹ קִיּוּם בֵּית דִּין. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. אִילּוּ שָׁמַע רַב מַתְנִיָּיה לָא הֲוָה מֵימַר הָדָא מִילְּתָא.

שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בְעִיר אַחַת כול׳. וְאֵין יְכוֹלִין לְהוֹצִיא שְׁטָר חוֹב זֶה עַל זֶה כול׳. כְּגוֹן דָּמְרִין כֵּן. אֲנִי פְלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי לוֹוֶה מִמְּךָ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֶרֶב.

רַב אָמַר. צָרִיךְ לְהַזְכִּיר זְמַן רִאשׁוֹן בַּשֵּׁינִי. וּשְׁמוּאֵל אָמַר. אֵין צָרִיךְ לְהַזְכִּיר זְמַן רִאשׁוֹן בַּשֵּׁינִי. תַּנְיָ רִבִּי חִיָּיה. אֵין צָרִיךְ לְהַזְכִּיר זְמַן רִאשׁוֹן בַּשֵּׁינִי. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. אִם צָרִיךְ לְהַזְכִּיר זְמַן רִאשׁוֹן בַּשֵּׁינִי. עַל הָדָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְכֵן יָפֶה לוֹ וְאַל יֵרַע כֹּחַ זֶה.

ז משנה: שְׁנֵי אַחִין אֶחָד עָנִי וְאֶחָד עָשִׁיר וְהִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן מָרְחָץ וּבֵית הַבַּד. עָשָׂאן לִשְׁכָּר הַשָּׂכָר לָאֶמְצַע עָשָׂאן לְעַצְמוֹ חֲרֵי הֶעָשִׁיר אוֹמֵר לֶעָנִי קַח לְךָ עֲבָדִים וְיִרְחֲצוּ בַּמֶּרְחָץ. קַח לְךָ זֵיתִים וּבוֹא וַעֲשֵׂה בְּבֵית הַבַּד. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בְעִיר אַחַת שֵׁם אֶחָד יוֹסֵה בֶּן שִׁמְעוֹן וְשֵׁם אֶחָד יוֹסֵה בֶּן שִׁמְעוֹן אֵינָן יְכוֹלִין לְהוֹצִיא שְׁטָר חוֹב זֶה עַל זֶה וְלֹא אַחֵר יָכוֹל לְהוֹצִיא עֲלֵיהֶן שְׁטָר חוֹב. נִמְצָא לְאֶחָד בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שְׁטָרוֹ שֶׁל יוֹסֵה בֶּן שִׁמְעוֹן פָּרוּעַ שְׁטָרוֹת שְׁנֵיהֶן פְּרוּעִין. כֵּיצַד יַעֲשׂוּ. יִשַּׁלְּשׁוּ וְאִם הָיוּ מְשׁוּלָּשִׁין יִכְתְּבוּ סִימָן וְאִם הָיוּ בְסִימָנִין יִכְתְּבוּ כֹהֵן. הָאוֹמֵר לִבְנוֹ שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתַיי פָּרוּעַ וְאֵין יָדוּעַ אֵי זֶהוּ שְׁטָרוֹת כּוּלָּם פְּרוּעִין. נִמְצָא לְאֶחָד שָׁם שְׁנַיִם הַגָּדוֹל פָּרוּעַ וְהַקָּטָן אֵינוֹ פָרוּעַ.

הלכה: הָאוֹמֵר לִבְנוֹ כול׳. תַּנְיָ. לֹא דוֹמֶה אֵימַת שְׁטָר גָּדוֹל לְאֵימַת שְׁטָר קָטָן.

ח משנה: הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ עַל יְדֵי עָרֵב לֹא יִפָּרַע מִן הֶעָרֵב. אִם אָמַר עַל מְנָת שֶׁאֶפָּרַע מִמִּי שֶׁאֶרְצֶה יִפָּרַע מִן הֶעָרֵב. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר אִם יֵשׁ נְכָסִים לַלּוֹוֶה בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יִפָּרַע מִן הֶעָרֵב.

הלכה: הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ עַל יְדֵי עָרֵב כול׳. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁיֵּשׁ נְכָסִים לַלּוֹוֶה. אֲבָל אֵין נְכָסִים לַלּוֹוֶה יִפָּרַע מִן הֶעָרֵב. וְאִם אָמַר. עַל מְנָת שֶׁאֶפָּרַע מִמִּי שֶׁאֶרְצֶה. יִפָּרַע מִן הֶעָרֵב וַאֲפִילּוּ יֵשׁ נְכָסִים לַלּוֹוֶה.

תַּמָּן מָרִין. בְּכָל מָקוֹם הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל חוּץ מֵעֶרֶב וַצַיידָן וּרְאָיָה אֲחֲרוֹנָה. אָמְרִין. וּבִלְבַד בְּמִשְׁנָתֵינוּ. רִבִּי אִמִּי בַּר קָרְחָה בְּשֵׁם רַב. וְלָמָּה אָמְרוּ. בְּכָל מָקוֹם הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. שֶׁהֲלָכוֹת קְצוּבוֹת הָיָה אוֹמֵר מִפִּי בֵּית דִּינוֹ.

ט משנה: כֵּיוֹצֵא בוֹ הָיָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף הֶעָרֵב לְאִשָּׁה בִּכְתוּבָּתָהּ וְהָיָה בְּעָלֶיהָ מְגָרְשָׁהּ יַדִּירֶנּוּ הֲנָיָיה שֶׁמָּא יַעֲשׂוּ קָיְנוֹנְיָיא עַל נְכָסִים שֶׁל זֶה וְיַחֲזִיר אֶת אִשְׁתּוֹ.

הלכה: כֵּיוֹצֵא בוֹ הָיָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל כול׳. חָמוֹי דְּבַרְתֵּיהּ דְּרִבִּי חַגַּיי הֲוָה עָרֵב בְּפוּרְנָהּ דִּבְרַתֵּיהּ דְּרִבִּי חַגַּיי וַהֲוָה מְבַזְּבְזָה בְּנִכְסַיָּיא. אֲתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אָחָא. אָמַר. צָרִיךְ לְהַדִּיר הֲנָיָיה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵין צָרִיךְ לְהַדִּיר הֲנָיָיה. אָמְרִין חֲבֵרָיָיה קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וּמַה אִילּוּ דְּיַחְזוֹר וְיִסְבְּיֵנָהּ לֵית מָרֵי חוֹבָה אֲתֵי וְטָרַף. אָמַר. דְּלָא יַחְזוֹר. וְיַעַבְדִּינוּן מִטַּלְטְלִין אוֹ פָּרָאפֶּרְנוֹן וְלָא מַשְׁכַּח מָרֵי חוֹבָא מַה מִתְפַּס. וּנְפַק עוֹבְדָא כְּרִבִּי אָחָא.

י משנה: הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ בִּשְׁטָר גּוֹבֶה מִנְּכָסִים מְשׁוּעְבָּדִים. עַל יְדֵי עֵדִים גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. הוֹצִיא עָלָיו כְּתָב יָדוֹ שֶׁהוּא חַיָּיב לוֹ גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. עָרַב הַיּוֹצֵא לְאַחַר חֲיתוּם הָעֵדִים גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. מַעֲשֶׂה בָא לִפְנֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְאָמַר גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. אָמַר לוֹ בֶּן נַנָּס אֵינוֹ גּוֹבֶה לֹא מִנְּכָסִים מְשׁוּעְבָּדִים וְלֹא מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. אָמַר לוֹ לָמָּה. אָמַר לוֹ הֲרֵי הַחוֹנֵק אֶת אֶחָד בַּשּׁוּק וְאָמַר לוֹ הַנַּח וַאֲנִי נוֹתֵן לָךְ פָּטוּר שֶׁלֹּא עַל אֱמוּנָתוֹ הִלְוָוהוּ. וְאִי זֶהוּ עָרֵב שֶׁהוּא חַיָּיב לוֹ אָמַר לוֹ הַלְוֵוהוּ וַאֲנִי נוֹתֵן לָךְ חַיָּיב שֶׁכֵּן עַל אֱמוּנָתוֹ הִלְוָוהוּ. אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל הָרוֹצֶה שֶׁיִּתְחַכֵּם יַעֲסוֹק בְּדִינֵי מָמוֹנוֹת שֶׁאֵין לָךְ מִקְצוֹעַ בַּתּוֹרָה גָּדוֹל מֵהֶן שֶׁהֵן כְּמַעְיָן הַנּוֹבֵעַ וְכָל הָרוֹצֶה שֶׁיַּעֲסוֹק בְּדִינֵי מָמוֹנוֹת יְשַׁמֵּשׁ אֶת שִׁמְעוֹן בֶּן נַנָּס.

הלכה: הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ בִּשְׁטָר כול׳. רַב הוּנָא אָמַר. הַקְּדָמָה פְּסוּלָה וְהַשְׁטָר כָּשֵׁר. וְהָתַנִּינָן. פְּרוֹזְבּוּל הַמּוּקְדָּם כָּשֵׁר וְהַמְאוּחָר פָּסוּל. הָדָא דַתְּ מַר. דְּרַב הוּנָא רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים. הָדָא דְרַב הוּנָא רִבִּי לָעְזָר. אָמַר. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין עָלָיו עֵדִים אֶלָּא שֶׁנִּתָּנוֹ לָהּ בִּפְנֵי עֵדִים כָּשֵׁר וְגוֹבָה מִנְּכָסִים מְשׁוּעְבָּדִין. שֶׁאֵין הָעֵדִים חוֹתְמִין עַל הַגֵּט אֶלָּא מִפְּנֵי תִּיקּוּן הָעוֹלָם. וְהֵיכִי. אִם בְּאוֹתָן שֶׁהִכְחִישׁוּ עֵדוּתָן. הִכְחִישׁ עֵדוּתָן כְּמִי שֶׁאֵינָהּ וְהַשְׁטָר כָּשֵׁר. אִם בְּאוֹתָן שֶׁלֹּא הִכְחִישׁוּ עֵדוּתָן. אָמְרַת. הָא אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ. עָשׂוּ הָעֵדִים הַחֲתוּמִין בַּשְׁטָר כְּמִי שֶׁנֶּחְקְרָה עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין. מַאי כְדוֹן. בְּאִינּוּן דְּמָרִין כֵּן. אֲנִי פְלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי לָוִויתִי מִפְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי עָרֵב.

רַב אָמַר. צָרִיךְ לְהַזְכִּיר זְמַנּוֹ שֶׁלְּרָאשׁוֹן בַּשֵּׁינִי. וּשְׁמוּאֵל אָמַר. אֵין צָרִיךְ לְהַזְכִּיר זְמַנּוֹ שֶׁלְּרָאשׁוֹן בַּשֵּׁינִי. רַב וּשְׁמוּאֵל. רַב כְּרִבִּי יוֹחָנָן וּשְׁמוּאֵל כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

אָמַר לוֹ בֶּן נַנָּס כול׳. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אַף עַל פִּי שֶׁקִּילְסוֹ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אֶת בֶּן נַנָּס עַל מִדְרָשׁוֹ קִילְסוֹ. אֲבָל אֵינָהּ כְּבֶן נַנָּס. שִׁמְעוֹן בַּר וָוה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אַף בְּחָנוּךְ הַלָּכָה כְּרִבִּי [יִשְׁמָעֵאל]. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְאַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. בַּר נַשׁ דַּהֲוָה צַיָּיד לְחַבְרִיהּ בַּשּׁוּקָא. אֲתָא חַד וָמַר. שָׁבְקֵיהּ וָנָא יְהַב. מִן אָהֵן גְּבַיי וּמִן אָהֵן לָא גְבַיי.